

НАЦИОНАЛЕН ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ

**ГОДИШЕН ОТЧЕТ
ЗА ДЕЙНОСТТА
НА НАЦИОНАЛНИЯ
ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ
през 2017 г.**

София, 2018 г.

ВЪВЕДЕНИЕ.....	6
ДЕЙНОСТИ НА НОИ ПРЕЗ 2017 г. НАКРАТКО В ЧИСЛА	7
МИСИЯ, ВИЗИЯ, ПРИНЦИПИ, ЦЕННОСТИ И СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ	8
ОРГАНИ НА УПРАВЛЕНИЕ НА НОИ	9
АДМИНИСТРАТИВНА СТРУКТУРА НА НОИ ПРЕЗ 2017 г.	11
ДЕЙНОСТИ НА СПЕЦИАЛИЗИРАНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ	11
I. ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ.....	11
1. Методологически дейности по отпускане и изплащане на пенсии	11
2. Пенсионно обслужване в ТП на НОИ.....	14
II. ОСИГУРЯВАНЕ И КРАТКОСРОЧНИ ПЛАЩАНИЯ.....	16
1. Парични обезщетения.....	16
2. Методология на осигуряването и контрол	19
3. Медицинска експертиза на работоспособността	22
4. Профилактика и рехабилитация	27
5. Трудова злополука и професионална болест	28
III. ЕВРОПЕЙСКИ РЕГЛАМЕНТИ И МЕЖДУНАРОДНИ ДОГОВОРИ	31
1. Краткосрочни обезщетения по европейски регламенти и международни договори	31
2. Пенсионно осигуряване по европейски регламенти и международни договори	32
3. Дейност, свързана с проекти за решения на Управителя на НОИ	32
4. Методическа дейност и контрол	33
IV. ОСИГУРИТЕЛЕН АРХИВ	33
1. Методология на осигурителния архив.....	33
2. Осигурителен архив в ТП на НОИ	34
3. Електронен осигурителен архив.....	37
V. ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ	39
1. Функционални модули на ИС на НОИ	39
2. Предоставяне на информация по сключени споразумения и договори за обмен организации и ведомства	42
3. Електронен обмен на данни за социалната сигурност (EESSI) и по международни договори	43
4. Електронни услуги.....	44
5. Техническо и комуникационно осигуряване	46
VI. АНАЛИЗ, ПЛАНИРАНЕ И ПРОГНОЗИРАНЕ	46
1. Бюджет на Държавното обществено осигуряване	46
2. Определяне на средния осигурителен доход	49
3. Изготвени анализи и информационни материали	50
4. Стратегическо, оперативно планиране и управление на риска в оперативната дейност на НОИ.....	51
ДЕЙНОСТИ НА ОБЩАТА АДМИНИСТРАЦИЯ	52
I. ПРАВНО ОБСЛУЖВАНЕ	52
1. Правно обслужване.....	52
2. Обществени поръчки	53

II. ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДНА ДЕЙНОСТ	54
1. Банково обслужване	54
2. Инвестиционна дейност по отношение на свободните средства на Учителския пенсионен фонд	55
3. Разходи за административна издръжка	56
4. Контролна дейност.....	56
III. УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ	57
1. Структура и разпределение на щатната численост в НОИ.....	57
2. Прилагане на системата за натовареност на звената и дейностите в ТП на НОИ.....	59
3. Администриране на персонала и управление на възнагражденията	59
4. Профил на персонала, зает в основната численост на администрацията на НОИ	60
5. Набиране, подбор и професионално развитие на персонала в администрацията на НОИ	62
6. Осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.....	63
IV. ОБЩЕСТВЕНИ КОМУНИКАЦИИ	64
1. Контактен център.....	64
2. Връзки с обществеността	65
3. Интернет страница.....	66
4. Проучване на удовлетвореността на клиентите на НОИ	67
V. МЕЖДУИНСТИТУЦИОНАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО И МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ	68
1. Междуинституционални работни групи.....	68
2. Международна дейност	69
3. Проекти с международно финансиране.....	71
ДРУГИ ДЕЙНОСТИ.....	71
I. СИГУРНОСТ	71
1. Регистратура за класифицирана информация и контролни пунктове в НОИ.....	71
2. Специален регистър	72
3. Управление при кризи и отбранително-мобилизационна подготовка (УК и ОМП).....	72
II. ФИНАНСОВ КОНТРОЛ	73
III. ВЪТРЕШЕН ОДИТ	74
IV. ИНСПЕКТОРАТ	75
1. Планови проверки.....	75
2. Извънпланови проверки	76
3. Проверки по сигнали и жалби	76
4. Обобщена информация за дадените препоръки, тяхното изпълнение и постигнатите резултати през 2017 г.	77
ПРИЛОЖЕНИЯ.....	78
1. Обща организационна схема на НОИ.....	79
2. Административна структура на НОИ.....	80
3. Административна структура на ТП на НОИ.....	81
4. Административна структура на ТП на НОИ – София-град.....	82

СЪКРАЩЕНИЯ И АКРОНИМИ

АЗ	Агенция по заетостта
АИС	Административна информационна система
АПП	Анализ, планиране и прогнозиране
АССГ	Административен съд София-град
АХУ	Агенция за хората с увреждания
ГВРС	Гарантирани вземания на работниците и служителите
ГПК	Гражданско-процесуален кодекс
ГПОС	Годишен план за обучение на служителите
ДАНС	Държавна агенция „Национална сигурност“
ДВ	Държавен вестник
ДКСИ	Държавна комисия по сигурността на информацията
ДМА	Дълготраен материален актив
ДОО	Държавно обществено осигуряване
ДОПК	Данъчно-осигурителен процесуален кодекс
ДЧ	Държава членка
ЕАД	Еднолично акционерно дружество
ЕАРД	Електронно архивиране на разплащателна документация
ЕБК	Единна бюджетна класификация
ЕВН	Експертиза на временната неработоспособност
ЕИК	Единен идентификационен код
ЕИП	Европейско икономическо пространство
ЕК	Европейска комисия
ЕО	Европейска общност
ЕР	Експертно решение
ЕРБЛРО	Електронен регистър на болничните листове и решенията по обжалването им
ЕС	Европейски съюз
ЗА	Закон за администрацията
ЗБДОО	Закон за бюджета на държавното обществено осигуряване
ЗГВРСНР	Закон за гарантирани вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя
ЗДСл	Закон за държавния служител
ЗЗКИ	Закон за защита на класифицираната информация
ЗИДКСО	Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване
ЗНЗ	Закон за насърчаване на заетостта
ЗОДОВ	Закон за отговорността на държавата и общините за вреди
ЗПУКИ	Закон за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси
ЗУНК	Закон за уреждане на необслужваните кредити
ЗФУКПС	Закон за финансовото управление и контрол в публичния сектор
ИА „ГИТ“	Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“
ИКО	Идентификационен код на осигурителя
ИРМ	Изнесени работни места
ИС	Информационна система
ИСЕОДД	Интегрирана система за електронен обмен на документи и данни
ИСМБП	Информационни системи и моделиране на бизнес процеси
КБДОО	Консолидиран бюджет на Държавното обществено осигуряване
КДА	Класификатор на длъжностите в администрацията
КЕП	Квалифициран електронен подпис
КЗД	Комисия за защита от дискриминация
КЗЛД	Комисия за защита на личните данни
КПК	Краткосрочни плащания и контрол

КРД	Контролно-ревизионна дейност
КСО	Кодекс за социално осигуряване
КУТ	Комитет по условията на труд
ЛКК	Лекарска консултативна комисия
ЛНЧ	Личен номер на чужденец
МК	Медицински комисии
МОН	Министерство на образованието и науката
МОТ	Международна организация на труда
МС	Министерски съвет
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
МВФ	Международен валутен фонд
МФ	Министерство на финансите
НАП	Национална агенция по приходите
НЕЛК	Национална експертна лекарска комисия
НЗОК	Национална здравноосигурителна каса
НМЕ	Наредба за медицинската експертиза
НОИ	Национален осигурителен институт
НПОПДОО	Наредба за паричните обезщетения и помощи от ДОО
НПОС	Наредба за пенсиите и осигурителния стаж
НСИ	Национален статистически институт
ОА	Осигурителен архив
ОМЕ	Органи на медицинската експертиза
ООА	Обединен осигурителен архив
ПЗР	Преходни и заключителни разпоредби
ПИК	Персонален идентификационен код
ПМС	Постановление на Министерския съвет
ПОБ	Парични обезщетения за безработица
ПОВН	Парични обезщетения за временна неработоспособност
ПОПДОО	Парични обезщетения и помощи от ДОО
ПП	Програмен продукт
ППЗЗКИ	Правилник за прилагане на закона за защита на класифицираната информация
ПРБ	Първостепенни разпоредители с бюджет
ПРО – ЕАД	„Профилактика, рехабилитация и отдих“ – ЕАД
ПРМ	Постоянни работни места
РАН	Ревизионен акт за начет
РБ	Република България
РГ	Работна група
РМ	Република Македония
РОЛ	Регистър на осигурените лица
СД на ДАНС	Специализирана дирекция на ДАНС
СЕД	Структуриран електронен документ
СУ на ЗБР	Система за управление на здравето и безопасността при работа
СФУК	Система за финансовото управление и контрол в публичния сектор
ТЕЛК	Териториална експертна лекарска комисия
ТЗПБ	Трудова злополука и професионална болест
УП	Удостоверение за пенсиониране
УчПФ	Учителски пенсионен фонд
ФСД	Финансово-счетоводна дейност
ФУТ	Фонд условия на труд
ЧРАСО	Човешки ресурси и административно-стопанско обслужване

ВЪВЕДЕНИЕ

Националният осигурителен институт (НОИ) е публичната институция, управляваща държавното обществено осигуряване в Република България и носител на над 135-годишна традиция в социалноосигурителните отношения. Дейността на института през 2017 г. се осъществи в съответствие с приоритетите, залегнали в Основните насоки за развитие на НОИ за периода 2015 – 2017 г., насочени към продължаваща модернизация на информационната система и технологии, които са ключов фактор за прилагането на иновативни подходи за осигуряването на по-качествено обслужване и реализиране на мерки за облекчаване на административната тежест, чрез осигуряване на оперативна съвместимост на ключови регистри в държавната администрация. През 2017 г. разработените и внедрени нови електронни административни и справочни услуги допълниха списъка от над 65 програмни продукти на НОИ, които работят в услуга на потребителите.

Националният осигурителен институт е една от първите администрации в страната, заложили на новите технологии като адекватен способ за осигуряването на по-пълноценен отговор на очакванията на потребителите. Получените през последните години престижни награди са признание за усилията на НОИ в посока разширяване на портфолиото от предлагани електронни услуги. През 2017 г. „Интегрираната система за електронен обмен на документи и данни с НОИ за изплащане на парични обезщетения от ДОО“ спечели голямата награда на конкурса „ИТ проект на годината“, организиран от вестник Computerworld България и Банка ДСК и отличието „Best Public Institution in Citizen Interaction“ на годишните награди „Награди на бъдещето“ на осмото издание на Webit Festival Europe.

През 2017 г. НОИ беше отличен с три награди в конкурса за добри практики и иновации в дейността на администрацията, който се организира ежегодно от Института за публична администрация. Голямата награда в категория „Технологични решения за открито управление“ завоюва „Национална система за отпускане и изплащане на пенсиите“, разработена изцяло с вътрешен капацитет на института. Второ място в същата категория бе присъдено на разработения и прилаган от ТП на НОИ – Кърджали на местно ниво електронен обмен на данни с над 20 институции. Въведената практика бе оценена високо заради сериозния си принос за намаляване на административната тежест за осигурителите и осигурените лица в област Кърджали. Със специална грамота в категория „Социална отговорност и социално предприемачество“ бяха отличени съвместните българо-германски консултационни дни, които се провеждат ежегодно в двете страни от 2008 г. насам.

Всяка календарна година НОИ ще уведомява лицата, които навършват възрастта за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО през следващата календарна година за условията, при които могат да се пенсионират. Тази практика стартира за първи път през 2017 г., като в изпълнение на новосъздаденото нормативно задължение бяха изпратени над 80 хил. писма, съдържащи основна информация за условията, на които трябва да отговаря съответното лице, за да придобие право на пенсия през 2018 г., както и за документите, които се представят заедно със заявлението за отпускане на пенсия. Целта е да бъдат стимулирани лицата в предпенсионна възраст своевременно, преди подаване на заявление за отпускане на пенсия, да се уверят, че данните за осигурителния им стаж и доход в информационната система на НОИ са коректни и да предприемат необходимите действия за снабдяване с документи за осигурителен стаж и доход за периоди, за които липсват данни в електронните регистри.

В изпълнение на стратегическите си цели, НОИ полага усилия да прилага нови техники и методи за подобряване на ефикасността, ефективността, икономическата и социална отговорност, като иновативна социалноосигурителна институция, ползваща се с високо обществено доверие и функционираща в услуга на обществото. За развитие на институционалния капацитет, подобряване на организационното управление и намиране на правилните решения за вътрешно самоусъвършенстване през 2017 г. в НОИ беше извършена самооценка по европейския модел за управление на качеството Common Assessment

Framework, САФ. Въз основа на самооценката беше изготвен Доклад, който съдържа 155 силни страни на НОИ, 140 области за подобрене и 117 мерки за подобрене, които дават идеи и конкретни насоки за развитието на института. Формулирани са четири стратегически теми, върху които да се фокусират усилията с цел постигане на по-значими резултати, 15 мерки за подобряване на дейността на НОИ, които ще се реализират в рамките на двугодишен период и 10 мерки, със значим стратегически ефект, резултатът от които се очаква в по-дългосрочна перспектива и които ще придвижат организацията напред в нейното развитие.

Отчетът за дейността на Националния осигурителен институт за 2017 г. представя цялостен преглед на дейността и вътрешното управление на институцията, съобразно правомощията на института, съгласно Кодекса за социално осигуряване.

Популяризирането и разясняването на дейността на НОИ и представянето му пред обществеността е важна задача, както за изграждането на положителния публичен образ на прозрачна държавна институция, така и за разясняване пред обществото на същността, целите и задачите на организацията. От изключително голямо значение за ефективната работа на НОИ е информираността на българското общество относно цялостната му дейност.

***

Годишният отчет за дейността на НОИ през 2017 г. е приет с Протокол на Надзорния съвет на НОИ № 4 от 13.04.2018 г., Решение № 2.1.

***

ДЕЙНОСТИ НА НОИ ПРЕЗ 2017 г. НАКРАТКО В ЧИСЛА

1. Определената щатна численост на персонала в Националния осигурителен институт е 3 467 служители, от които в ЦУ на НОИ – 388 щатни бройки (11,2% от общата численост) и 3 079 щатни бройки (88,8%) в ТП на НОИ;
2. Общият брой на постъпилите заявления във всичките 28 териториални поделения на НОИ, които са във връзка с приложимото пенсионно законодателство, е 339 398;
3. От териториалните поделения на НОИ са приети общо 3 297 692 броя основни документи за изплащане на парични обезщетения и помощи;
4. Чрез Интегрираната система за електронен обмен на документи и данни с осигурителите и самоосигуряващите се лица за изплащане на паричните обезщетения от ДОО по електронен път са приети 2 952 006 броя документи;
5. Броят на регистрираните заявления за отпускане на парични обезщетения за безработица е 167 286, от които 736 са получени по електронен път;
6. Извършените ревизии са 7 157, като установеният начет е в размер на 1 011,8 хил. лв. В общия размер на начета най-голям е дялът на неправилно изплатените парични обезщетения за временна неработоспособност. Контролните органи на НОИ са издали 32 890 броя констативни протоколи;
7. Съставени са 484 акта за административни нарушения на осигурители и са издадени 333 наказателни постановления за налагане на административни наказания;
8. В териториалните поделения на НОИ са приети разплащателни ведомости и трудовоправни документи на 2 412 прекратени осигурители. Броят на приетите дела е 33 986, а броят на листите – 3 777 107;
9. Общият брой издадени удостоверения за осигурителен стаж и осигурителен доход от осигурителния архив на НОИ е 69 659;
10. В Контактния център през годината са обслужени 180 411 запитвания, като според вида на търсената информация клиентите най-често се обръщат с въпроси във връзка с изплащането на обезщетенията им по издадени болнични листове.

МИСИЯ

Предоставяне на качествени социалноосигурителни услуги чрез използването на съвременни технологии и мотивирани служители, при законосъобразно и прозрачно управление на публичния ресурс на държавното обществено осигуряване.

ВИЗИЯ

Иновативна социалноосигурителна институция, ползваща се с високо обществено доверие и функционираща в услуга на обществото.

ПРИНЦИПИ

- *законност, равнопоставеност, обективност*
- *прозрачност, отговорност, отчетност, контрол*
- *ефективност, ефикасност, достъпност, сигурност*

ЦЕННОСТИ

- *професионализъм и компетентност*
- *етичност, коректност и отзивчивост*
- *толерантност и екипност в работата*
- *информираност и комуникативност*
- *мотивираност, лоялност и надеждност*
- *креативност и иновативност*

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ НА НАЦИОНАЛНИЯ ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ 2015 - 2017 г.

- ЦЕЛ 1:** Повишаване на удовлетвореността на ползвателите на услугите, предоставяни от НОИ.
- ЦЕЛ 2:** Развитие на институционалния капацитет и утвърждаване на принципите на добро управление.
- ЦЕЛ 3:** Засилване на превенцията и на последващия контрол за недопускане на неправомерни осигурителни плащания.
- ЦЕЛ 4:** Утвърждаване на общественото доверие към НОИ като коректен национален и международен партньор.

* * *

ОРГАНИ НА УПРАВЛЕНИЕ НА НОИ

Органите на управление на Националния осигурителен институт, определени в Кодекса за социално осигуряване, са Надзорен съвет, Управител и Подуправител. Техните функции и правомощия са разписани в глава трета на Кодекса за социално осигуряване.

Надзорен съвет

Надзорният съвет (НС) се състои от по един представител на всяка от представителните организации на работниците и служителите и на работодателите, признати съгласно Кодекса на труда, и равен на тях брой представители, определени от Министерския съвет. Като член в Надзорния съвет на НОИ от квотата на Министерския съвет участва задължително заместник изпълнителният директор на Националната агенция за приходите. Мандатът на НС на НОИ е четиригодишен. Членовете му избират на ротационен принцип председател и двама заместник-председатели от състава си. Общият брой на членовете на НС на НОИ в края на 2017 г. е 14 и е разпределен както следва:

Изпълнителна власт

- Министерство на труда и социалната политика (2)
- Министерство на финансите (1)
- Министерство на здравеопазването (1)
- Министерство на икономиката (1)
- Министерство на образованието и науката (1)
- Национална агенция за приходите (1)

Синдикални организации

- Конфедерация на труда “Подкрепа” (1)
- Конфедерация на независимите синдикати в България (1)

Работодателски съюзи

- Българска стопанска камара (1)
- Асоциация на индустриалния капитал в България (1)
- Българска търговско-промишлена палата (1)
- Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България (КРИБ) “Гласът на българския бизнес” (1)
- Съюз за Стопанска инициатива (1)

Надзорният съвет се свиква на заседания от председателя или по искане на една трета от членовете му. В тях със съвещателен глас участва и Управителят на Националния осигурителен институт. За редовни се смятат заседанията, на които са присъствали най-малко половината от членовете му. Решения се взимат, ако за тях са гласували повече от половината от общия брой на членовете на Надзорния съвет.

През 2017 г. са проведени общо 14 заседания, на които са взети 62 решения. Преобладаващ брой от решенията са относно утвърждаване на проекти на нормативни актове по ДОО, преди внасянето им за приемане от съответните държавни органи. През 2017 г. са разгледани и утвърдени:

- Отчет за изпълнение на бюджета на ДОО за 2016 г. и Отчет за изпълнение на бюджета на УчПФ за 2016 г.
- Годишен отчет за дейността на НОИ през 2016 г.
- Проекти на постановления на МС за изменения на подзаконовни нормативни актове за прилагане на Кодекса за социално осигуряване - 12 броя.

Останалите решения на Надзорния съвет имат следния предмет на обсъждане:

- Избор на изпълнители на дейността по профилактика и рехабилитация.
- Одобрени са компенсирани промени в бюджета на ДОО за 2017 г.

- Взети са пет решения за придобиване и разпореждане с имущество на института над размера, определен от Правилника за организацията и дейността на НОИ.
- На основание чл. 35, ал. 7 от КСО и във връзка с чл. 3 от Правилника за организацията и дейността на НОИ, е избран председател на НС от квотата на представителните организации на работниците и служителите и двама заместник-председатели за срок от една година.
- Три от решенията на НС са свързани с разсрочване на вземания за задължителни осигурителни вноски към фондовете на ДОО, съгласно чл. 36, ал. 1, т. 6 от КСО.

В качеството си на едноличен собственик на капитала на “Профилактика, рехабилитация и отдих” ЕАД, Надзорният съвет на НОИ е провел 4 заседания, на които са взети 19 решения свързани с дейността на дружеството:

- Одобрен е Годишният финансов отчет и Отчетът за управлението за 2016 г.
- Приет е одиторският доклад за 2016 г.
- Избран е регистриран одитор, който да завери отчета на дружеството за 2017 г.
- Освобождаване на членове на Съвета на директорите на „ПРО“ ЕАД и избор на нови членове.
- Утвърждаване на Бизнес план за развитието на „ПРО“ ЕАД за 2018 – 2021 г.
- Взети са четири решения, свързани с продажбата на имоти собственост на „ПРО“ ЕАД.

Управител и подуправител

На 19 септември 2017 г. Народното събрание избра с пълно единодушие г-н Ивайло Иванов за управител на Националния осигурителен институт за срок от четири години. Решението е обнародвано в ДВ, бр. №77 от 26.09.2017 г. и влезе в сила от датата на гласуването му.

Дългогодишният подуправител на НОИ, г-жа Весела Караиванова-Начева, продължи да изпълнява своите функции. Подуправителят представлява НОИ в Националния съвет по равнопоставеност на жените и мъже и в Националния съвет за закрила на детето.

В своята дейност, управителят се подпомага от Съвет на управителя и Регионален консултативен съвет.

Регионален консултативен съвет

Регионалният консултативен съвет се състои от Управителя, Подуправителя, Главния секретар, ръководителя на териториално поделение София-град и осем ръководители на ТП на НОИ. Представителите на териториалните поделения са с мандат от една година и се редуват по ред, определен от управителя. Съветът се свиква на заседания от управителя, който е и негов председател. Решенията му се вземат с обикновено мнозинство.

Регионалният консултативен съвет подпомага дейността на управителя в провеждане на регионалната политика и административното управление; анализира дейността на териториалните поделения и предлага решения за нейното усъвършенстване и подобряване на връзките между ТП и Централно управление.

Съвет на управителя

Дейността на управителя се подпомага от Съвет на управителя, който се състои от Управителя, Подуправителя, Главния секретар и ръководителите на функционалните направления на НОИ. Управителят свиква и ръководи заседанията на Съвета на управителя. Заседанията са редовни, ако присъстват две трети от членовете, а решенията се вземат с обикновено мнозинство. Съветът на управителя предлага на Управителя проекти на решения, свързани с неговите правомощия по КСО.

През 2017 г. Съветът на управителя е провел 3 заседания, на които са взети 6 решения. Съветът на управителя е изслушал и приел за сведение и доклади от международни работни срещи и семинари по различни теми.

АДМИНИСТРАТИВНА СТРУКТУРА НА НОИ ПРЕЗ 2017 Г.

Националният осигурителен институт осъществява своята дейност чрез Централно управление и 28 териториални поделения (*Приложение № 1*). Това групиране е обусловено от спецификата на неговата дейност, изискваща структуриране, което от една страна да гарантира централизирано изпълнение на основните функции по отношение на планирането, контрола и управлението, както и осигуряване на необходимите ресурси (човешки, финансови, материално-технически), а от друга страна да ситуира звената, предоставящи услуги по-близо до техните ползватели.

Според функциите, които изпълняват, звената в централно управление са организирани в шест дирекции на специализираната администрация, четири дирекции на общата администрация, инспекторат, финансови контролори, дирекция „Вътрешен одит“ и дирекция „Сигурност“ (*Приложение № 2*).

Териториалните поделения осъществяват дейностите по държавното обществено осигуряване, възложени на НОИ съгласно КСО съобразно териториалния им обхват (*Приложения № 3 и 4*).

Специализираната администрация извършва дейностите, възложени на НОИ съгласно КСО във връзка с осъществяване на държавното обществено осигуряване. Общата администрация подпомага реализирането на правомощията на управителя като ръководител на организацията, създава условия за осъществяването на дейността на специализираната администрация и извършва техническите дейности по административното обслужване на гражданите и юридическите лица.

ДЕЙНОСТИ НА СПЕЦИАЛИЗИРАНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ

I. ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

1. Методологически дейности по отпускане и изплащане на пенсии

Дейността по пенсионно осигуряване в Централно управление на Националния осигурителен институт включва организацията, методическото ръководство и контрола по отпускане и изплащане на всички видове пенсии, отпускани изцяло по българското законодателство, както и изготвянето на методически указания до териториалните поделения на НОИ по прилагане на нормативните актове по държавното обществено осигуряване. Основна част от дейността е участието в подготовката на проекти на нормативни актове по общественото осигуряване и разработването на методически указания по тълкуване и прилагане на Наредбата за категоризиране на труда при пенсиониране и Инструкция № 13 от 2000 г. за прилагането ѝ. Във връзка с постъпили въпроси, предложения, сигнали, жалби и молби на граждани в областта на пенсионното осигуряване се изготвят становища и отговори. Контролните функции се осъществяват чрез текущ и последващ контрол, като пряко се наблюдава дейността на териториалните поделения на НОИ.

Във връзка с координиране и съгласуване на дейностите по пенсионното осигуряване през годината са проведени множество работни срещи с различни екипи от функционалните дирекции в ЦУ на НОИ, както и с представители на други държавни институции. Ежедневно се оказва методическа помощ на служителите в ТП на НОИ, съдействие на служебни лица от други администрации и се предоставят консултации по пенсионни въпроси на служителите от Контактния център на института.

Поради динамиката на изменението на нормативните актове по пенсионното осигуряване през 2017 г. са разработвани нови и/или са допълвани съществуващите

показатели за статистическо наблюдение на пенсиите, както и образците на формуляри във връзка с отпускане и изплащане на пенсиите. За отразяването на тези промени са изготвени указания за изменения и допълнения на програмното и техническото осигуряване по пенсиите и е оказвана методическа помощ при проектиране на информационната система за отпускане и изплащане на пенсиите.

Във връзка с пенсионното осигуряване през 2017 г. са осъществени следните дейности:

- Изготвени са отговори на 1 951 писма от граждани, ведомства, общински съвети и териториални поделения на НОИ. От тях 360 запитвания са постъпили през интернет-страницата на НОИ. Основна част от кореспонденцията е свързана с отговори на въпроси, касаещи условията за придобиване на пенсионни права, изразяване на становища относно категорията на труда при пенсиониране, отговори по изразени несъгласия с действащото пенсионно законодателство или с определения размер на пенсията, запитвания във връзка с изплащане на наследствена пенсия на учащи в български и в чужди учебни заведения, за наложени удържки от пенсиите и др. Освен до граждани отговори, становища и доклади са изготвяни до комисии към Народното събрание, до министъра на труда и социалната политика, по искания за промяна на Наредбата за категоризиране на труда при пенсиониране и във връзка с прилагането ѝ, както и по въпроси, свързани с извършени нормативни промени в осигурителното законодателство и/или във връзка с прилагането му.

- Изготвени са предложения за изменения и допълнения на Кодекса за социално осигуряване и на Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж (НПОС). Във връзка с прилагането на тези и други актове, касаещи пенсионното осигуряване, своевременно са изготвени методически указания до териториалните поделения на НОИ.

- По въпроси, свързани с отпускане и изплащане на пенсиите и във връзка с извършените през 2017 г. промени в пенсионното законодателство са изготвени 58 броя методически указания. С цел осигуряване на служителите от териториалните поделения информираност и възможност за единно прилагане на пенсионното законодателство, при решаване на възникнали казуси, на вътрешната интернет страница на НОИ са публикувани 134 информационни материали. Във връзка със случаи на установено ползване от осигурени лица на документи с обосновани съмнения за неистинност са предоставени на ТП на НОИ 24 броя указания, а списъкът на рисковите осигурители е актуализиран и допълван своевременно.

- В изпълнение на новосъздадено нормативно задължение, НОИ да уведомява бъдещите пенсионери за условията и документите относно тяхното пенсиониране, са изготвени образците на уведомителните писма до лицата (мъже и жени), които през 2018 г. навършват възрастта за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 КСО. На базата на събраната и обработена информация за броя на лицата, които са получили уведомителните писма и които са посетили приемните на ТП на НОИ, както и за отправените запитвания от гражданите е изготвен аналитичен доклад представящ информация за изпълнението на ангажимента.

- От 1 юли 2017 г. беше извършено преизчисляване на пенсиите въз основа на заложеното в чл. 70 от КСО поетапно нарастване на процента за всяка година от осигурителния стаж на пенсионерите във формулата за изчисляване на размера на пенсиите. В тази връзка се изготвиха указания до ТП на НОИ и образци на постановените разпореждания.

- Създадена е необходимата организация на работа в системата на НОИ, с цел правилно прилагане на нормата на § 154, ал. 2-9 от ПЗР на ЗИДКСО/2017 г., съгласно която лицата, на които е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст с намален индивидуален коефициент и с начална дата между 15.08.2015 г. и 31.12.2017 г., вкл., от 01.01.2018 г. могат да поискат преизчисляването ѝ без намаление на индивидуалния коефициент, ако прехвърлят средствата от индивидуалните си партии в универсален пенсионен фонд (УПФ) към фонд „Пенсии“, съответно фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“, на ДОО. За законосъобразното изпълнение на нормата са изготвени указания до ТП на НОИ, в които е описана процедурата за работа при прилагането ѝ. За регламентирането на реда и формата за обмен на документи и

информация между ангажираните с изпълнението ѝ институции и организации, са проведени работни срещи с експерти от Националната агенция за приходите и с представители на Българската асоциация на дружествата за допълнително пенсионно осигуряване и Комисията за финансов надзор.

- Във връзка с подготовката за въвеждане на нов технологичен режим на работа (онлайн режим) при постановяване на разпорежданията за отпускане и изменение на пенсиите, както и за продължаване изплащането на пенсиите за инвалидност след преосвидетелстване на лицата, е изготвено описание на работните процеси за тяхното изготвяне, контролиране и потвърждаване. Разработени са проекти на разпореждания с нови реквизити за отпускане на различните видове пенсии, за преизчисляване на размерите им и за продължаване срока на получаване на пенсиите за инвалидност при преосвидетелстване на лицата.

- За оптимизиране на процеса по отпускане и изплащане на пенсиите и повишаване качеството на обслужване на осигурените лица и на техните наследници, са създадени нови връзки и функционалности в модулите от Националната система за отпускане и изплащане на пенсиите (НСОИП). Направени са над 35 предложения за промяна и усъвършенстване на модулите от НСОИП, свързани с преценка на права, зачитане на осигурителен стаж, във връзка с промени в пенсионното законодателство, преизчисляване на пенсиите и нови контролни процедури, чрез които се свежда до минимум вероятността за допускане на грешки от служителите. С въведените допълнителни контролни процедури се гарантира изплащане на суми от пенсии в правилни размери. Ползването на отделните модули от системата създава възможност за пълно и точно информиране на гражданите в момента на обслужване на гише за всички необходими документи, за правилното им оформяне, за липсващите такива, за сроковете за представянето им и други.

- Проведени са три работни съвещания със служители от функционално направление „Пенсии“ в ТП на НОИ. Обсъдени са промените в нормативната уредба, презентирани и дискутирани са теми по важни практически въпроси, както и голям брой възникнали казуси. Във връзка с прилагане на законодателството и процедурите, които следва да се прилагат, са дадени указания на служителите от ТП на НОИ. През годината се проведеха и работни срещи на място в 12 териториални поделения на НОИ със звената по отпускане и изплащане на пенсиите и осъществяващи пенсионното обслужване. Основна цел на срещите е обсъждането на промените в пенсионното законодателство и са предоставени отговори на конкретни въпроси по прилагането му. Резултатите са докладвани на ръководството на НОИ.

- В изпълнение на заповед на управителя, териториалните поделения са предоставили информация за състоянието на надвзетите пенсии и броя на обработените заповорни съобщения. Изготвените анализи отчитат добри резултати по отношение минимизиране на допуснатите грешки от длъжностните лица по пенсионното осигуряване, както и по събираемостта на дълговете от надвзети пенсии по вина на пенсионерите, техните наследници или осигурителите.

- За осъществяване на контролните функции текущо през годината е изисквана информация по различни поводи, касаещи дейността по пенсионното осигуряване в ТП на НОИ, която е анализирана и при необходимост са вземани съответни управленски решения.

- Обработена е голяма по обем информация, въз основа на която е изготвен материал за електронните административни услуги. В документа е описан процесът на предоставяне на услугите, ангажираните в него административни звена, сроковете, вътрешно-нормативните документи, етапите на процеса, комуникацията с други органи, администрации и други.

- Въз връзка с постъпили предложения от териториалните поделения на НОИ за облекчаване на административната тежест и актуализиране на удостоверенията, издавани от НОИ е изготвен доклад за възможностите за тяхното реализиране.

- Изразени са становища по 8 молби за опрощаване на дългове от неоснователно получени пенсии до Администрацията на Президента. Молбите са внесени за разглеждане от Комисията по опрощаване на несъбираеми държавни вземания. За някои от тях е водена допълнителна кореспонденция с общински съвети, териториални данъчни дирекции и ТП

на НОИ.

➤ Изготвени са шест доклада от името на министъра на труда и социалната политика за отпускане на персонални пенсии, които са внесени в МС със съответните предложения. Въз основа на изготвените доклади на правоимащите лица са отпуснати 361 персонални пенсии. За решенията на МС са уведомени териториалните поделения на НОИ и председателят на Националното сдружение на общините в Република България. С цел преценяване правото на лицата на този вид пенсия е разгледан и анализиран значителен обем документация, като при по-голяма част от молбите е водена и допълнителна кореспонденция. Изпратени са 194 писма за изискване на необходими документи или коригирането им. За повече от 90 случая е установено, че няма основание за отпускане на персонална пенсия, тъй като лицата не отговарят на нормативното изискване за годишен доход на член от семейството.

➤ Обработена е информация от ТП по отношение на лица, починали на територията на друга държава, за които няма пълни данни и/или документи за смъртта. Въведеният нов технологичен ред за визуализация на тези данни от ТП способства за упражняването на текущ контрол от страна на централно управление. Данните за спрени и неуредени пенсионни партии или за неоснователно получени пенсии са обработени и анализирани.

➤ Изготвен е обобщен анализ на извършените проверки от ТП на НОИ в пощенските станции съгласно чл. 93, ал. 2 от НПОС. За целите на анализа са обработени 837 броя акта за констатации.

➤ Извършени са допълнения в Номенклатурата на показателите за попълване на справка за отпускане, определяне и изменение на пенсиите, за статистическо наблюдение на пенсиите и програмни продукти „Справка 1&3“ и „Преосвидетелстване“, въз основа на промените в пенсионното осигуряване. Изпратени са указателни писма до ТП на НОИ за тяхното въвеждане чрез модулите от НСОИП.

➤ Съгласно сключени между МВР и НОИ споразумения периодично са предоставяни данни за лица, обявени за издирване, както и за безвестно отсъстващи лица, въз основа на които длъжностните лица от ТП на НОИ издават съответните административни актове за спиране или прекратяване на изплащаните им пенсии.

➤ За да се изплатят своевременно пенсиите на лицата с удържки по наложени запови, през месец декември 2017 г., за ТП на НОИ беше приложена автоматична процедура, чрез която при обработване на запови по реда на ГПК, пенсиите се включват в корекционна ведомост и се създават пенсионни записи.

➤ Във връзка с извършването на одит от Сметната палата на Отчета за изпълнение на ЗБДОО за 2016 г. е изготвена информация, в която са посочени основните причини за възникване на задължения от суми за пенсии и предприетите мерки за намаляване на дължимите суми по неоснователно получени пенсии.

➤ По повод Международния ден на възрастните хора 1-ви октомври, специалисти по пенсионно осигуряване от ЦУ на НОИ участваха в консултативната среща, на която на посетителите беше предоставена полезна информация.

2. Пенсионно обслужване в ТП на НОИ

Дейността по отпускане, изменение, осъвременяване, спиране, възобновяване, прекратяване, възстановяване и изплащане на пенсиите и добавките към тях се осъществява в структурните звена „Пенсии“ в териториалните поделения на НОИ. Тези звена извършват всички дейности по пенсионното обслужване на осигурените лица, във връзка с пенсиите и добавките, които се изплащат към тях, отпуснати по българското законодателство и по европейските регламенти и/или международните договори в областта на социалната сигурност, на лица с постоянен адрес в Република България. При поискване на гражданите се предоставя информация по пенсионното осигуряване, както на място в приемните на териториалните поделения на НОИ, така и на посочен от тях електронен адрес.

Обслужването на гражданите по въпроси, свързани с пенсионното осигуряване, се извършва чрез приемните на отдел „Пенсии“ във всяко ТП на НОИ (дирекция „Пенсии“ в ТП

на НОИ – София-град). Дейността им е организирана по начин, който позволява това да става ефективно, бързо и компетентно. Правят се справки по отпускане и изплащане на пенсии, приемат се и се завеждат постъпващи заявления и документи, издават се удостоверения във връзка с пенсиите. Справки и консултации се извършват, както в приемната на съответното ТП на НОИ, така и от началника на отдела и ръководителите на секторите при по-специфични казуси.

Общият брой на постъпилите заявления през 2017 г. в 28-те териториални поделения на НОИ, които са във връзка с приложимото пенсионно законодателство, е 339 398 броя, което е с 10 800 заявления по-малко от 2016 г. От тях 78 687 броя са за отпускане на лични пенсии за осигурителен стаж и възраст, 29 099 броя – за отпускане на лични пенсии за инвалидност поради общо заболяване, 59 240 броя за отпускане на наследствени пенсии или добавки по чл. 84 от КСО. Заявленията по чл. 102 от КСО за преизчисляване на пенсиите са 172 372 броя. Средният брой на постъпилите заявления в ТП през 2017 г. е 12 121.

Десетте териториални поделения с най-висок общ брой приети заявления са: София-град – 66 481 бр., Пловдив – 29 489 бр., Варна – 20 648 бр., Бургас – 19 395 бр., Стара Загора – 17 311 бр., Хасково – 12 682 бр., Благоевград – 12 632 бр., Плевен – 11 995 бр., София-област – 11 432 бр. и Велико Търново – 11 242 бр.

Обработени са 69 880 случая на изплатени пенсии за минало време и 130 619 случая на възстановени неизплатени пенсии – общо 200 499 (при 189 516 през 2016 г.). Пенсионерите, на които пенсиите са спрени от изплащане през годината въз основа на нормативно установени основания, са 413 217.

Таблица № 1 : Постъпили заявления в ТП на НОИ във връзка с пенсионното обслужване

Вид заявление	Брой
Общо постъпили заявления, в т.ч.:	339 398
Лична пенсия за осигурителен стаж и възраст	78 687
Лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване	29 099
Наследствена пенсия или добавка по чл. 84 КСО от наследодател без отпуснатата пенсия от държавното обществено осигуряване	9 156
Наследствена пенсия или добавка по чл. 84 КСО от наследодател-пенсионер	50 084
Заявления за преизчисляване на пенсия по чл. 102 КСО	172 372

Териториалните поделения на НОИ осъществяват контрол по изплащането на пенсиите в пощенските станции, съвместно с органите на областните пощенски станции на „Български пощи” ЕАД (съгласно чл. 93, ал. 2 от НПОС). Проверките се извършват по предварително съгласуван график и са относно изплащане на пенсии по изплащателни картони, изплащане на пенсионни записи и др. За извършените проверки се съставят актове за констатации и при установени нарушения се предприемат мерки за отстраняването им и недопускане в бъдеще. Извършените през 2017 г. проверки са 837 (при 733 през 2016 г.).

През 2017 г. са издадени 60 561 удостоверения във връзка с получаваната пенсия/ добавка. Обработени са 26 952 документи на учащи във връзка с изплащане на наследствена пенсия и 27 722 заявления от наследници за изплащане на неполучена пенсия от починал пенсионер.

Извършените промени по смяна на адреса за получаване на пенсията и/или на субекта, чрез който се изплаща пенсията (пощенска станция или банка), са 84 872.

Изготвени са 14 586 писма до осигурители с данни за лица, упражнили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст.

Обработените запори и удръжки, наложени върху пенсиите, са 19 130 (при 17 240 през 2016 г.). Големият брой на удръжките от пенсиите се дължи на увеличението на размера на пенсиите през 2017 г., което позволи на по-голям брой пенсионери да погасяват задълженията

си, събирани по този ред. Във връзка с поэтапната работа по изграждането на модул „Удръжки“ в информационната система на НОИ, служителите от ТП на НОИ въвеждат данните от всички постъпили запорни съобщения.

С пенсионен запис се изплаща пенсия за минало време, за част от месец или ако е спряна от изплащане с корекционна ведомост. Също така с пенсионен запис се изплаща и неполучена пенсия от починал пенсионер. През 2017 г. изготвените пенсионни записи във всички ТП на НОИ са 620 449.

Обработени са 94 398 (при 94 122 за 2016 г.) пенсии за инвалидност на лица, които са били преосвидетелствани от ТЕЛК.

Извършени са още 46 273 други допълнителни промени, които са във връзка с изплащането на пенсиите.

II. ОСИГУРЯВАНЕ И КРАТКОСРОЧНИ ПЛАЩАНИЯ

Представянето на дейността по организиране, методическо ръководство и контрол при отпускането и изплащането на паричните обезщетения и помощи по Кодекса за социално осигуряване и на гарантираните вземания, контрола по разходите на държавното обществено осигуряване, както и във връзка с медицинската експертиза, трудовите злополуки и професионалните болести през 2017 г. е обособено в следните направления:

1. Парични обезщетения

Отпускането и изплащането на краткосрочните обезщетения и помощите от държавното обществено осигуряване по Кодекса за социално осигуряване, Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България и гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя и осъществяването на контрол по спазване на законодателството във връзка с изплащането на обезщетенията, помощите и гарантираните вземания е една от основните от дейности на НОИ.

Важна част от тази дейност е участието в подготовката на проекти за изменения на нормативни актове в областта на паричните обезщетения и помощи и на гарантираните вземания и изготвянето на методически указания по промените в осигурителното законодателство, свързани с тях. През 2017 г. са изготвени предложения за изменения на Закона за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя, Наредбата за паричните обезщетения и помощи от ДОО, Наредбата за отпускане и изплащане на паричните обезщетения за безработица, Наредбата за реда и начина за информиране на работниците и служителите и за отпускане и изплащане на гарантираните вземания при несъстоятелност на работодателя и на Наредба № Н-8 на министъра на финансите, както и предложения за промени в осигурителното законодателство.

Оптимизирането на процедурите по отпускането и изплащането на паричните обезщетения и помощи и на гарантираните вземания и разработването на формуляри и образци за паричните обезщетения и помощи и за гарантираните вземания е извършвано текущо през годината в съответствие с промените в нормативната уредба.

И през 2017 г. са подготвяни становища и отговори по постъпили предложения, сигнали и жалби по отношение на изплащането на паричните обезщетения и помощите и на гарантираните вземания, както и отговори на писма, включително такива получени по електронната поща. Консултирани са граждани и длъжностни лица относно отпускането и изплащането на паричните обезщетения и помощи и на гарантираните вземания и е оказвана методическа помощ на длъжностните лица от ТП и на Контактния център.

Извършвани са промени в изискванията към програмните продукти за въвеждане и представяне на данни от издадените болнични листове и решенията по обжалването им и са изготвяни задания за извършване на допълнителни проверки и за актуализиране на съществуващите проверки в модулите на ПП „ПОПДОО“.

Разработени са промени във функционалните изисквания, структура и формат на

данните, поддържани от програмните продукти за въвеждане, контрол, съхраняване, представяне/корекция/заличаване на данните от осигурителите и самоосигуряващите се лица за изплащане на паричните обезщетения от ДОО, в сила от 01.06.2017 г.

Изготвени са актуализации на:

- Планови задания за приемане на данни от осигурители и самоосигуряващи се лица за изплащане на парични обезщетения и помощи от 1 януари и от 1 юни по електронен път, на хартиен и електронен носител в ТП на НОИ и за автоматично свързване на данните от осигурители и самоосигуряващи се лица с данни от регистрите на НОИ;
- Планово задание за програмен продукт „ПОБ“ и процедури за отпускане и изплащане на паричните обезщетения за безработица;
- Процедури за приемане и въвеждане в ТП на НОИ на документи и данни, представени с придружително писмо на хартиен и електронен носител за изплащане на ПОВН от 1 юни 2017 г. и за преглед и вземане на решение за случаите, преминали през модул 2 (нов) – автоматично свързване на данните.

Изготвени са две планови задания за:

- Разработване на ПП „Калкулатор за изчисляване на осигурителен стаж“;
- Актуализация на електронната административна услуга „Подаване на декларация за промяна в обстоятелствата за изплащане на парични обезщетения за безработица.“

През 2017 г. във връзка със стартирането на нова електронна услуга „Подаване на заявление за отпускане на ПОБ на основание чл. 54а от КСО“, са извършени тестове и промени в програмния продукт „ПОПДОО“ за подаване на данни от 1 юни 2017 г. от удостоверения, приложения № 9, 10 и 11 към НПОПДОО.

Изготвени и утвърдени са работни инструкции за дейността по изплащането на паричните обезщетения за временна неработоспособност и за безработица.

Осъществяван е контрол по досиетата и изготвените проекти на разпореждания за отпускане и за отказ за отпускане на гарантирани вземания на лицата, подали заявления за отпускане на гарантирани вземания.

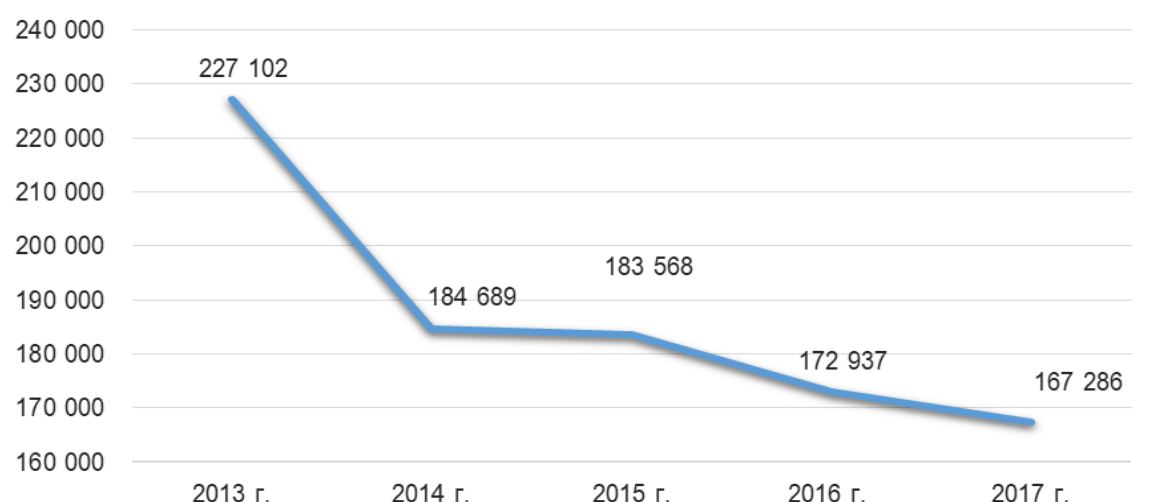
Изготвен е анализ на данните от информационната система на НОИ във връзка с изплатените парични обезщетения и помощи от ДОО, както и на гарантираните вземания и са изпратени списъци до ТП на НОИ за извършване на проверки в осигурителите, за които има съмнения за злоупотреби със средствата на ДОО.

На работни срещи са обсъждани разнообразни въпроси, по-важните от които касаят следното:

- Промени в КТ и в КСО относно правата на осиновителите на деца до 5 г. възраст;
- Прилагане на европейските регламенти и директива № 96;
- Предприемане на съвместни действия с МВР спрямо некоректни осигурители, осигурени лица и органи на медицинската експертиза, за които има съмнения за нарушение на осигурителното законодателство;
- Предприемане на съвместни действия с експерти на НАП и ИА „ГИТ“ спрямо некоректни осигурители;
- Актуализиране на изискванията за приемане на данни от издадените болнични листове и решенията по обжалването им с представители на органите на медицинската експертиза и разработчици на медицински софтуер;
- Разработването на уеб-услуга към работодателите за достъп до данните, представени от органите на медицинската експертиза в ЕРБЛРО с разработчици на софтуер за работни заплати.

Броят на регистрираните заявления за отпускане на парични обезщетения за безработица през 2017 г. е 167 286, което е с 5 651 броя по-малко спрямо 2016 г. За периода 2013 – 2017 г. се наблюдава тенденция за плавно намаляване на подадените заявления за

отпускане на ПОБ, като за разглеждания 5-годишен период най-ниският брой е отчетен през 2017 г.

Фигура № 1 : Брой регистрирани заявления за отпускане на парични обезщетения за безработица за периода 2013 – 2017 г.

През 2017 г. са изплатени гарантирани вземания на 391 лица по подадени от тях заявления, което е с 53 лица по-малко спрямо 2016 г. На 88 лица е отказано изплащане на гарантирано вземане.

От териториалните поделения на НОИ през 2017 г. са приети 3 297 692 основни документи за изплащане на парични обезщетения, като в сравнение с 2016 г. са приети с 29 887 повече документи. Основно това увеличение се дължи на по-големия брой постъпили болнични листове.

В Интегрираната система за електронен обмен на документи и данни (ИСЕОДД) се събира и поддържа информация за броя на приетите основни документи от осигурителите и самоосигуряващите се лица в териториалните поделения на НОИ за изплащане на паричните обезщетения и помощи от ДОО, както и за сумите на изплатените средства на правоимащите лица. Приетите основни документи и данни в ИСЕОДД по източници на данни и по териториални поделения през 2017 г. са показани в следващата таблица.

Таблица № 2 : Брой приети основни документи и данни в ИСЕОДД по източници на данни и по ТП на НОИ през 2017 г.

ТП на НОИ	Приети документи по източници на данни (брой, %)						Приети документи общо
	На хартиен носител в ТП	%	На електронен носител в ТП	%	По електронен път	%	
Благоевград	3 136	2,3%	13 406	10,0%	117 045	87,6%	133 587
Бургас	3 937	2,8%	12 651	9,0%	124 090	88,2%	140 678
Варна	1 326	0,7%	15 487	8,2%	172 020	91,1%	188 833
В.Търново	1 214	1,3%	9 832	10,2%	85 734	88,6%	96 780
Видин	510	3,0%	2 535	14,9%	13 918	82,0%	16 963
Враца	2 811	4,9%	6 548	11,4%	48 272	83,8%	57 631
Габрово	1 941	2,9%	4 110	6,2%	60 253	90,9%	66 304
Кърджали	1 542	3,8%	5 618	13,9%	33 224	82,3%	40 384
Кюстендил	2 122	4,1%	8 445	16,2%	41 687	79,8%	52 254
Ловеч	851	1,9%	2 626	5,7%	42 217	92,4%	45 694
Монтана	1 437	3,8%	4 603	12,2%	31 735	84,0%	37 775
Пазарджик	734	0,7%	9 290	8,8%	95 547	90,5%	105 571
Перник	1 085	2,3%	3 979	8,3%	43 045	89,5%	48 109
Плевен	2 364	3,1%	9 334	12,3%	63 991	84,5%	75 689
Пловдив	3 468	1,0%	26 282	7,3%	328 092	91,7%	357 842
Разград	1 303	4,1%	4 579	14,4%	25 839	81,5%	31 721
Русе	1 858	2,0%	7 197	7,6%	85 083	90,4%	94 138
Силистра	600	2,4%	3 626	14,5%	20 792	83,1%	25 018
Сливен	489	1,0%	5 408	10,7%	44 523	88,3%	50 420
Смолян	1 391	3,1%	7 205	16,1%	36 249	80,8%	44 845
София-град	9 219	0,9%	74 774	6,9%	996 842	92,2%	1 080 835
София-окръг	2 008	2,2%	6 099	6,7%	83 013	91,1%	91 120
Ст.Загора	2 388	1,3%	17 555	9,5%	165 350	89,2%	185 293
Добрич	244	0,7%	10 060	29,2%	24 116	70,1%	34 420
Търговище	585	1,9%	2 977	9,5%	27 879	88,7%	31 441
Хасково	2 431	3,8%	5 826	9,0%	56 564	87,3%	64 821
Шумен	1 583	3,5%	5 275	11,8%	37 764	84,6%	44 622
Ямбол	657	1,2%	7 125	13,0%	47 122	85,8%	54 904
ОБЩО	53 234	1,6%	292 452	8,9%	2 952 006	89,5%	3 297 692

През 2017 г. най-голям е дялът на постъпилите данни по електронен път – 89,5%, на електронен носител са приети 8,9% от данните, а на хартиен носител – 1,6%. Спрямо 2016 г. се наблюдава увеличение на приетите данни по електронен път с 3,3%, за сметка на по-малкия брой на хартиен и електронен носител.

С приключването на втория етап от електронизацията на процеса по изплащане на паричните обезщетения и помощи от ДОО се постигна значително съкращаване на сроковете за изплащането им. През 2017 г. средният срок за изплащане на обезщетенията за страната е до 3-4 работни дни, а за ТП София град – до 7 работни дни.

През 2017 г. са изплатени 4 579 935 броя обезщетения на 3 683 709 лица. В сравнение с предходната 2016 г., броят на изплатените обезщетения се е увеличил с 335 754, а броят на лицата, които са ги получили е нараснал с 271 364.

2. Методология на осигуряването и контрол

2.1. Методология на осигуряването

Методологията на осигуряването включва дейностите по подготовка на предложения за промяна в нормативните актове на държавното обществено осигуряване и разработване на указания по прилагането им. Целта на тези дейности е улесняване на осигурителите и осигурените при ползването на осигурителните права и уеднаквяване на практиката по прилагане на осигурителното законодателство от страна на длъжностните лица в

териториалните поделения на Националния осигурителен институт.

През 2017 г. експертите-методолози са участвали при обсъждане и разработване на промени в следните нормативни актове: Кодекс за социално осигуряване; Наредба за общественото осигуряване на самоосигуряващите се лица и българските граждани на работа в чужбина и морските лица; Наредба за елементите на възнаграждението и за доходите, върху които се правят осигурителни вноски; Наредба № Н-8 за съдържанието, сроковете, начина и реда за подаване и съхранение на данни от работодателите, осигурителите за осигурените при тях лица, както и от самоосигуряващите се лица.

В тази връзка са изготвени методически указания по прилагането на промените в нормативните актове, които са предоставени на териториалните поделения на НОИ и са публикувани на интернет страницата на института за сведение и ползване от осигурителите и осигурените лица.

Проведени са редица срещи с представители на други държавни ведомства във връзка със съвместна работа и обмен на данни.

За обезпечаването на дейността по правилното прилагане на осигурителното законодателство през 2017 г. са подготвени отговори по постъпили въпроси в областта на общественото осигуряване от страна на граждани, осигурители и от териториалните поделения на НОИ. На териториалните поделения са предоставени указания за уеднаквяване на практиката във връзка с конкретни въпроси, възникнали при прилагането на осигурителното законодателство.

Извършвани са проверки по постъпили сигнали и жалби, включително и такива препратени в НОИ от други институции.

Консултирани са граждани и длъжностни лица по прилагането на нормативните актове на обществено осигуряване във връзка с правата и задълженията на осигурените лица и осигурителите.

И през 2017 г. са изготвяни становища, във връзка с подадени молби за опрощаване или разсрочване на задължения към фондовете на държавното обществено осигуряване.

Разработвани са актуални образци на документи, необходими за провеждането на осигуряването и предложения за изготвяне и промяна на различни справки от информационната система на НОИ.

2.2. Контролно-ревизионна дейност

Контролната дейност на Националния осигурителен институт се осъществява на основание чл. 107 от Кодекса за социално осигуряване. Процедурите за извършването на тази дейност са регламентирани в Инструкция за реда и начина на осъществяване на контролно-ревизионна дейност от контролните органи на НОИ. Контролът по разходите на държавното обществено осигуряване се извършва от инспекторите по осигуряването в ТП на НОИ и длъжностните лица, на които със заповед на управителя или директора на ТП, е възложено извършването на контрола.

Контролът се осъществява чрез извършване на ревизии и проверки на осигурителите, самоосигуряващите се лица, физическите и юридическите лица. Финансовите ревизии са планови и извънпланови. Плановите за контролно-ревизионната дейност се изготвят и утвърждават от директора на ТП на НОИ. Плановите ревизии са пълни ревизии по разходите на държавното обществено осигуряване и се извършват съгласно шестмесечни планове. Извънплановите ревизии могат да бъдат пълни и частични.

От ТП на НОИ се издават осигурителни книжки на самоосигуряващите се лица, започнали осигуряване преди 01.07.2015 г. Издадените вече осигурителни книжки се заверяват от съответното ТП на НОИ по адрес на регистрацията или постоянен адрес, в зависимост от вида на осигуреното лице, към момента на заверката. При заверяването на осигурителните книжки на самоосигуряващите се лица задължително се извършва проверка за съответствие между декларираните в регистъра на осигурените лица данни и постъпилите суми – по данни от информационната система на НОИ – за авансово внесените през годината вноски и за

довнесените вноски при определянето на окончателния размер на осигурителния доход. След 31.12.2015 г. осигурителен стаж и доход на самоосигуряващите се лица се зачита въз основа на данните налични в информационната система на НОИ.

Проверките се извършват по повод молби, сигнали или жалби, за нарушения на осигурителното законодателство във връзка с дейността, възложена на НОИ. За резултатите от всяка проверка се съставя констативен протокол. През 2017 г. контролните органи на НОИ са издали 32 890 броя констативни протокола.

Извършените ревизии през 2017 г. са 7 157, като установеният начет е в размер на 1 011,8 хил. лв. В общия размер на начета най-голям е дялът на неправилно изплатените парични обезщетения за временна неработоспособност. През 2017 г. са съставени 484 акта за административни нарушения на осигурители и са издадени 333 наказателни постановления за налагане на административни наказания.

Таблица № 3 : Брой на ревизионните документи по видове през периода 2013 – 2017 г.

Година	Ревизионни актове за начет (брой)	Процент спрямо общия брой ревизионни документи	Ревизионни записки (брой)	Процент спрямо общия брой ревизионни документи	Констативни протоколи (брой)	Процент спрямо общия брой ревизионни документи	РАН и ревизионни записки за ПРО (брой)	Процент спрямо общия брой ревизионни документи	Общо
2013	2 385	7,1%	5 532	16,6%	25 379	76,0%	89	0,3%	33 396
2014	2 043	6,2%	5 380	16,3%	25 452	77,1%	127	0,4%	33 002
2015	1 220	5,0%	4 526	18,7%	18 342	75,8%	114	0,5%	24 202
2016	1 575	7,3%	4 613	21,3%	15 314	70,8%	134	0,6%	21 636
2017	2 006	5,0%	5 045	12,6%	32 890	82,1%	106	0,3%	40 047

Отчетните данни показват, че относителният дял на съставените ревизионни актове за начет спрямо общия брой на ревизионните документи за периода 2013 – 2017 г. е относително еднакъв и е в интервала от 7,3% през 2016 г. до 5,0% през 2015 и 2017 г., което е показателно за правилния подбор на критерии за избор на осигурители, на които да бъдат извършвани пълни ревизии по разходите на държавното обществено осигуряване.

Таблица № 4 : Размер на установения начет от пълни и частични финансови ревизии през периода 2013 – 2017 г. (хил. лв.)

Година	Размер на установения начет от пълни ревизии	Процент спрямо общия размер на начета	Размер на установения начет от частични ревизии	Процент спрямо общия размер на начета	Размер на установения начет от ОМЕ и ПРО	Процент спрямо общия размер на начета	Общо	Разпореждания по чл. 114 от КСО	Общо по РАН и разпореждания по чл. 114 от КСО
2013	970,9	41,6%	1 356,1	58,0%	9,6	0,4%	2 336,5	1 237,8	3 574,4
2014	1 126,0	59,0%	762,6	40,0%	18,9	1,0%	1 907,4	1 333,9	3 241,3
2015	430,9	45,6%	507,3	53,7%	6,9	0,7%	945,1	1 346,2	2 291,4
2016	505,0	46,1%	512,1	46,8%	78,2	7,1%	1 095,4	1 429,2	2 524,6
2017	264,7	26,2%	635,7	62,8%	111,3	11,0%	1 011,8	4 791,6	5 803,4

През последните години сумите по съставените ревизионни актове за начет значително намаляват, като от 2 336,5 хил. лв. през 2013 г. са намалели до 1 011,8 хил. лв. през 2017 г. Тази положителна тенденция показва, че нарушенията от страна на осигурителите намаляват, т.е. намаляват щетите на фондовете на държавното обществено осигуряване.

Контролните органи на ТП на НОИ издават разпореждания по реда на чл. 114 от КСО за възстановяване на недобросъвестно получени суми за осигурителни плащания. По този ред се събират неправомерно получени парични обезщетения за временна неработоспособност, бременност и раждане, за отглеждане на малко дете, парични обезщетения за безработица или за помощи за профилактика и рехабилитация. През 2017 г. са издадени разпореждания за

възстановяване на суми за неправомерно получени осигурителни плащания в размер на 4 791,6 хил. лв.

2.3. Последващ контрол

Последващият контрол се извършва по установен график, като се изготвят списъци на осигурени лица с изплатени парични обезщетения от ДОО, по определени критерии. Анализът на резултатите от проверките, извършени от контролните органи на НОИ през първото шестмесечие на 2017 г., показва следното:

- Издадени са 5 583 броя задължителни предписания на осигурители за привеждане в съответствие на данни, подадени в регистрите на НОИ или коригиране на данни, подадени с декларация образец № 1 „Данни за осигуреното лице“ и удостоверение приложение № 9 и 10 към НПОПДОО;
- Изпратени са 4 228 уведомителни писма до осигурители за отстраняване на констатирани несъответствия;
- Издадени са 1 610 констативни протоколи за установяване на факти и обстоятелства;
- Съставените ревизионни актове за начет са 284 броя, а издадените разпореждания за събиране на задължения по реда на чл. 114, ал. 3 от КСО - 965 броя;
- Общата сума на установените задължения е 334,8 хил. лв.

Особено внимание при последващия контрол се обръща на изплатените парични обезщетения на самоосигуряващите се лица. За целта се подготвят и изпращат по график на ТП на НОИ списъци на изплатените парични обезщетения по тримесечия, изготвени по определени критерии. За изплатените парични обезщетения през първото шестмесечие на 2017 г. са проверени 2 411 самоосигуряващи се лица. Съставени са 232 констативни протокола, дадени са 521 задължителни предписания и са изпратени 485 уведомителни писма.

Извършените проверки на самоосигуряващите се лица показват, че въпреки големия брой лица, попадащи в списъците за последващ контрол, те своевременно отстраняват допуснатите нередности. Поради това относителният дял на съставените разпореждания за възстановяване на суми от самоосигуряващи се лица е нисък – 10,9% от всички издадени документи за 2017 г.

Въз основа на отчетните данни може да се обобщи, че подборът на лицата, подлежащи на последващ контрол е правилно извършен и не се допускат щети в големи размери на фондовете на държавното обществено осигуряване.

Големият брой дадени задължителни предписания и изпратени уведомителни писма на осигурители и самоосигуряващи се лица е показател, че ТП на НОИ осъществяват не само контролните си функции, но извършват и превантивна дейност с цел предотвратяване на нарушения и неправомерни разходи от средствата на държавното обществено осигуряване.

3. Медицинска експертиза на работоспособността

Медицинската експертиза включва експертиза на временната неработоспособност; експертиза на трайно намалената работоспособност на лица в трудоспособна възраст, както и на лица, придобили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68 от Кодекса за социално осигуряване, които упражняват трудова дейност и не са им определени вид и степен на увреждане; експертиза на вида и степента на увреждане на деца до 16-годишна възраст и на лица, придобили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68 от КСО; потвърждаване или отхвърляне на професионалния характер на заболяванията.

Националният осигурителен институт осъществява контрол върху дейността на органите на медицинската експертиза чрез:

- лекарите, експерти по експертиза на временната неработоспособност/инспекторите по осигуряването;
- медицинските комисии;

- лекарите-представители на НОИ в специализираните състави на НЕЛК.

През 2017 г. беше продължена работата по реализацията на третия етап от електронизацията на процеса по изплащане на паричните обезщетения и помощи от държавното обществено осигуряване. Във връзка с тази дейност са изготвени приложения № 2 и № 4 към функционалните изисквания, структура и формат на данните, поддържани от програмните продукти за въвеждане, контрол, съхраняване, отпечатване, представяне/анулиране на данните и изготвяне на справки за издадени/анулирани болнични листове и решенията по обжалването им, които се прилагат от 01.05.2017 г. Изготвени са предложения за изменения и допълнения на приложенията към функционалните изисквания при възникнали проблеми и нови нормативни разпоредби.

Актуализиран е списъкът с медицински проверки и грешки, използвани в програмния продукт (обслужващ Модул 2).

Изготвени са указания до ТП на НОИ относно:

- Издаване на решения от медицинските комисии по експертни решения на ТЕЛК с определена 50 и над 50 на сто трайно намалена работоспособност/ вид и степен на увреждане, постановени след 18.05.2017 г.;
- Неподадени/неприети данни от издадени болнични листове в Електронния регистър на болничните листове и решенията по обжалването им, във връзка с промените от 01.05.2017 г.;
- неприети данни от издадени некоректни болнични листове на починали лица в ЕРБЛРО;
- Издаване на болничен лист при настъпване на дете по реда на чл. 26, ал. 1 от Закона за закрила на детето.

Изменена и допълнена е Процедурата за обжалване на болнични листове за временна неработоспособност.

През 2017 г. беше актуализиран и разширен списъкът на заболяванията и максималният брой дни на временната неработоспособност за тях, след изтичане на които последващите болнични листове да се предават на лекаря, експерт по експертиза на временната неработоспособност за упражняване на контрол.

Разработени са задания за допълнителни справки към ЕРБЛРО, достъпни по ЕГН/ЛНЧ/Служебен номер на лицето.

Подготвени са становища във връзка с проекти на Закони за изменение и допълнение на Закона за здравето, проекти на „Основни насоки за усъвършенстване на експертизата на работоспособността“ и на „Концепцията за реформиране на системата на експертизата на работоспособността“.

Изготвен е анализ на проблемите, произтичащи от „Концепцията за реформиране на системата за експертиза на работоспособността“, изготвена от МТСП и „Концепцията за нов модел за дейността на медицинската експертиза на гражданите с увреждания в Република България“, на НЕЛК и Предложението за оптимизиране на медицинската експертиза, изготвено от Министерство на здравеопазването.

Въз основа на извършен анализ на резултатите от издадените болнични листове е съставен списък на лечебни заведения, на които следва да се извършат проверки от контролните органи на ТП на НОИ.

Ежемесечната информация за постановените експертни решения от специализираните състави на НЕЛК, с участието на лекарите-представители на НОИ през 2017 г. е обобщавана и анализирана. Обработвана е информацията от контролната дейност на медицинските комисии и лекарите, експерти по експертиза на временната неработоспособност към ТП на НОИ.

Публикувана е информация за:

- Разпределението на обжалваните експертни решения на териториалните експертни лекарски комисии (ТЕЛК) пред Националната експертна лекарска комисия и постановените от НЕЛК експертни решения, разпределени по процент трайно

намалена работоспособност;

- Обжалваните болнични листове, разпределени по органи на медицинската експертиза.

Оказвана е методическа помощ на длъжностните лица от ТП на НОИ и на лечебни заведения по експертизата на работоспособността.

3.1. Експертиза на временната неработоспособност

Експертизата на временната неработоспособност се извършва от лекуващия лекар/лекар по дентална медицина, от лекарските консултативни комисии (ЛКК), от ТЕЛК и от НЕЛК.

Лекарите, експерти по експертизата по временната неработоспособност (ЕВН) в ТП на НОИ извършват проверки на дейността на органите на медицинската експертиза на временната неработоспособност във връзка със събиране, установяване и изясняване на факти и обстоятелства, свързани със: спазване на правомощията на органите на медицинската експертиза по издаване на болнични листове; организацията на работа на органите на медицинската експертиза и лечебните заведения във връзка с издаването на болнични листове и решения по обжалването им; подаване в Електронния регистър на болничните листове и решенията по обжалването им и съхраняване на данните от болничните листове и от решенията на ЛКК по повод обжалвани болнични листове; спазване на изискванията и реда при издаване на болнични листове и решения по обжалването им от органите на медицинската експертиза; промяна на данните по чл. 10 от Наредбата за реда за представяне в НОИ на данните от издадените болнични листове и решенията по обжалването им, както и по правомерността на издаване на болнични листове и необходимостта от предприемане на действия по чл. 112, ал. 1 и 2 от Закона за здравето.

При извършване на проверките контролните органи имат право да изискват от органите на медицинската експертиза – лекуващи лекари/лекари по дентална медицина/лекарски консултативни комисия и лечебните заведения да предоставят документи във връзка с издадени от тях болнични листове и решения по обжалването им и подадени данни в регистъра.

През 2017 г. е установено, че най-често срещаните пропуски и грешки са относно:

- Неспазване от органите на медицинската експертиза на определените им с Наредбата за медицинската експертиза правомощия по отношение на продължителността на временната неработоспособност;
- Издаване на болнични листове за временна неработоспособност с по-голяма продължителност от необходимата, за част от заболяванията.

Във връзка с това е проведена методическа дейност по разясняване на нормативните документи и по решаване на отделни случаи от практиката с лекари от лечебните заведения.

Резултатите от контролната дейност и динамиката на приетите, обжалваните и отменените болнични листове, както и на дела на отменените от обжалваните болнични листове през периода 2015 г. – 2017 г. са показани в следващата таблица:

Таблица № 5 : Резултати от контролната дейност по експертизата на временната неработоспособност през периода 2015 – 2017 г.

Година	Приети болнични листове (брой)	Обжалвани болнични листове (брой)	Получен резултат по обжалвани болнични листове (брой)	Отменени болнични листове (брой)	Дял на отменените от обжалваните болнични листове (%)
2015	2 679 142	18 515	14 897	3 658	24,6
2016	3 096 272	15 968	15 189	3 657	24,1
2017	3 127 154	14 556	13 484	3 845	28,5

От данните за осъществената контролна дейност по експертизата на временната неработоспособност през периода 2015 г. – 2017 г. се установяват следните тенденции:

- Увеличава се броят на приетите болнични листове, като през 2016 г. са приети с 417 130 (15,6%) болнични листове повече спрямо 2015 г., а през 2017 г. с 30 882 броя (1,0%) спрямо 2016 г.
- Намалява броят на обжалваните болнични листове, като през 2016 г. те са с 2 547 броя по-малко спрямо 2015 г., а през 2017 г. – с 1 412 по-малко спрямо броя им през 2016 г.
- Делът на отменените болнични листове спрямо обжалваните през 2016 г. леко намалява в сравнение с 2015 г., но през 2017 г. при този показател има нарастване с 4,4 п.п спрямо 2016 г.

Резултатите от контролната дейност по експертизата на временната неработоспособност, осъществена от лекарите-експерти по експертиза на временната неработоспособност към ТП на НОИ за периода 2015 – 2017 г., са отразени в следващата таблица:

Таблица № 6 : Резултати от обжалвани болнични листове през периода 2015 – 2017 г.

Година	Общ брой	Издадени от:			Общо за дни	Отменени (брой)	Отменени от:			Отменени дни
		Лекар (брой)	ЛКК (брой)	ТЕЛК (брой)			ЛКК (брой)	ТЕЛК (брой)	НЕЛК (брой)	
2015	14 897	6 576	8 305	16	253 478	3 658	1 877	1 742	39	51 856
2016	15 189	6 597	8 401	191	275 377	3 657	1 908	1 674	75	55 612
2017	13 484	6 548	6 919	17	234 940	3 845	2 243	1 571	31	58 155

През 2017 г. постановените решения по обжалвани болнични листове са с 1 705 броя по-малко спрямо 2016 г. Органите на медицинската експертиза през 2017 г. са отменили 3 845 болнични листове (28,5% от обжалваните) за 58 155 дни, което е с 4,4% повече спрямо 2016 г. От тях 58,3% са отменени от ЛКК, а 40,9% са отменени от ТЕЛК. Резултатите за 2017 г. показват увеличение на броя на отменените болнични листове от ЛКК, при намален брой отменени от ТЕЛК спрямо 2016 г.

През 2017 г. лекарите, експерти по експертиза на временната неработоспособност са извършили 1 662 проверки на лечебни заведения, при 1 168 проверки през 2016 г., или с 494 броя повече. Участвали са при разглеждане на 8 113 болнични листове от регионалните съвети към РЗИ, по реда на чл. 111 от Закона за здравето.

3.2. Експертиза на трайно намалената работоспособност/вида и степента на увреждане

Към ТП на НОИ са изградени медицински комисии (МК) за преценка основателността на определените от ТЕЛК/НЕЛК: степен на трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане; причинна връзка; дата на инвалидизиране; срок на инвалидността и необходимост от чужда помощ на освидетелствани лица.

Контролът, осъществяван от МК, обхваща всички експертни решения (ЕР) на ТЕЛК с определена 50 и над 50 на сто трайно намалена работоспособност. Медицинските комисии вземат решения и по ЕР на НЕЛК, но те са незначителна част от общия брой и не оказват съществено влияние на общите резултати.

Таблица № 7 : Контролна дейност на медицинските комисии през 2016 и 2017 г.

Година	Решения на МК (брой)	Обжалвани пред НЕЛК/ Административен съд София-град (брой)	Дял на обжалвани ЕР от решенията на МК (%)
2016	167 244	2 306	1,4
2017	161 559	2 410	1,5

Данните от контролната дейност на медицинските комисии за 2016 и 2017 г. показват:

- Броят на решенията на МК през 2017 г. е намалял с 5 685 (3,4%) спрямо 2016 г.
- Броят на обжалваните ЕР на ТЕЛК през 2017 г. се е увеличил със 104 (4,5%) в сравнение с 2016 г.
- Съотношението между обжалвани ЕР на ТЕЛК и решения на МК за 2017 г. е по-високо спрямо същото през 2016 г.

Таблица № 8 : Резултати от обжалваните експертни решения през 2017 г.

Общ брой	Решение на ТЕЛК/ НЕЛК				Решение на НЕЛК/ АССГ					
	50-70,99%	71-90%	над 90% без ЧП	над 90% с ЧП	Работоспособни	под 50%	50-70,99%	71-90%	над 90% без ЧП	над 90% с ЧП
726	278	306	70	72	10	87	321	203	45	60

Анализът на резултатите от обжалваните от МК експертни решения на ТЕЛК/ НЕЛК през 2017 г. показва следното:

- Определени като работоспособни са 10 лица;
- Броят на лицата с определен процент трайно намалена работоспособност, който определя правото на пенсия за инвалидност е намалял с 97 (13,4%);
- Броят на лицата с трайно намалена работоспособност над 70,99 на сто, която дава право на допълнителни социални придобивки е намалял със 140 (31,3%);
- Броят на лицата, на които е определена чужда помощ е намалял с 12 (16,7%).

На основание чл. 106, ал. 2 от Закона за здравето, през 2017 г. в специализираните състави на НЕЛК са включени 9 лекари, представители на НОИ. Поради тежестта и липса на кадри, през 2017 г. в НЕЛК се извърши обединяване на вътрешни състави, което допълнително удължи срока за произнасяне на НЕЛК с повече от година. През този период на основание чл. 98, ал. 7 от КСО, на лицата се изплаща пенсия за инвалидност в размер на социалната пенсия за старост. При случай на определен от НЕЛК процент трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане под 50 на сто, възниква щета за държавното обществено осигуряване, която е предпоставка за съставяне на ревизионни актове за начет на основание чл. 110, ал. 1 от КСО.

Таблица № 9 : Резултати от обжалвани експертни решения на ТЕЛК пред НЕЛК през 2016 и 2017 г.

Година	Консултации (брой)	ЕР на НЕЛК (брой)	Отменени и върнати за разглеждане от ТЕЛК	Разпределение по % трайно намалена работоспособност преди ЕР на НЕЛК						Разпределение по % трайно намалена работоспособност по ЕР на НЕЛК					
				Работоспособни	Под 50%	50-70,99%	71-90%	Над 90%	Други	Работоспособни	Под 50%	50-70,99%	71-90%	Над 90%	Други
2016	5 692	9 699	4 386	519	4 614	2 599	1 122	481	364	286	1 487	1 976	853	409	302
2017	23 246	9 780	4 809	577	4 564	2 696	1 167	523	253	292	1 593	1 777	725	406	178

През 2017 г. са отменени и върнати за ново разглеждане от ТЕЛК 4 809 експертни решения, при 4 386 за 2016 г. Броят на отменените и върнати за ново разглеждане от ТЕЛК експертни решения непрекъснато се увеличава, като за 2017 г. достига 49,2% от общо постановените от НЕЛК решения.

Резултатите от обжалваните експертни решения на ТЕЛК пред НЕЛК през 2017 г. показват:

- Намаление с 285 броя на лицата, определени като работоспособни (2,9% от общия брой – 9 780 ЕР на НЕЛК);
- С 2 971 се е понижил броят на лицата с определена под 50% ТНР (30,4% от общия брой ЕР на НЕЛК);
- Броят на лицата с определен процент 50-70,99% ТНР, който определя правото на пенсия за инвалидност бележи спад с 919 броя (с 9,4% от общия брой ЕР на НЕЛК);
- С 442 по-малко е броят на лицата с ТНР от 71-90%, която дава право на допълнителни социални придобивки (4,5% от общия брой ЕР на НЕЛК);
- Намаление със 117 има при броя на лицата с ТНР над 90%, като в този брой са включени и лица с определена чужда помощ (1,2% от общия брой ЕР на НЕЛК);
- Случаите на допуснати технически грешки в ЕР и неправомерно отпуснати слухови апарати намаляват със 75 броя (0,8%).

През 2017 г. лекарите-представители на НОИ в НЕЛК са участвали в постановяването на 9 780 експертни решения (с 81 решения повече спрямо 2016 г.). От тях 2 619 (26,8%) броя са по повод обжалвани ЕР на ТЕЛК от контролните органи на НОИ. Разпределението им по специализирани състави на НЕЛК за 2016 и 2017 г. е отразено в следващата таблица.

Таблица № 10 : Разпределение на обжалваните ЕР на ТЕЛК от контролните органи на НОИ през 2016 и 2017 г.

Специализиран състав на НЕЛК по:	ЕР на ТЕЛК (бр.)	
	2016 г.	2017 г.
Вътрешни болести	555	561
Кардиологични болести	313	258
Белодробни болести	127	16
Хирургични болести	259	397
Ортопедични болести	264	370
Психиатрични болести	140	178
Неврологични болести	459	481
Очни болести	122	224
Ушни, носни и гърлени болести	147	134
ОБЩО	2 386	2 619

През 2017 г. се наблюдава съществено нарастване на броя на постановените решения от специализираните състави по хирургични, ортопедични и очни болести и спад на броя на постановените решенията за белодробни болести.

4. Профилактика и рехабилитация

Ежегодно със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване се определят средства, които да се разходват за тази дейност по условия и ред, регламентирани в Наредба № 1 от 2007 г. за ползване и изплащане на паричните помощи за профилактика и рехабилитация.

През 2017 г. по-важните дейности, свързани с паричните помощи за профилактика и рехабилитация, обхващат следното:

- ❖ Изготвяне на анализ за изпълнението на дейността по профилактика и

рехабилитация през 2016 г. и разчети за определяне на условията за финансирането ѝ през 2017 г.;

- ❖ Кореспонденция за събиране на информация, необходима за подготовка на договорите с юридическите лица за провеждане на дейността през годината;
- ❖ Създаване на организация за стартиране на дейността на ТП на НОИ, свързана с паричните помощи за профилактика и рехабилитация през 2017 г.;
- ❖ Контрол върху направените разходи за профилактика и рехабилитация с оглед определяне на датата за прекратяване на издаването на удостоверения за ползване на паричната помощ, поради изчерпване на средствата, определени за провеждане на дейността в Закона за бюджета на ДОО за 2017 г.;
- ❖ Изготвяне на предложения и уведомителни писма до изпълнителите на дейността и до ТП на НОИ за приключване на дейността по профилактика и рехабилитация.

През 2017 г. са сключени договори с 18 юридически лица за общо 49 изпълнители на дейността по профилактика и рехабилитация. Те са разположени на територията на 17 области – София-град, София-област, Пловдив, Варна, Бургас, Сливен, Ловеч, Габрово, Монтана, Пазарджик, Стара Загора, Добрич, Благоевград, Кюстендил, Велико Търново, Хасково и Смолян. По брой изпълнители и съответно с най-висок относителен дял са областите Бургас и Пловдив с по седем изпълнители (с по 14,3% от общия брой), София-град с шест изпълнители (12,2% от общия брой), Пазарджик с четири изпълнители (8,2% от общия брой), София-област, Смолян, Стара Загора, Благоевград и Монтана с по трима изпълнители (6,1% от общия брой).

Отчитането на резултатите от дейността по показателите „брой издадени удостоверения“, „изплатени и неизплатени фактури (брой и стойност)“, „изразходвани средства (общо и по фондове) за диагностични и терапевтични процедури“ и „нощувки и частична парична помощ за хранене“ се извършва по електронен път. С програмата се отчитат и показатели като пол, възраст и изход от лечението, като информацията се предоставя по избрани показатели за всеки желан период от провеждането на дейността.

През 2017 г. са издадени удостоверения за ползване на паричната помощ за профилактика и рехабилитация на 46 335 лица. Най-много са издадените удостоверения от ТП на НОИ София-град – 5 822 бр., или 12,7% от общия брой издадени удостоверения за страната. Следват ТП на НОИ гр. Пловдив с 4 718 бр. (10,3%) и ТП на НОИ гр. Стара Загора с 3 444 бр. (7,5%).

Длъжностните лица, които издават удостоверенията, извършват съпоставка на данните от служебните бележки, удостоверяващи осигурителните права на лицата, с данните, отразени в регистрите на НОИ. А лекарите, експерти по експертиза на временната неработоспособност/инспекторите по осигуряването, проверяват за наличие на съответствие между диагнозите, отразени в медицинските направления и профилните възможности, и противопоказанията за извършване на профилактика и рехабилитация при изпълнителите на дейността.

Контролът по изразходваните средства на държавното обществено осигуряване се осъществява от ТП на НОИ, на територията на което се намират изпълнителите на дейността. Условията, редът и сроковете за извършване на контрола в ТП на НОИ и при изпълнителя на дейността са уредени с Инstrukция за контролната дейност по ползването и изплащането на паричните помощи за профилактика и рехабилитация.

През 2017 г. са извършени 147 проверки при изпълнителите на дейността по профилактика и рехабилитация. За допуснати нарушения са съставени 39 ревизионни актове за начет в размер на 6 906,82 лв.

5. Трудова злополука и професионална болест

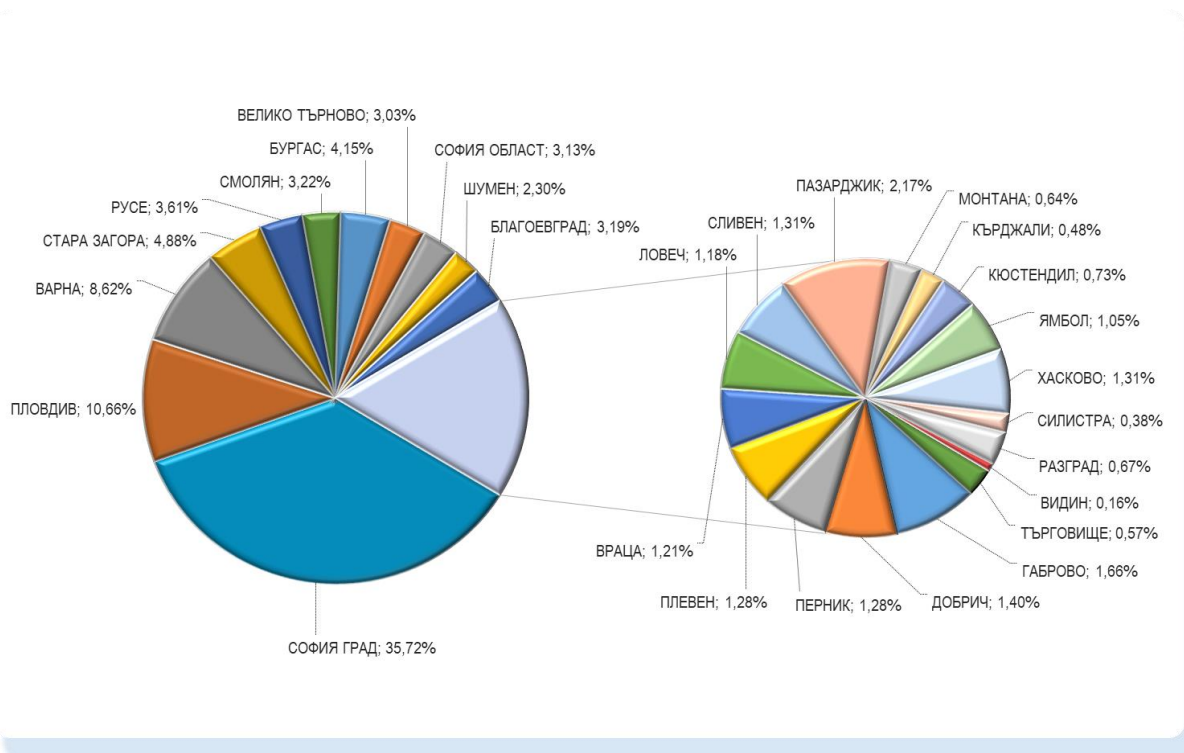
Във връзка с установяване, разследване и регистриране на трудовите злополуки през 2017 г. в ТП на НОИ са обработени 3 133 ¹ декларирани трудови злополуки. Открити и

¹ В този брой не са включени декларираните злополуки от дейностите отбрана, обществен ред и сигурност, пожарна безопасност и защита при бедствия.

окомплектовани са 2 911 досиета за признати трудови злополуки. Извършени са над 94 разследвания на смъртни трудови злополуки. По преценка на длъжностните лица от ТП на НОИ са проведени и разследвания на повече от 416 злополуки с по-леки последствия, при които е било необходимо допълнително уточняване на осигурителния статус на пострадалите лица, данните подадени с декларацията за трудова злополука, причините и обстоятелствата при които са станали. Злополуките, които не са признати за трудови са 134, като резултатите от разследването са оформени в протоколи.

Най-голям брой подадени декларации за трудови злополуки има ТП на НОИ София-град, като от декларираните 1 119 броя, признати за трудови злополуки са 1 081 броя. Следва ТП на НОИ гр. Пловдив с декларираните 334 бр. и признати 300 бр., ТП на НОИ гр. Варна с декларираните 270 бр. и признати 236 бр. и ТП на НОИ гр. Стара Загора, където са декларираните 153 и от тях признати за трудови 151 броя. Всички издадени протоколи и разпореждания от ТП на НОИ са изпратени по електронен път в централно управление, с цел осъществяване на контрол по качеството и осигуряване на методическа помощ.

Разпределението на подадените декларации за трудови злополуки през 2017 г. по ТП на НОИ е показано на следващата фигура:

Фигура № 2 : Разпределение на подадените декларации за трудови злополуки през 2017 г. по ТП на НОИ

Извършена е обработка на национално равнище на оперативна информация за регистрираните през 2017 г. трудови злополуки и е обработена информацията за трудовите злополуки, декларираните през 2016 г. Годишната оперативна информация за 2016 г. е публикувана на интернет страницата и в [Бюлетина на НОИ](#).

Съставен е статистически годишник „[Трудови злополуки 2015 година – брой, разпределение, показатели](#)“, а обобщената статистическа информация за трудовите злополуки, декларираните през 2015 г. е разработена като електронна книга и е публикувана на интернет страницата на института.

Обработена е информацията за трудови злополуки, необходима за определяне на размерите на осигурителните вноски за фонд ТЗПБ на ДОО по групи икономически дейности за прилагане през 2018 г.

На базата на окончателната статистическа информация за трудовите злополуки за

периода 2013 – 2015 г. са изчислени:

- Коефициентът на честота и коефициентът на тежест на трудовите злополуки, които се включват при диференциране на размера на осигурителните вноски по групи икономически дейности в зависимост от степента на риска;
- Коефициентът на трудов травматизъм за прилагане през 2018 г., съгласно Наредба за задължително застраховане на работниците и служителите за риска „трудова злополука“.

Осъществяван е методически контрол на съставените през 2017 г. протоколи и е оказвана експертна помощ при разследване на трудовите злополуки и проучване на професионалните болести.

Подготвени са предложения, относно разработването на Националната програма за безопасност и здраве при работа 2018 – 2020 г. и са подадени данни за трудовия травматизъм и дейности за изпълнение от компетентността на НОИ.

Изготвен е Отчет на изпълнението на задачите на НОИ, включени в Националната статистическа програма на НСИ през 2016 г. и са изготвени предложения за нови задачи по компетентност, за включване в Националната статистическа програма за 2017 г.

За повишаване знанията и уменията на служителите от ТП на НОИ за установяване на отклонения от безопасното и здравословно изпълнение на задълженията, причините и обстоятелствата за трудови злополуки и професионални болести през 2017 г. беше организиран семинар.

Статистическата информация за трудовите злополуки е предоставена на всички заинтересовани институции, включително и във връзка със споразумения за предоставяне на данни, а именно на Българската минно-геоложка камара, МТСП, НСИ, ИА „ГИТ“, МОТ и Евростат.

През 2017 г. в териториалните поделения на НОИ са получени общо 43 бързи известия за съмнение за професионална болест и са открити 39 досиета за професионални болести. Поради неспазване на условията за съобщаване е прекратено производството при 4 случая. Заболелите лица със съмнение за професионален характер на заболяванията са 36. Продължава да се наблюдава установеното в предходните години ниско ниво на случаите със съмнение за професионална болест (48 лица през 2013 г., 72 лица през 2014 г., 58 лица през 2015 г. и 40 през 2016 г.).

Най-много открити досиета по получени бързи известия през 2017 г. има в ТП на НОИ София-град – 13. Следват ТП на НОИ гр. Смолян и София-област по 5 бр., ТП на НОИ гр. Перник – 4 бр., ТП на НОИ гр. Кюстендил – 3 бр., ТП на НОИ гр. Пловдив – 2 броя. По едно бързо известие са получени в ТП на НОИ гр. Благоевград, гр. Велико Търново, гр. Видин, гр. Враца, гр. Пазарджик, гр. Търговище и гр. Ямбол. Отказ за разглеждане на бързи известия и издаване на заповед за прекратяване на производството са извършени от ТП на НОИ гр. Смолян за три случая и гр. Стара Загора за един случай. В останалите 13 ТП на НОИ през 2017 г. не са постъпили бързи известия със съмнение за професионална болест.

Структурата на професионалната патология през 2017 г. показва, че най-много бързи известия са изпратени за:

- увреждания на опорно-двигателния апарат и периферната нервна система – 19 случая, като тези от физическо натоварване са 12, а тези свързани с въздействие на вибрации – 7;
- белодробни заболявания – 14 случая, от тях 3 случая на силикоза, 2 случая на талкоза, 2 случая на сидероза; 2 случая на токсична белодробна фиброза; 2 случая на смесена пневмокониоза; 2 случая на хроничен бронхит и 1 случай на астма;
- загуба на слуха от шумово въздействие – 5 случая.

През 2017 г. от териториалните поделения на НОИ са изготвени общо 31 протокола за извършено проучване на случаи със съмнение за професионална болест. От тях 27 са по бързи известия, получени през 2017 г. и 4 по бързи известия, получени в края на 2016 г. Изготвените

протоколи по териториални поделения на НОИ са както следва: София-град – 8 бр., София-област – 6 бр., гр. Смолян и гр. Перник по 4 бр., гр. Пловдив – 2 бр., гр. Благоевград, гр. Бургас, гр. Велико Търново, гр. Видин, гр. Кюстендил, гр. Пазарджик и гр. Търговище по един брой.

Обработена и предоставена е информация за регистрираните професионални болести, на Факултета по обществено здраве, във връзка с изработване на методология за „Европейска статистика на професионалните болести“.

Изпратена е информация на Евростат, относно признаването на професионалните болести – диагнози, агенти-причинители по списъка за професионални болести и други документи, свързани със статистиката – данни и мета данни.

През 2017 г. е осъществено представителството на НОИ в заседанията на Националния съвет по условия на труд към министъра на труда и социалната политика. Взети са участия в заседанията на Управителния съвет на фонд „Условия на труд“ за взимане на решения по изразходване на средствата, трансферирани от НОИ, по дейности за реализиране целите на годишната програма на ФУТ.

Експерти на НОИ активно участваха в специализираните комисии към фонд „Условия на труд“ за разглеждане на проекти за подобряване условията на труд и диагностика на професионалните болести.

III. ЕВРОПЕЙСКИ РЕГЛАМЕНТИ И МЕЖДУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

Националният осигурителен институт е компетентната българска институция и служба за връзка по прилагане разпоредбите на Регламент (ЕО) № 883/2004, Регламент (ЕО) № 987/2009, Регламент (ЕИО) № 1408/71, Регламент (ЕИО) № 574/72 и международните договори в областта на социалното осигуряване и социалната сигурност по отношение на:

- Паричните обезщетения за болест, майчинство и помощите при смърт;
- Паричните обезщетения за безработица;
- Пенсиите за старост, инвалидност и наследствените пенсии.

Преценката на права на парични обезщетения за безработица, болест, майчинство и помощите при смърт се извършва от териториалните поделения на НОИ.

Кореспонденцията с чуждестранните осигурителни служби по въпросите, свързани с паричните обезщетения за безработица, болест, майчинство и помощите при смърт; издаването и изискването на структурирани електронни документи (СЕД) и преносими документи (ПД) в тази област се извършва от дирекция „Европейски регламенти и международни договори“ в централно управление. Преценката на пенсионни права и кореспонденцията с чуждестранните осигурителни служби се извършва от:

- Съответното териториално поделение на НОИ – за лицата с постоянен и настоящ адрес в Република България;
- Дирекция „Европейски регламенти и международни договори“ в ЦУ на НОИ – за лицата с постоянно пребиваване в друга държава-членка на ЕС/ЕИП или държава, с която се прилага международен договор в областта на социалното осигуряване и социалната сигурност.

Дейността по прилагане на европейските регламенти и двустранните договори в областта на социалното осигуряване и социалната сигурност, по които Република България е страна, през 2017 г. може да бъде обобщена в следните направления:

1. Краткосрочни обезщетения по европейски регламенти и международни договори

В изпълнение на дейностите по обработване на структурирани електронни документи и преносими документи, писма до лица, осигурителни служби в други държави и ТП на НОИ, отговори на запитвания и становища, през 2017 г. са изготвени 28 733 документа. За сравнение, броят на изработените документи през 2016 г. е 18 280, 2015 г. – 15 177 бр. и за 2014 г. – 16 924 бр.

Изнесените към държави-членки от ЕС/ЕИП парични обезщетения за безработица отпуснати по законодателството на Република България през 2017 г. са 75 бр., (през 2016 г. техният брой е бил 83, през 2015 г. – 115 бр., а през 2014 г. – 50 бр.).

Изнесените парични обезщетения за безработица от други държави-членки на ЕС/ЕИП в Република България през 2017 г. са 365 бр., (като през 2016 г. са били 235 бр., през 2015 г. – 283 бр. и 214 бр. през 2014 г.).

През 2017 г. са изготвени 128 броя структурирани електронни документи (СЕД U020) с искания за възстановяване размера на изплатените в Република България парични обезщетения за безработица на 9 673 лица, които по време на последната си заетост в държава-членка са пребивавали в Република България. Структурираните електронни документи изготвени през 2016 г. са били 115 броя за 6 345 лица, през 2015 г. са 115 броя за 4 731 лица и 114 броя за 4 838 лица през 2014 г.

През годината са получени 5 броя структурирани електронни документи с искания за възстановяване размера на изплатените в друга държава-членка парични обезщетения за безработица на 8 лица, които по време на последната си заетост в Република България са пребивавали в другата държава-членка.

Издадени са 27 формуляра РБ/РМ 101, във връзка с прилагане разпоредбите за приложимото законодателство на Договора между Република България и Република Македония за социално осигуряване (същите през 2016 г. са 5 бр., през 2015 и 2014 г. са по 8 бр.).

Изготвени са 332 отговора на запитвания, свързани с краткосрочни обезщетения получени по електронната поща на НОИ.

На българския СОЛВИТ център е предоставена информация по 62 случая, във връзка с прилагане на законодателството на държавите членки и европейските регламенти в областта на социалната сигурност по отношение на краткосрочните обезщетения.

2. Пенсионно осигуряване по европейски регламенти и международни договори

Изготвените през 2017 г. разпореждания за пенсии и добавки са 4 315 броя, а издадените формуляри по европейски регламенти и двустранни договори – 7 383 броя.

През годината са изготвени и изпратени 23 200 писма до лица, институции и ТП на НОИ, от които 504 по електронна поща.

Във връзка с обработката на заявления по прехвърляне на пенсионни права към институции на ЕС, ЕЦБ и ЕИБ, са прехвърлени суми, съответстващи на актюерски еквивалент на пенсионни права, към съответните европейски институции за 33 лица. Изготвените през годината справки за предварителен размер, изчислен към датата на заявленията са за 47 лица.

През 2017 г. са изплатени пенсиите на 36 759 пенсионери, от които:

- Пенсионерите с адрес в държави, с които се прилагат европейските регламенти и международните договори – 11 760 броя;
- Пенсионерите, на които българските пенсии се превеждат в Република Турция – 16 121 броя;
- Пенсионерите, получаващи чужди пенсии в България, изплащани с посредничеството на НОИ – 8 878 броя, разпределени както следва:
  - 5 337 пенсионери получават руски пенсии;
  - 2 552 пенсионери получават германски пенсии;
  - 877 пенсионери получават украински пенсии;
  - 112 пенсионери получават молдовски пенсии.

3. Дейност, свързана с проекти за решения на Управителя на НОИ

През 2017 г. са изготвени 69 проекта на решения на управителя на НОИ и е осъществено процесуално представителство по 31 дела, разпределени както следва:

Таблица № 11 : Изготвени проекти на решения на управителя на НОИ през 2017 г.

Общ брой решения	69
Решения, с които е отхвърлена жалбата, като неоснователна	66
Решения, с които е отменено издаденото разпореждане	1
Решения, с които е прекратено производството по обжалване и жалбата е оставена без разглеждане, поради пропуснат срок	2

Таблица № 12 : Процесуално представителство през 2017 г.

Общ брой дела	31
1. Приключили дела, в т. ч.:	12
○ Решени в полза на НОИ	8
○ Прекратено производство по жалбата на лице	2
○ Отменени решения на управителя на НОИ	2
2. Неприключени производства, в т. ч.:	19
○ В Административен съд София-град	13
○ Във Върховен административен съд	6

4. Методическа дейност и контрол

Общият брой на обработените документи във връзка с методическата дейност през 2017 г. е 1 739. Изготвени са 14 указателни писма до ТП на НОИ и са предоставени 10 броя информации от чужди компетентни институции.

На българския СОЛВИТ център е предоставена информация по 34 случая във връзка с прилагане на законодателството на държави членки на ЕС и европейските регламенти в областта на социалната сигурност.

Проведени са четири работни срещи и са осъществени три посещения на място в ТП за оказване на методическа помощ по прилагане на европейските регламенти и двустранните международни договори при пенсиите и краткосрочните обезщетения.

Изготвени са 145 становища по конкретни казуси и по принципни въпроси и е отговорено на 111 запитвания, постъпили по електронната поща.

IV. ОСИГУРИТЕЛЕН АРХИВ

Дейността на осигурителния архив на НОИ е регламентирана с разпоредбата на чл. 5, ал. 10 от Кодекса за социално осигуряване, съгласно която при прекратяване на дейността на осигурителите, които нямат правоприменик, разплащателните ведомости се предават в съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт, освен ако в закон не е определен друг ред за съхраняването им.

Разработването на нормативни актове по цялостното функциониране на осигурителния архив на НОИ и указания за прилагането им се извършват от обособено звено на централно ниво, което организира, ръководи и контролира дейността по приемане, съхранение и използване на разплащателните ведомости и трудовоправни документи, доказващи трудов/осигурителен стаж и осигурителен доход. През 2017 г. дейността може да бъде систематизирана в следните направления:

1. Методология на осигурителния архив

През 2017 г. за методологическото осигуряване на осигурителния архив са изготвени указания до ТП на НОИ по прилагането на разпоредбата на чл. 117, ал.1, т. 4 и т. 5 от КСО касаеща предоставената възможност осигурените лица да обжалват издадените от органите на НОИ удостоверения за осигурителен стаж и осигурителен доход.

Работната инструкция и актуализираните образци на формулярите към нея се изготвиха от всяко ТП на НОИ, съобразно структурата на конкретното териториално поделение и на база методическите указания за извършване на необходимите промени.

През 2017 г. е разработена процедура относно служебното начало при поискване на удостоверения за осигурителен стаж/доход, прилагано съгласно разпоредбата на чл. 1, ал. 5 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж.

От методолозите в централно управление са изготвяни становища по конкретни въпроси, касаещи прилагане на нормативните разпоредби и обслужване на искания на длъжностни лица по пенсионното осигуряване за различни видове справки.

Въз основа на служебни проучвания са изготвени отговори, с които се оказва съдействие на осигурените лица по издирване на архивните документи на прекратени осигурители, за които няма данни в информационната система на НОИ за разплащателните ведомости. Създадената добра практика, свързана с намиране на информация за местонахождение на документите на закрити предприятия, подпомага процеса по обслужване на гражданите.

Осъществяван е постоянен контрол по спазване на законоустановения срок за издаване на удостоверения за осигурителен стаж/доход по постъпили заявления в ТП на НОИ. Ежеседмично от териториалните поделения е изготвяна справка за допуснати просрочени заявления, както и информация за причините довели до тях и предложения за предприемане на мерки за преодоляването им.

Издаването на удостоверения за направени осигурителни вноски и зачетен осигурителен стаж, на основание §13 от ПЗР на КСО, и през 2017 г. е извършвано в законоустановения срок. Приоритетно са обработвани служебните искания от длъжностни лица по пенсионното осигуряване за издаване на този вид удостоверения.

2. Осигурителен архив в ТП на НОИ

През 2017 г. в териториалните поделения на НОИ е приета документация (по чл. 5, ал. 10 от КСО; по §7 от ПЗР на ЗИДКСО от 2005 г.; по чл. 6 от Инструкция № 5) на 2 412 прекратени осигурители с 33 986 дела и 3 777 107 листи.

Таблица № 13 : Общ брой приета документация на осигурители, дела и листа в ТП на НОИ за периода 01.01 – 31.12.2017 г.

ТП на НОИ	Осигурители (бр.)	Дела (бр.)	Листи (бр.)
1. Благоевград	61	291	23 142
2. Бургас	224	3 132	408 734
3. Варна	230	656	46 884
4. Велико Търново	54	478	42 998
5. Видин	24	445	49 385
6. Враца	70	1 745	103 245
7. Габрово	50	1 016	111 166
8. Добрич	51	395	61 349
9. Кърджали	29	272	34 745
10. Кюстендил	33	1 678	38 888
11. Ловеч	37	5 131	231 025
12. Монтана	41	433	60 323
13. Пазарджик	64	677	88 494
14. Перник	39	1 014	38 334
15. Плевен	52	904	107 583

16. Пловдив	198	2 866	347 686
17. Разград	23	97	4 904
18. Русе	74	506	47 678
19. Силистра	42	203	24 407
20. Сливен	72	651	70 576
21. Смолян	53	689	45 095
22. София-град	566	7 355	1 464 624
23. София-област	49	1 492	94 781
24. Стара Загора	100	662	84 085
25. Търговище	32	139	9 655
26. Хасково	78	575	115 971
27. Шумен	44	188	12 115
28. Ямбол	22	144	9 235
ОБЩО	2 412	33 986	3 777 107

Балансът в приема на документи, касаещи дейността на осигурителния архив се запазва. През 2017 г. са приети по-голям брой осигурители и дела и по-малък брой листа спрямо 2016 г. (2 308 прекратени осигурители с 32 735 дела и 4 690 319 листи).

През 2017 г. на основание чл. 6 от Инструкция № 5 са иззети документи на 120 осигурители и 3 360 дела. Това са документи иззети по нареждане на ръководителя на ТП на НОИ въз основа на мотивирано предложение на длъжностното лице, на което е възложено ръководството на осигурителния архив в териториалното поделение, при определените в чл. 6, ал.1 от инструкцията обстоятелства. С най-голям брой иззета документация през годината са ТП на НОИ гр. Пловдив – 27 бр., гр. Сливен – 21 бр., гр. Пазарджик – 10 бр., гр. Бургас – 9 бр. и гр. Монтана – 8 бр. С най-голям брой обработени дела на иззети осигурители е ТП на НОИ гр. Пловдив – 547 дела, съдържащи 51 559 листи.

През 2017 г. са приети 6 911 заявления-декларации по чл. 5, ал. 10 от КСО и удостоверения по чл. 22, ал. 2 и 3 от Инструкция № 5, а издадените удостоверения са 6 245 броя.

Броят на заявленията за издаване на удостоверения за осигурителен стаж и осигурителен доход, постъпили от граждани, и по служебен път от ТП на НОИ през 2017 г. е 100 912, през 2016 г. е 106 033 бр.

Таблица № 14 : Общ брой приети осигурители в обединените осигурителни архиви на НОИ

Обединен осигурителен архив	2006 – 2017 г. (бр.)	2017 г. (бр.)
ООА Кюстендил	7 949	704
ООА Пловдив	3 543	200
ООА Търговище	3 066	32
ООА Ловеч	3 494	267
ООА Силистра	1 877	75
ООА Враца	2 016	104
ОБЩО	21 945	1 382

Общият брой издадени удостоверения за осигурителен стаж и осигурителен доход от осигурителния архив на НОИ през 2017 г. е 69 659 (2016 г. – 74 462 бр.). Разпределението на издадените удостоверения по видове през 2016 и 2017 г. е показано в следващата таблица:

Таблица № 15 : Брой издадени удостоверения за осигурителен стаж и осигурителен доход по видове през 2016 и 2017 г.

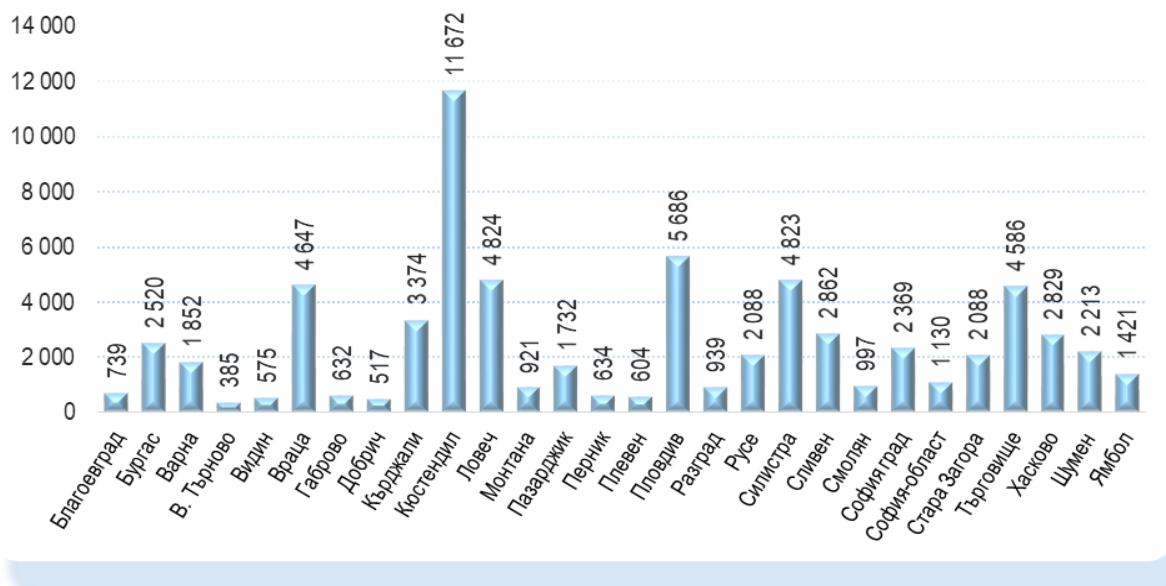
Удостоверение	2016 г.	2017 г.
УП-13 – за трудов и осигурителен стаж	26 015	25 271
УП-14 – за осигурителен стаж на земеделски стопанин-кооператор	1 370	1 286
УП-15 – за осигурителен доход	46 913	42 942
УП-17 – за установяване на трудов и осигурителен стаж по съдебен ред*	71	73
УП-17а - за установяване на трудов и осигурителен стаж по съдебен ред**	93	87
ОБЩО	74 462	69 659

Забележка: *Издава се в случаите когато лицето не фигурира в приетите в ТП на НОИ разплащателни ведомости и трудовоправни документи.

**Издава се в случаите когато разплащателните ведомости и трудовоправни документи на определен осигурител не са приети в ТП на НОИ.

С най-висок дял в общия брой на издадените удостоверения е удостоверението за осигурителен доход (УП-15), следвано от удостоверението за трудов и осигурителен стаж (УП-13).

Разпределението на издадените удостоверения за осигурителен стаж и доход по териториални поделения на НОИ е показано на следващата фигура.

Фигура № 3 : Общ брой издадени удостоверения за осигурителен стаж и доход по ТП на НОИ през 2017 г.

Контролът върху допуснатите просрочени заявления за издаване на удостоверения за осигурителен стаж и доход се осъществява от централно управление и ръководителите по места чрез ежеседмични справки за просрочени заявления по ТП. Към месец декември 2017 г. териториалните поделения на НОИ с допуснати просрочени заявления за издаване на удостоверения за осигурителен стаж и доход са четири, от които: ТП на НОИ гр. Русе е с 59 просрочени заявления, ТП на НОИ гр. Варна – 13, ТП на НОИ гр. Сливен – 4 и ТП на НОИ гр. Разград – 2.

През 2017 г. въз основа на данните от осигурителния архив в ТП на НОИ са издавани следните документи:

- По чл. 30, ал. 2, дубликати на издадени документи по чл. 34, ал. 3 от Инструкция № 5, удостоверения и заверени копия на документи издадени по данни от документалния масив – 3 301 броя;
- Удостоверения на осигурители, прехвърлили предприятие чрез сделка – 121 броя;
- Уведомителни писма за отказ за издаване на документи за осигурителен стаж и осигурителен доход – 27 231 броя.

По сигнали на сектори „Отпускане на пенсии“ и „Контрол по разходите на ДОО“ в ТП на НОИ през 2017 г. са извършени 16 566 проверки, които са с 2 389 повече от предходната година. С най-висок брой (над хиляда извършени проверки) се отличават ТП на НОИ гр. Кюстендил с направени 2 801 проверки, ТП на НОИ гр. Ловеч с 2 525, ТП на НОИ гр. Хасково с 1 628, ТП на НОИ гр. Враца с 1 327, ТП на НОИ гр. Монтана с 1 135 и ТП на НОИ гр. Сливен с 1 093.

През 2017 г. се увеличава броят на постъпилите жалби от физически и юридически лица, като са получени 93 жалби при 56 през 2016 г. Извършеният анализ показва, че ръстът на жалбите е вследствие от направените изменения в КСО и предоставената възможност за обжалване съдържанието на документ, удостоверяващ осигурителен стаж и осигурителен доход, издаден от НОИ.

Информацията за подадените заявления чрез електронните административни услуги по дейността на осигурителния архив през 2017 г. показва, че 186 броя са за издаване на удостоверение за трудов/осигурителен стаж и осигурителен доход и 52 броя за подаване на заявление за издаване на удостоверение на осигурител, който няма наети лица и не води разплащателни ведомости и трудовоправни документи.

3. Електронен осигурителен архив

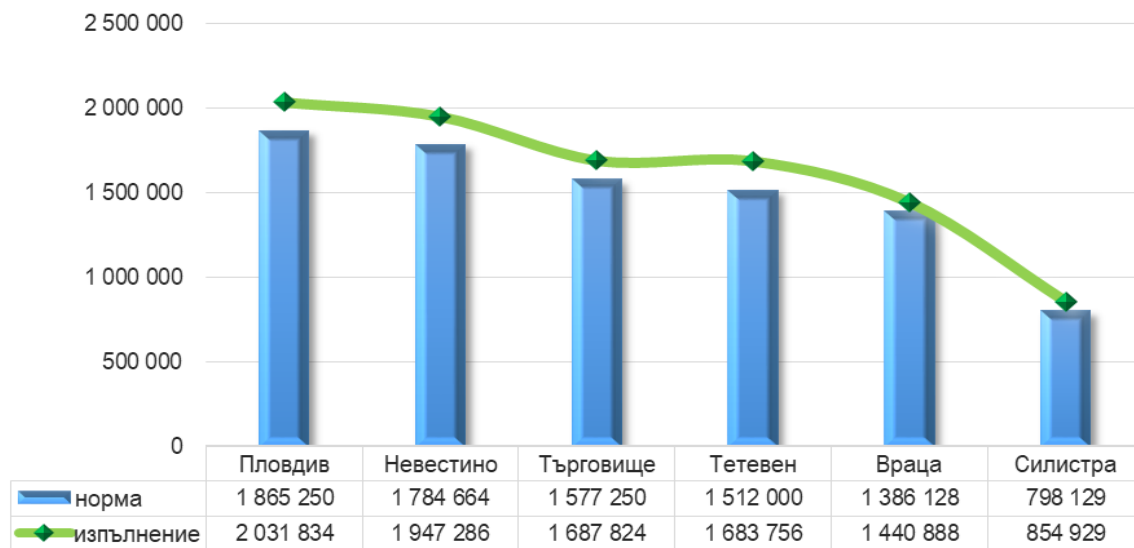
Националният осигурителен институт и през 2017 г. продължи да развива информационната система за разплащателни ведомости на прекратени осигурители без правопреемник, чрез разширяване базата от данни за осигурени лица и внедряване на нови приложения. Обновената версията на модул „Търсене на данни за осигурени лица в електронен формат“ с нови функционалности на приложението, улесни процеса на извличане на данни за осигурителния стаж и доход. Основен ефект върху работата на ТП на НОИ е съкратеното технологично време за извеждане на данните, респективно за издаване на удостоверения за осигурителен стаж и доход въз основа на електронния архив, с което на практика се реализира основното преимущество на електронния пред хартиения архив.

Изпълнението на процедурите за осъществяване на системен контрол върху качеството на индексирания данни и тяхната корекция (прилага се тристепенна система на контрол), продължава да бъде първостепенен приоритет. Режимът на окачествяване ангажира всички служители в Центровете за електронна обработка (ЦЕО). Във всички ЦЕО проверките на делата, преминали дигитализация са ежедневни. По отношение на процента проверени страници в едно дело е възприет диференциран подход в зависимост от типа и периодизацията на разплащателните ведомости, способ на попълване, технология на индексирание и др. Оптималният обхват на проверките е между 30 и 60% от информацията.

През 2017 г. наред с проверките в ЦЕО, базирани на контролни листове, са извършени репрезентативни проверки на трансферирани протоколи, а анализът на установените пропуски, показва, че те са несъществени и без реално отражение върху процеса по издаване на удостоверения за осигурителен стаж и доход.

Количествените параметри на работа в Центровете за електронна обработка през 2017 г. дават основание, дейността по дигитализация да бъде определена като балансирана, а организацията на работа в секторите „Електронно архивиране на разплащателна документация“ – ефективна. Изпълнението на утвърдените нормативи е индикатор за персоналният принос на служителите, ангажирани с индексирание на данни. Количественото

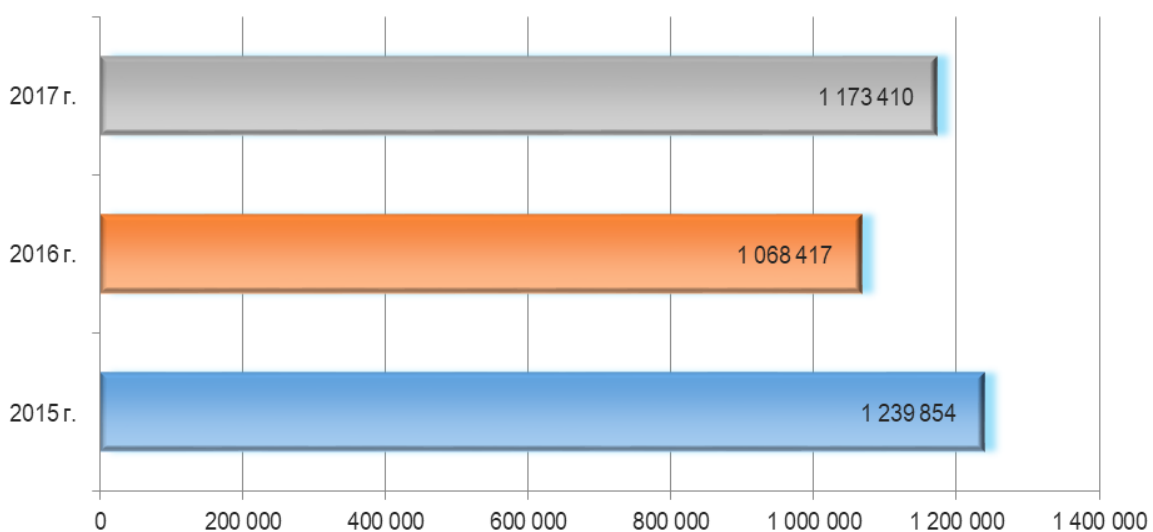
изражение по показателя „въведени редове“ в отделните ЦЕО е представено на следващата фигура.

Фигура № 4 : Въведени/индексирани редове в ЦЕО през 2017 г. (брой)

Месечният норматив, изчислен за всеки ЦЕО, се определя както от наличния щатен ресурс, така и от неговата заетост (отсъствия, изпълнение на задачи, несвързани с норматива – проверки на индексиранията информация, прекъсване на работния процес поради технически причини и др.). През 2017 г. изпълнението на нормативите във всички ЦЕО е 100%.

Показателят „Брой въведени страници“ показва обема на преминалите електронна обработка документи. Общият обем страници, генериран от електронния архив във всички центрове през 2017 г. възлиза на 1 173 410 страници. Свидетелство за равномерното протичане на работните процеси, макар до известна степен предпоставено от функционирането в условия на нормиран труд, е приблизително близкия брой индексирани страници през периода 2015 – 2017 г. (фигура № 5).

Фигура № 5 : Брой индексирани страници в ЦЕО за периода 2015 – 2017 г.

Анализът на функционирането на осигурителния архив на НОИ показва ритмичност в изпълнението на нормативно обусловените задължения, което се потвърждава от приложените статистически данни за тази дейност.

V. ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ

Националният осигурителен институт поддържа надеждна информационна система, която обезпечава всички функции по управлението и провеждането на държавното обществено осигуряване. Дейностите, свързани с пълното информационно-технологично и комуникационно обезпечаване на Националния осигурителен институт през 2017 г., са в следните области:

1. Функционални модули на ИС на НОИ

Основните дейности през 2017 г., насочени към развитието и усъвършенстването на отделните модули на информационната система са следните:

1.1. Пенсии и електронен осигурителен архив

Във връзка с измененията в нормативната уредба през 2017 г. всички промени в модулите на Информационната система на НОИ бяха реализирани приоритетно и в срок.

Разработен и утвърден е проект на изменените работни процеси, както и програмно и технологично осигуряване по отпускане, изменение на пенсиите и преосвидетелстване на лицата за постановяване на разпореждания в реално време. Подготвени бяха новите макети на разпореждания.

Разработен е софтуер за промяна на срока на изплащане на пенсиите по реда на § 47, ал. 3 от ПЗР на ЗИДКСО/2015 г. и чл. 73, ал. 3 от КСО и изготвяне и отпечатване на разпореждания.

За преизчисление на пенсиите по § 53, ал. 2 от ПЗР на ЗИДКСО/2015 г., (съгласно който пенсиите се преизчисляват ежегодно от 1 юли на всяка календарна година, следваща годината на отпускане на пенсията, със съответния процент по чл. 70, ал. 1 от КСО) и определяне на новите минимални размери на пенсиите е обезпечено програмното осигуряване и е изпълнена обработката за преизчисление и изплащане на пенсиите през месец юли 2017 г.

Извършени са промени в програмното осигуряване във връзка с двукратното изплащане през 2017 г. на допълнителни суми към пенсиите за месец април 2017 г. на 1 282 998 пенсионери и за месец декември 2017 г. на 1 207 783 пенсионери.

Във връзка с новия минимален размер на пенсията за ОСВ по чл. 68, ал. 1, в сила от 01.10.2017 г., е разработено програмното осигуряване, изпълнена е обработката за преизчисление и изплащане на пенсиите, разпорежданията са подготвени и заредени в Регистъра на разпорежданията.

През 2017 г. беше разработен „Регистър на рисковите осигурители“, с различни справки и възможности за търсене. Осигуреният достъп на служителите от ТП на НОИ до актуалните данни за рисковите осигурители предотвратява неправомерни плащания от фондовете на ДОО. Разработена е допълнителна функционалност в модул „Доклад за осигурителен стаж и доход“.

Изградена е връзка между модул „Удръжки от пенсиите“ и модул „Регистър на длъжниците“, а разработването на програмното осигуряване на модул „Удръжки от пенсиите“ продължава.

В модул „Допълнителни обработки“ са разработени и внедрени уеб-приложения за изготвяне на документите по изплащане на пенсиите в ТП на НОИ, с което се съкращават разходите за печат.

През 2017 г. стартира разработката на нов модул „Административни функции“ и на уеб-приложение за мигриране на програмен продукт „Application Server“ към по-висока версия на развойните средства. Разработено и внедрено е уеб-приложение за контрол на

информацията по изплащане на пенсиите на централно ниво.

Реализирана е възможност за издаване на различни видове удостоверения за размер и вид на пенсията, за доход от пенсии или за промяна в пенсията/ите (обр. УП-6, обр. УП-7, обр. УП-8 и обр. УП-8а) от всяко ТП на НОИ, с което се намали административната тежест за гражданите.

Във връзка с Националната кампания „Великден за всеки“ - „Дари празник на баба и дядо“, която се проведе под патронажа на омбудсмана на Република България е разработено програмно осигуряване и са изготвени списъци с лицата отговарящи на условията.

Изготвена е технологична схема, разработено е програмното осигуряване, подготвена е необходимата информация и са изготвени уведомления до лицата, навършващи през 2018 г. възрастта за придобиване право на пенсия за ОСВ по чл. 68, ал. 1 от КСО. Отпечатани и пликвани са 82 782 уведомителни писма.

Таблица № 16 : Брой обработени и подготвени разпореждания през 2017 г.

Промяна на срока на изплащане на пенсиите по реда на § 47, ал. 3 от ПЗР на ЗИДКСО/2015 г. и чл. 73, ал. 3 от КСО	3 016
Прилагането на чл. 9 от ЗПГРРЛ	8 598
Преизчисление на пенсиите по § 53, ал. 2 от ПЗР на ЗИДКСО/2015 г., определяне на нови минимални размери и нов размер на социалната пенсия за старост от 01.07.2017 г.	2 166 884
Определяне на нов минимален размер на пенсията за ОСВ по чл. 68, ал. 1 от КСО, съгласно изменението на чл. 10 от ЗБДОО за 2017 г. от 01.10.2017 г.	841 951
Разпореждания за отпускане/ изменение на пенсия/ добавка	408 857
Разпореждания, при преосвидетелстване на лица получаващи пенсия за инвалидност	98 170
Разпореждания за починали пенсионери	99 807

Във връзка с подобряване дейността на електронния осигурителен архив на НОИ е оптимизиран и внедрен модул „Търсене на данни за осигурени лица в електронен формат“ с възможност за изтегляне на сканирани документи и използване на показалец за отбелязване на местоположение на данни в изображението.

1.2. Парични обезщетения и помощи от ДОО (ПОПДОО) и Електронен регистър на болничните листове и решенията по обжалването им (ЕРБЛРО)

Програмните модули на системата ПОПДОО са актуализирани съобразно нормативните промени за 2017 г. и е обогатена справочната част на Електронния регистър на болничните листове и решенията по обжалването им.

Обогатени с нови функции и оперативни справки са следните модули:

- За въвеждане, проверка на данни от осигурителите и вземане на решения;
- За преглед и вземане на решения след централна обработка;
- За изплащане на паричните обезщетения и помощи въз основа на промените в ЕРБЛРО.

През 2017 г. е предоставена нова уеб-услуга за софтуер на осигурители за проверка на постъпили данни в ЕРБЛРО от издаден/ анулиран болничен лист.

Генерирани са 3 212 956 декларации за Регистъра на осигурените лица (РОЛ) с дохода, от който е изчислено обезщетението.

1.3. Интегрирана система за електронен обмен на документи и данни с осигурителите и самоосигуряващите се за изплащане на паричните обезщетения от ДОО (ИСЕОДД)

Програмните модули на ИСЕОДД за приемане на данни са актуализирани съобразно нормативните промени за 2017 г. и е обогатена справочната ѝ част. Във връзка с промените в системата, модулите за преглед и вземане на решения след централна обработка и модулет на изплащане, са разширени.

През 2017 г. по електронен път са приети 3 298 398 броя документи, от над 166 000 осигурители и самоосигуряващи се лица.

1.4. Парични обезщетения за безработица

Във връзка със стартиралата електронна административна услуга от месец юли 2017 г. „Подаване на заявление за отпускане на ПОБ по чл.54а от КСО“, е направена интеграция с ПП „ПОБ“ и данните от постъпващите заявления са достъпни за преглед и автоматично въвеждане в Регистър ПОБ. През 2017 г. са получени по електронен път 736 заявления за отпускане на парични обезщетения за безработица.

От месец юли 2017 г. бе въведено електронно връчване на документи на базата на разработено програмно приложение на НОИ, което е интегрирано със системата за електронно връчване на ДА „Електронно управление“ и с ПП „ПОБ“, като се осигурява контрол при изпращане и електронно следене за получаване на документите. През 2017 г. са изпратени по електронен път 6 243 документа свързани с парични обезщетения за безработица до 4 336 лица.

Внедрено е програмно осигуряване за изчисляване на осигурителния стаж за безработица и е интегрирано с ПП „ПОБ“. От месец юли 2017 г. обработката на заявленията за отпускане на ПОБ е на база автоматично изчислен осигурителен стаж от РОЛ. Допълнително в ПП „ПОБ“ е включена възможност за добавяне/ отхвърляне на периоди на осигуряване, когато има допълнително представени документи (стаж по европейски регламенти и международни договори и др.).

Добавен е нов вид разпореждане и възможност за издаване на удостоверение за липса на изплатени парични обезщетения за безработица по зададен период.

Генерирани са 1 084 370 декларации за Регистъра на осигурените лица с данни за периода, за който е получено ПОБ и който се зачита за осигурителен стаж.

Във връзка с промените в КСО, касаещи условията за получаване на парично обезщетение за безработица (в сила от 01.01.2018 г.), е добавен нов режим за преценка на правото на парично обезщетение за безработица, определяне на продължителността на ПОБ и въвеждане на максимален размер на обезщетението, за лица с прекратено осигуряване след 01.01.2018 г.

1.5. Регистър на осигурените лица

Отразени са промените в законодателството при прием, валидация и обработката на получаваните от НАП към НОИ данни в Регистъра на осигурените лица.

Таблица № 17 : Обработени данни в Регистъра на осигурените лица, получени от НАП

Период	Брой записи
1997-1999 г.	578
2000-2004 г.	22 482
2005-2009 г.	53 665
2010-2017 г.	39 031 384

1.6. Автоматизирана информационна система (АИС) на НОИ

През 2017 г. са внедрени две нови версии на Архимед в ЦУ и във всички ТП на НОИ. Отразени са възложените от НОИ разширения на функционалност и две нови административни електронни услуги.

Единната номенклатура на документите в АИС се поддържа в актуално състояние, като са добавени нови документи и са отразени необходимите промени. За потребителите на системата е осигурен ежедневен мониторинг на работата им и са провеждани периодични въвеждащи и опреснителни обучения.

1.7. Разработване и внедряване на Система за управление сигурността на информацията (СУСИ) в НОИ, съгласно изискванията на стандарта ISO/IEC 27001:2013

През 2017 г. продължи работата по налагане на процедурите и принципите на Системата за управление сигурността на информацията в НОИ и дейностите за усъвършенстване на системата. Извършено е наблюдение и усъвършенстване на СУСИ в НОИ, съгласно изискванията на стандарта ISO/IEC 27001:2013. Беше направен преглед на системата за информационна сигурност от външен изпълнител и продължи подготовката за провеждане на процедура за обществена поръчка за извършване на сертификационен одит по стандарт ISO 27001:2013.

1.8. Въвеждане на процесно-ориентирания подход в управлението на НОИ

В изпълнение на заложените цели в утвърдените Стратегия и План за въвеждане на процесно-ориентирания подход в управлението на НОИ, през 2017 г. са реализирани следните задачи:

- ✓ Чрез платформата АРИС е извършен анализ и са изготвени доклади с предложения за подобряване изпълнението на процесите в две основни групи процеси (две дейности на НОИ), за които са разработени в текущо състояние детайлни модели на процесите;
- ✓ Сформиран екип извърши детайлното моделиране на процесите от основна група „Пенсии и добавки към пенсии“ в текущо състояние, а за дейностите по отпускане и изменение на пенсиите – в бъдещо състояние, предвид разработваната нова технология и програмно осигуряване за тяхното изпълнение;
- ✓ Поради въвеждане на електронизация, моделите на процеси са разработени в бъдещо състояние, за следните дейности:
  - обработка на заявление за безработица, прието по електронен път;
  - електронно връчване на документи на осигурители и индивидуални административни актове на лица.
- ✓ Разработен е макет на процедура за работа, по който да се генерират унифицирани процедури от детайлно моделираните работни процеси чрез платформата АРИС;
- ✓ Разширени са видовете модели VACD, EPC, FAD и KPI allocation diagram профила на НОИ в АРИС за използването им при изграждане на модели на обкръжението на процесите и обвързване на процеси с изпълнители, цели и показатели, чрез които да се разработят в бъдеще ключови индикатори и е проведено обучение;
- ✓ Извършено е мигриране на АРИС-сървър към платформа с възможност за уеб-базиран отдалечен достъп до процесната архитектура и е изградена обща среда за работа на широк кръг потребители от различни структурни звена по моделирането на процесите. Проведено е обучение на служителите.

2. Предоставяне на информация по сключени споразумения и договори за обмен организации и ведомства

На база сключени споразумения за обмен на информация през 2017 г. НОИ си сътрудничи с организации и ведомства, както следва:

- ✓ За осигуряване на актуалност на основните регистри с осигурителна информация е поддържан електронният обмен на информация с НАП;

- ✓ Обезпечен е електронният обмен на информация за безработните лица между Агенцията по заетостта и НОИ;
- ✓ За поддържане на Регистър на лицата с личен номер на чужденец (ЛНЧ) е осигурен електронен обмен на информация с Дирекция „Миграция“ на МВР;
- ✓ Осъществяван е обмен на информация между търговските банки и НОИ относно изплащане на пенсии и обезщетения по електронен път;
- ✓ Поддържан е електронен обмен на информация с АСП за краткосрочните плащания и с АХУ за пенсиите;
- ✓ Относно изплащането на пенсии се осъществява електронен обмен на информация между „Български пощи“ ЕАД и НОИ;
- ✓ Съгласно подписано споразумение между ИА „ГИТ“ и НОИ във връзка с чл. 95, ал. 1, т. 5 от КСО е изготвена и предоставена информация за лицата, получаващи пенсии за инвалидност, работещи по трудови правоотношения, за които има подадени данни по чл. 5, ал. 4, т. 1 от КСО;
- ✓ Изготвена и предоставена е статистическа информация на МТСП във връзка с разпоредбата на чл. 91 от Регламент (ЕО) № 987/2009, съгласно който компетентните органи изготвят статистика относно прилагането на основния регламент и регламента по прилагане и я изпращат на секретариата на Административната комисия;
- ✓ На база сключени нови и анексирани стари договори през 2017 г. се разшири предоставянето на информация на финансови институции, съдебни инстанции и други ползватели на ИС на НОИ, като:
  - Преподписаните и сключени нови договори с банки и финансови институции за предоставяне в структуриран вид на информация от справките са 81 броя;
  - Преподписаните и сключени нови договори с частни съдебни изпълнители за онлайн справки са 112 броя;
  - Нови договора за еднократно предоставяне на информация от Регистъра на осигурените лица, съдържаща броя на осигуряваните от всеки работодател лица (ИКАП, ЛАКОРДА) – 2 броя.
- ✓ Съгласно споразумение с Национално сдружение на общините в Република България през 2017 г. са изготвени 428 справки за различни общини, относно изплащани пенсии.

Ежедневно са изготвяни справки по постъпили искания и отговори на поставени актуални въпроси и жалби, постъпили по всички комуникационни канали – на хартия, чрез контактните форми на сайта, по телефона, на специализираните електронни адреси за въпроси по информационното осигуряване, както и такива като част от Контактния център на НОИ. В изпълнение на тази дейност са изготвени:

- Отговори и справки по писмени искания за изготвяне на информация – над 5 000 броя;
- Отговори на входящи писма по електронна поща и контактни форми – 2 234 броя;
- Брой консултации по телефона – над 10 000.

3. Електронен обмен на данни за социалната сигурност (EESSI) и по международни договори

През 2017 г. продължи работата по осигуряване на електронен обмен на социално-осигурителна информация между България и ЕС, като представители на НОИ участваха в международни комисии, бордове и групи за реализиране на проектите EESSI и SAFE за тестване и внедряване на EESSI – интернационална част. Извършени бяха дейности по разработване и тестване на програмни продукти за интеграция на информационната система за изплащане на пенсии по международни договори и регламенти със система EESSI.

Във връзка с измененията в изискванията съгласно Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета към доставчиците на удостоверителни услуги се

извършиха промени в модулите за приемане на данни от ОМЕ и осигурителите.

Изготвени са списъци на лица с последна заетост в друга държава членка със структурирана информация за подготовка на искания за възстановяване на изплатени парични обезщетения за безработица. Списъците включват информация за 9 662 лица, с обща сума за реимбурсация за 38,1 млн. лв.

И през 2017 г. е поддържан електронен обмен на информация между Пенсионния фонд на Руската федерация и НОИ, както и между германските осигурителни институции и НОИ въз основа на двустранно договорени технологии за обмен, без необходимост от размяна на документи чрез пощенски услуги.

4. Електронни услуги

Акцент в работата на НОИ през последните години е развитието и разширяването обхвата на предоставяните по електронен път административни и справочни услуги за клиентите на института.

През 2017 г. беше извършено логическо и техническо присъединяване към средата за междурегистров обмен (Regix), която предоставя възможност за реализиране на интерфейс за автоматизирано подаване и обслужване на стандартизирани заявки за административни услуги по електронен път. Инсталирани са адаптери за достъп до регистрите на НОИ. Постъпилите заявки за достъп до регистрите на НОИ от други институции са 13 броя, както следва: Агенция по заетостта, Агенция Митници, Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“, ИА „Главна инспекция по труда“, ИА „Военни клубове и военно-почивно дело“, ГД „Охрана“, Национално бюро за „Правна помощ“ и от шест общини – Главиница, Габрово, Севлиево, Искър, Елена и Троян.

Подадените от НОИ заявления за достъп до регистри на други администрации са две – до Министерството на образованието и науката и до Министерството на земеделието, храните и горите.

През 2017 г. в изпълнение на план-графика за разработване на нови електронни услуги в предвидения срок са възложени, разработени и внедрени две нови електронни административни услуги.

Разработените нови електронни услуги по пенсиите също са две: „Динамични справки върху статистически данни за пенсиите“ и „Електронен калкулатор“ за изчисляване на осигурителен стаж.

Извършена е промяна в две съществуващи справочни услуги за работодателите и осигурените лица за преглед на състоянието по представени документи за изплащане на краткосрочни обезщетения.

Таблица № 18 : Използваемост на електронните услуги на сайта на НОИ

НАИМЕНОВАНИЕ	Брой справки за периода 01.01.2017 - 31.12.2017 г.
СПРАВОЧНИ ЕЛЕКТРОННИ УСЛУГИ	
Справки от Регистъра на осигурените лица (РОЛ)	
Статус на социално осигуряване	570 181
Справка за подадени декларации за социално осигуряване от осигурител/самоосигуряващ се	76 921
Справка за подадени декларации за социално осигуряване за осигурено лице за периоди след 2004 г.	289 369
Справка за социално осигуряване по ЕГН - текущо състояние	50 119
Справки за пенсии	
Преизчисляване на стаж към трета категория труд	21 281
Справка за пенсионни разпореждания	474 128
Актуално състояние на изплащаните пенсии и добавки по ЕГН и ПИК	93 621

Изчисляване на прогнозна пенсия	539 977
Избор на най-добър 36 месечен период преди 01.01.1997 г. при пенсиониране	53 360
Справки за изплатени обезщетения и помощи от ДОО	
Справка по БУЛСТАТ за представени в НОИ документи и изплатени обезщетения и помощи от ДОО	157 386
Справка по ЕГН за представени в НОИ документи и изплатени обезщетения и помощи от ДОО	5 032 134
Изчисляване на прогнозен размер на парично обезщетение за бременност и раждане	175 619
Справка за постъпили данни от издадени/ анулирани болнични листове в ЕРБЛРО по ЕГН/ ЛНЧ/ СЛНЧ и ПИК	755 327
Справка по БУЛСТАТ за представени документи в ИСЕОДД	27 084
Въвеждане/ промяна на координати за получаване на съобщения от НОИ за изплатени парични обезщетения и помощи от ДОО	10 691
Справки - парични обезщетения за безработица	
Справка за регистрирани заявления за отпускане на парични обезщетения за безработица	210 853
Справка за изплатени парични обезщетения за безработица	185 476
Справки -осигурителен архив	
Справка за прекратени осигурители без правопреемник с предадени в НОИ разплащателни ведомости	115 836
Справки от други дейности на НОИ	
Проследяване на решения по жалби	1 541
Динамични справки върху статистически данни	57 790

АДМИНИСТРАТИВНИ ЕЛЕКТРОННИ УСЛУГИ	
Административни електронни услуги, заявявани през портала на АИС на НОИ	
Издаване на осигурителна книжка	29
Издаване на удостоверение за изплатени парични обезщетения за безработица	11
Издаване на удостоверение за изплатени парични обезщетения и помощи от ДОО	10
Издаване на удостоверение за месечен размер на получаваната сума от пенсия/и и добавка/и	18
Издаване на удостоверение за месечен размер на получаваните суми за пенсия/и и добавка/и за ползване в друга държава	8
Издаване на удостоверение за получен доход от пенсия/и и добавка/и	29
Издаване на удостоверение за получен доход от пенсия/и и добавка/и за ползване в друга държава	11
Издаване на удостоверение за трудов/осигурителен стаж и осигурителен доход от Осигурителния архив на НОИ	186
Издаване на удостоверение на осигурител, който няма наети лица и не води/ липсват разплащателни ведомости и трудовоправни документи	52
Издаване на удостоверение обр.УП-12 на наследниците на починал пенсионер	20
Изплащане на неполучени суми от пенсия на наследник/ци на починал пенсионер	15
Копиране и заверяване на документи от пенсионно досие	5
Отпускане на пенсия и/или добавка	318
Подаване на декларация за продължаване получаването на пенсия от Република България	62
Подаване на декларация за промяна в обстоятелствата за изплащане на парично обезщетение за безработица	636
Подаване на декларация за трудова злополука	4
Подаване на документ за учащ от лицето	17
Подаване на документи, удостоверяващи обучение в друга държава за продължаване срока на изплащане на наследствена пенсия	11
Подаване на заявление за изплащане на неполучени суми от пенсия на наследник/ци на починал пенсионер	3
Подаване на заявление за отпускане на пенсия и/или добавка по ЕРМД	67
Подаване на заявление за преизчисляване на пенсия по ЕРМД	483
Превеждане на пенсия в банка и смяна на адреса на пенсионера	128
Преизчисляване на пенсия	945
Спиране на пенсия	4
Удостоверяване на осигурителни периоди от РБ за друга държава-членка на ЕС, ЕИП или Швейцария с преносим документ U1	57

Подаване на декларация за семейни обстоятелства	1
Заявление за предоставяне на информация от РБ за друга държава-членка на ЕС, ЕИП или Швейцария за членовете на семейството на безработно лице със СЕД U006	3
Издаване на удостоверение образец УП-20 за доходи от пенсии от други държави, изплащани чрез посредничеството на НОИ	3
Подаване на заявление за отпускане на парично обезщетение за безработица (ПОБ) на основание чл.54а от КСО	770
Електронно връчване на индивидуални административни актове, свързани с паричните обезщетения за безработица през модул еВръчване на ДАЕУ	6 243
Форма за контакт с НОИ - без персонални справки	708
Форма за контакт с НОИ - с достъп до персонални данни	2 131
Административни електронни услуги, заявявани чрез Интегрирана система за електронен обмен на документи и данни (ИСЕОДД)	
Издаване на справка за приети и върнати документи, представени с придружително писмо или заявление	1 550 769
Изплащане/отказ за изплащане на парично обезщетение при бременност и раждане	813 393
Изплащане/отказ за изплащане на парично обезщетение при временна неработоспособност и трудоустрояване	3 242 560
Изплащане/отказ за изплащане на парично обезщетение при отглеждане на малко дете	537 800
Изплащане/отказ за изплащане на парично обезщетение на бащата след навършване на 6-месечна възраст на детето за остатъка до 410 календарни дни	2 454
Изплащане/отказ за изплащане на парично обезщетение на бащата при раждане на дете	34 534
Изплащане/отказ за изплащане на парично обезщетение при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст	705
Справочни услуги, предоставяни през ИСЕОДД и Електронния регистър на болничните листове и решенията по обжалването им (ЕРБЛРО)	
Справка за органите на медицинската експертиза за представени в ЕРБЛРО болнични листове по ЕГН	21 365
Уеб-услуга за софтуер на органите на медицинската експертиза за представени в ЕРБЛРО болнични листове по ЕГН	45 054
Справка по ЕГН за осигурители за постъпили данни в ЕРБЛРО от издаден/ анулиран болничен лист	22 202
Уеб-услуга за софтуер на осигурители по ЕГН за постъпили данни в ЕРБЛРО от издаден/ анулиран болничен лист	51 919

5. Техническо и комуникационно осигуряване

През 2017 г. продължи извършването на важни и мащабни дейности по модернизация на ИС на НОИ от гледна точка използване на съвременни методи и технологии за актуализация и подготовката на ИС за сертифициране на СУСИ по ISO/IEC 27001:2013.

Извършена е цялостна подготовка на модернизирания среда за работа на ИС на НОИ за интеграция с нови продукти и решения.

Продължи модернизирването на порталните решения в НОИ, инсталиране на Sharepoint портал и са въведени нови адресни пространства в цялата мрежа на института.

Другите по-важни дейности са относно:

- ✓ Модернизирване и оптимизиране на защитните стени;
- ✓ Инсталиране и внедряване на хардуерен load-балансер;
- ✓ Изграждане на резервирани решения;
- ✓ Миграция на големи масиви от данни и подготовка и миграция на приложения;
- ✓ Интеграция с облачни решения.

VI. АНАЛИЗ, ПЛАНИРАНЕ И ПРОГНОЗИРАНЕ

1. Бюджет на Държавното обществено осигуряване

Кодексът за социално осигуряване възлага на НОИ разработването на бюджета на държавното обществено осигуряване, както и регулярното отчитане на неговото изпълнение. Извършените дейности и постигнатите резултати в изпълнение на тези ангажименти през 2017 г. са представени в следващата фигура.

Фигура № 6 : Дейности и резултати при планиране, отчитане и анализ на бюджета на ДОО

1.1. Отчитане на изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г. бе утвърден на 22 юни 2017 г. от Надзорния съвет на НОИ, в съответствие с изискванията на чл. 36, ал. 1, т. 2 от КСО. На тази база, утвърденият отчет бе представен на Сметната палата в 7-дневния срок, регламентиран в чл. 56, ал. 1 от Закона за Сметната палата и разгледан от одитния екип. В одитния доклад (№ 0600100817 от 15.09.2017 г.) бе констатирано следното:

„Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г. е изготвен, утвърден и представен в Сметната палата и в Народното събрание при спазване на законовите процедури. Структурата и съдържанието на отчета отговарят на изискванията на Закона за бюджета на ДОО за 2016 г. и Кодекса за социално осигуряване. Получените приходи и трансфери, извършените разходи и предоставените трансфери от НОИ на други бюджети са в съответствие с действащото законодателство и са отразени вярно в отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г.“

Източник: Одитен доклад № 0600100817 на Сметната палата, стр. 36

В одитния доклад са формулирани три препоръки, засягащи актуализацията на вътрешни правила и работни инструкции съобразно промените в нормативната уредба и регламентиране на конкретните видове натурални показатели, подлежащи на отчитане. Към настоящия момент са предприети нужните действия за пълното изпълнение и на трите препоръки на Сметната палата.

Наред с това, Сметната палата заверши финансовия отчет на НОИ за 2016 г. *без резерви* (доклад № 0400114616 от 15.06.2017 г.).

1.2. Отчитане и анализ на изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г.

През 2017 г. НОИ изпълни ангажиментите си по отчитане и анализ на изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г., регламентирани в:

- Кодекса за социално осигуряване;
- Закона за публичните финанси;
- Закона за държавния бюджет на Република България за 2017 г.;
- Постановление № 374 на Министерския съвет от 22 декември 2016 г. за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2017 г.
- Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2017 г.
- Указания на министъра на финансите ДР № 1 от 05.01.2017 г.

На тази база, в срока, посочен в ДР № 1 от 05.01.2017 г. (не по-късно от един месец след приемане на Постановление № 374 на Министерския съвет от 22 декември 2016 г.), НОИ представи *разпределение на консолидирания бюджет на ДОО, на УчПФ и на ФГВРС по месеци на 2017 г.* съобразно утвърдените приходи, разходи, бюджетни взаимоотношения (трансфери), бюджетно салдо и финансиране.

На следващ етап, на база анализ на изпълнението, след месец февруари 2017 г., НОИ представяше ежемесечно в Министерството на финансите *актуализирано очаквано изпълнение по месеци*, съдържащо отчетни данни за месеците, които са изтекли и реалистични оценки за следващите месеци от годината.

Информация за изпълнението на бюджета – месечно и към края на всяко тримесечие, регулярно бе публикувана на интернет страницата на НОИ.

Статистически отчети за изпълнение на консолидирания бюджет на държавното обществено осигуряване (по тримесечия):

Начало > НОИ > Статистика и анализи > Статистика > Бюджет

<http://www.noi.bg/aboutbg/st/statistic/354-statistikabudget>

Информация за изпълнението на консолидирания бюджет на държавното обществено осигуряване към края на всяко тримесечие:

Начало > НОИ > Статистика и анализи > Анализи > Информация за изпълнението на Консолидирания бюджет на държавното обществено осигуряване

<http://www.noi.bg/aboutbg/st/analyses/330-infoconsbudget>

1.3. Подготовка на бюджета на ДОО за 2018 г.

Подготовката на бюджета на ДОО за 2018 г., в т.ч. процедури и срокове, протече в съответствие с Решение № 37 на Министерския съвет от 19.01.2017 г. за бюджетната процедура за 2018 г. и указанията на министъра на финансите.

В изпълнение на ангажиментите си като институция, отговорна за съставяне на законопроекта за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година съгласно чл. 19, ал. 2 от Кодекса за социално осигуряване, през 2017 г. НОИ разработи и представи в нормативно заложените срокове различни варианти на бюджет за 2018 г. и тригодишна бюджетна прогноза за периода 2018 – 2020 г.

Решение № 37 на МС от 19.01.2017 г. за бюджетната процедура за 2018 г.

Фигура № 7 : Етапи в планирането и съставянето на бюджета на ДОО за 2018 г.

На тази база Министерския съвет прие Решение № 654 от 30.10.2017 г. за одобряване на проекта на Закона за държавния бюджет на Република България за 2018 г. и на Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2018 – 2020 г. (изменено с Решение № 808 от 22.12.2017 г.).

Законът за бюджета на ДОО за 2018 г. бе приет от Народното събрание през декември 2017 г. (Обн. ДВ. бр. 99 от 12.12.2017 г.).

2. Определяне на средния осигурителен доход

Съгласно Кодекса за социално осигуряване, управителят на НОИ има ангажимента да утвърди със своя заповед средния осигурителен доход за страната за съответния месец и за 12-месечния период назад. За изчисляване на тези два показателя се прилага Методика за определяне на средномесечния осигурителен доход, утвърдена от Надзорния съвет на НОИ. Те се използват във връзка с изчисляване размерите на новоотпуснатите пенсии за трудова дейност и за определяне на нарастването на процента за година осигурителен стаж по чл. 70 от КСО.

Следващата графика представя динамиката на средния осигурителен доход за отделните месеци на 2016 и 2017 г. Допълнителна информация и анализ на състоянието и факторите, определящи динамиката на този важен за държавното обществено осигуряване показател, могат да бъдат намерени на интернет страницата на НОИ, раздел „Статистика и анализи“.

Фигура № 8 : Динамика на средния месечен осигурителен доход за страната (2016 и 2017 г.)

Статистическа информация за средния осигурителен доход:

Начало > НОИ > Статистика и анализи > Икономически и социални показатели

<http://www.noi.bg/aboutbg/st/statistic/153-index2011>

Анализ на средния осигурителен доход за страната (по години):

Начало > НОИ > Статистика и анализи > Анализи > Среден осигурителен доход

<http://www.noi.bg/aboutbg/st/analyses/329-averagein>

Анализ „Средният осигурителен доход през 2017 г.“:

http://www.noi.bg/images/bg/about/statisticsandanalysis/analysis/SOD_2017.pdf

3. Изготвени анализи и информационни материали

Националният осигурителен институт се стреми да осъществява дейността си прозрачно и открито, като изпълнява обществения си ангажимент на достъпна публична институция. Основната цел на предоставяните анализи и информационни материали е осигуряването на точна статистическа и управленска информация за резултатите от дейността на института. В изпълнение на тази цел се изработва и публикува Годишен отчет за дейността на НОИ. През 2017 г. беше разработен [Годишният отчет за дейността на НОИ през 2016 г.](#) Документът е разгледан и утвърден от Надзорния съвет на НОИ през месец април 2017 г. и е публикуван на интернет страницата на института.

Ежегодна публикация на Националния осигурителен институт е аналитичният годишник „Държавното обществено осигуряване“ в която се прави обзор на състоянието на държавното обществено осигуряване и се представя подробна информация и анализ на финансовите резултати от изпълнението на Консолидирания бюджет на ДОО и на показателите по отделните социалноосигурителни програми. През 2017 г. беше изготвен и публикуван на интернет страницата на института анализът „[Държавното обществено осигуряване през 2016 г.](#)“

През годината са изготвени четири тематични анализа:

- „Анализ на пенсиите за осигурителен стаж и възраст за периода 2010 – 2016 г.“;
- „Анализ на пенсиите за инвалидност за периода 2010 – 2016 г.“;
- „Анализ на паричните обезщетения за безработица за периода 2010 – 2016 г.“;
- „Анализ на паричните обезщетения и помощи за периода 2010 – 2016 г.“.

За отразяване на промените в социалноосигурителното законодателство през 2017 г., под надслов „Бъди информиран! Защитай правата си! Спазвай задълженията си!“, своевременно бяха актуализирани трите брошури на интернет сайта на института с полезна информация за клиентите:

- „Актуално за пенсионирането“;
- „Актуално за обезщетението за безработица“;
- „Актуално за краткосрочните обезщетения и помощи“.

Фигура № 9 : Обзор на най-важните статистически справки и бюлетини с данни, публикувани от НОИ през 2017 г.

Всички справки, информационни материали и анализи са достъпни в рубрика „Статистика и анализи“ на интернет страницата на НОИ:
<http://www.noi.bg/aboutbg/st>

4. Стратегическо, оперативное планиране и управление на риска в оперативната дейност на НОИ

2017 г. беше последната година през която НОИ изпълняваше стратегическия документ за развитие за периода 2015 – 2017 г. Предвид изтичане срока на действие на съществуващия стратегически документ беше изготвен „Преглед за изпълнението на стратегическите цели на НОИ за периода 2015 – 2017 г.“. Документът послужи като база и подготвителен етап за разработването на актуализиран стратегически план на НОИ за нов четири годишен период.

Процесът по стратегическо планиране в НОИ е част от цялостния процес по целеполагане и управление на риска и е регламентиран чрез „Наръчника за определяне на цели, управление на риска и отчитане изпълнението на целите в НОИ“. Съгласно методологията и установения в института ред, през 2017 г. беше разработен актуализиран стратегически документ на организацията. В края на годината „[Стратегията за развитие на Националния осигурителен институт 2018 – 2021 г.](#)“ беше утвърдена от управителя, представена пред Надзорния съвет на НОИ и сведена до знанието на служителите на института. Стратегията отразява целите и приоритетите в дейността на института, като при разработването ѝ бяха взети предвид Концепцията за управление на новоизбрания управител,

както и предложенията и становищата на ръководителите на функционални дирекции в централно управление. В нея са включени и мерките от утвърдения План за действие за подобряване на дейността на НОИ, изготвен в резултат на извършената самооценка по европейския модел за управление на качеството в организациите от публичния сектор (CAF) за периода 2014 – 2017 г.

В изпълнение на Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор през 2017 г. беше актуализирана „[Стратегията за управление риска в НОИ](#)“ за нов три годишен период (2018 – 2020 г.), която в края на годината бе утвърдена от управителя и публикувана на интернет сайта на института.

Продължава прилагането на въведения през годините процес по оперативно планиране и управление на риска в дейността на ТП и ЦУ на НОИ, в т.ч. документиране чрез съставяне на оперативни планове и риск-регистри на всяка самостоятелна структурна единица (функционална дирекция в Централно управление и териториално поделение), изработване на Оперативен план и Риск-регистър на НОИ и докладване за резултатите от изпълнението им.

През 2017 г. всеки от етапите в процеса по определяне на цели, управление на риска и отчитане изпълнението на целите завърши с изработване на съответния документ на ниво самостоятелна структурна единица (функционална дирекция в Централно управление и териториално поделение) и обобщение на институционално ниво. Утвърдените от управителя на институционално ниво документи своевременно са публикувани на вътрешната и/или външната страница на института и са достъпни за всички служители и заинтересовани лица:

- Общи оперативни цели на НОИ за 2017 г.;
- Оперативен план за изпълнение на общите оперативни цели на НОИ за 2017 г.;
- Риск-регистър на НОИ за 2017 г.;
- Доклад за изпълнение на действията по риск-регистъра за 2017 г. на НОИ;
- Отчет за изпълнение на общите оперативни цели на НОИ за 2017 г.

Ежегодно се извършва обобщаване и анализ на информацията от самооценката на ръководителите на самостоятелни структурни единици в НОИ за постигнатото ниво на изпълнение на оперативните цели и докладването относно изпълнение на действията за ограничаване на рисковете през текущата година. На тази база се изготвят докладни записки до управителя в които са отразени резултатите за степента на постигане на оперативните цели и информация за това до каква степен рисковете, застрашаващи постигането целите на института, са управлявани успешно.

ДЕЙНОСТИ НА ОБЩАТА АДМИНИСТРАЦИЯ

I. ПРАВНО ОБСЛУЖВАНЕ

Юридическото обслужване на Националния осигурителен институт се осъществява от дирекция „Правна“ в централно управление и юрисконсултите в териториалните поделения.

През 2017 г. юристите на НОИ са изготвяли и съгласували проекти на нормативни актове и са подготвяли становища в областта на държавното обществено осигуряване. Осигурена е дейността по правно обслужване на института, включително осъществяването на процесуалното представителство. Планиран, организиран и координиран е процесът по подготовката, провеждането и възлагането на обществени поръчки в съответствие с нормативните изисквания и приложимите вътрешни правила.

1. Правно обслужване

През 2017 г. юристите на НОИ взеха активно участие в изготвянето на проект на ЗБДОО за 2018 г., проекти на подзаконовни нормативни актове по прилагането на КСО, проект на Инструкция за изменения и допълнения на Инструкция за реда и начина за осъществяване на контролно-ревизионната дейност от контролните органи на НОИ и други нормативни актове.

Изготвени са 15 решения по Закона за достъп до обществена информация. Подготвени са становища и са извършени всички необходими правни и фактически действия, свързани с подготовката за сключването на 189 договори за предоставяне на информация по реда на Правилата за реда и условията за сключване на договори за предоставяне на информация и на информационни продукти за обработване на информация и за дейности по социалното осигуряване.

Осъщественото през годината процесуално представителство по образувани срещу НОИ и фонд „ГВРС“ дела е показано в следващата таблица:

Таблица № 19 : Обобщена справка за съдебните дела на НОИ през 2017 г.

Брой на съдебните дела в ЦУ на НОИ	
Общ брой на делата	92
Брой граждански дела, в т.ч. по ЗОДОВ	65
Брой дела по ЗОП	2
Брой дела по ЗГВРС	15
Брой дела пред КЗД	9
Брой дела пред КЗЛД	1
Брой на съдебните дела в ТП на НОИ и Д „ЕРМД“	
Общ брой обжалвани по съдебен ред административни актове	929
Общ брой дела с негативни решения	218
Брой дела, свързани с пенсии	562 дела 138 отменителни решения
Брой дела, свързани с ревизионни актове за начет	38 дела 17 отменителни решения
Брой дела, свързани с възстановяване на суми	71 дела 27 отменителни решения
Брой дела, свързани с ПОБ	61 дела 10 отменителни решения
Брой дела, свързани с ПОВН	63 дела 13 отменителни решения
Брой дела, свързани с трудови злополуки	61 дела 4 отменителни решения
Брой дела, свързани с наказателни постановления	14 дела 5 отменителни решения
Брой граждански дела	125 дела 15 отменителни решения
Брой изпълнителни дела	600

2. Обществени поръчки

Националният осигурителен институт е публична организация, която е възложител на обществени поръчки по смисъла на Закона за обществените поръчки. Ежегодно се осъществяват дейности по планиране, организиране и координиране във връзка с подготовката, провеждането и възлагането на обществени поръчки. Разработва се документация за възлагане на обществени поръчки, в съответствие с изготвените технически задания от съответните дирекции, иницирали провеждането им, сключват се договори за възлагане на обществени поръчки и се осъществява контрол върху изпълнението им.

През 2017 г. са обявени 33 обществени поръчки. Процедурите, които са обявени през 2017 г., но не са приключени в рамките на годината, са три. Седемнадесет процедури не са инициирани. Шест процедури са прекратени, като четири от прекратените поръчки са обявени повторно и възложени успешно в рамките на 2017 г.

Общият брой на сключените през 2017 г. договори, включително и обособените позиции, е 46. От обявените и проведени през 2017 г. процедури, няма обжалвани.

II. ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДНА ДЕЙНОСТ

Дейността по разработването на финансовите отчети и прилаганата счетоводна политика в НОИ осигуряват обективност, точност, пълнота, достоверност, достъпност, навременност и отговорност на финансово-счетоводната информация. През 2017 г. са изготвени: отчетът на ЦУ и са обобщени и анализирани финансовите отчети на 28-те териториални поделения на НОИ, както и консолидираните отчети за месечното, тримесечното и годишното изпълнение на бюджета на ДОО, Учителския пенсионен фонд и фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“.

Организирано е движението на финансовите средства на държавното обществено осигуряване и отчитането изпълнението на Закона за бюджета на ДОО за 2016 г. Поддържани са постоянни контакти с Министерството на финансите за своевременното осигуряване на необходимите средства за изплащане на пенсиите и краткосрочните обезщетенията.

С оглед засилване на текущия контрол по отношение на законосъобразното и ефективно разходване на бюджетните средства са изготвяни методически указания и е осъществявано счетоводното отчитане на финансовите потоци между ЦУ и ТП на НОИ и преводите от и към външни институции.

Подготвяни са методически указания и е организиран процесът по извършване на преводите за пенсиите, отпуснати както по българското законодателство, така и на тези, които се изплащат чрез чуждестранните осигурителни институти съгласно разпоредбите на европейските регламенти и международни договори. Получавани са преводи на суми за пенсии от чуждестранни осигурителни институти по силата на европейските регламенти и международни договори и са изплащани по банкови сметки на правоимащите лица на територията на Република България.

Изготвяни са методически указания за счетоводното отчитане на краткосрочните обезщетения в ТП и ЦУ на НОИ и е осъществявана дейността по преводите на средствата за парични обезщетения и помощи от ДОО и парични обезщетения за безработица, както и тяхното счетоводно отчитане.

Обезпечена е дейността по изплащането и отчитането на паричните помощи за профилактика и рехабилитация и осъществяване на преводите за тази дейност директно от ЦУ на НОИ към съответните лечебни заведения.

Ежемесечно (до 7-мо число) през 2017 г. са извършвани преводи по реда на чл. 92, ал. 2 от НПОС за компенсиране на разходите за изплащане на пенсиите чрез пощенските станции. В изпълнение на тази разпоредба „Български пощи“ ЕАД осъществява обществената услуга за изплащане на пенсиите в съответствие с приложимите правила за държавна помощ. За извършваната дейност получава компенсация за нетните разходи, представляващи несправедлива финансова тежест, определени с механизъм по чл. 92, ал. 3 от НПОС.

Изготвени и утвърдени са следните документи: „Амортизационна политика на НОИ за 2017 г.“, „Счетоводна политика на НОИ за 2018 г.“, „Работна инструкция за отчитане придобиването и движението на дълготрайните материални активи и материалните запаси в Централно управление на НОИ“ и „Вътрешни правила за бракуване, продажба и безвъзмездно предоставяне на движими вещи, собственост на НОИ“.

1. Банково обслужване

През 2017 г. всички левови плащания на НОИ са включени в Системата за електронни бюджетни разплащания (СЕБРА). Набраните приходи в транзитните сметки на териториалните поделения веднъж седмично се централизират служебно от обслужващите банки на териториалните поделения по сметката на ЦУ в Българска народна банка.

Възстановените разходи по сметките за наличности на ЦУ се централизират служебно съгласно режим, определен от Министерство на финансите, съгласуван с БНБ.

Банковото обслужване на Националния осигурителен институт и неговите териториални поделения през годината е осъществявано от следните банки:

1. „СИБАНК“ обслужва сметките на 6 териториални поделения на НОИ (Благоевград, Добрич, Кърджали, Плевен, Пловдив, София-град);
2. „Обединена българска банка“ обслужва сметките на 8 териториални поделения на НОИ (Враца, Габрово, Монтана, Пазарджик, Перник, Русе, Търговище и Шумен);
3. „Юробанк България“ обслужва сметките на 5 териториални поделения на НОИ (Варна, Велико Търново, Кюстендил, Сливен и София-област);
4. „УниКредит Булбанк“ обслужва банковите сметки на 3 териториални поделения на НОИ (Бургас, Силистра, Ямбол). От банката се обслужват и валутните сметки на ЦУ на НОИ, които се използват за плащания на пенсии по европейски регламенти и международни договори;
5. „СЖ Експресбанк“ обслужва сметките на 2 териториални поделения на НОИ (Разград и Смолян);
6. Банка „ДСК“ обслужва сметките на 3 териториални поделения на НОИ (Ловеч, Стара Загора и Хасково);
7. „Първа инвестиционна банка“ обслужва сметките на ТП на НОИ гр. Видин.

2. Инвестиционна дейност по отношение на свободните средства на Учителския пенсионен фонд

Управлението на временно свободните средства на УчПФ и инвестиционната дейност по отношение на тези средства се извършва съобразно динамиката на финансовите пазари. Временно свободните парични средства на УчПФ, съгласно чл. 28 от КСО и “Вътрешни правила за инвестиране на временно свободни парични средства на УчПФ” се инвестират по депозитни сметки в БНБ или за придобиване на първичния пазар на държавни ценни книжа (ДЦК), емитирани от българското правителството.

В резултат на промените на финансовия пазар през последните години лихвените проценти по депозитите са с нулеви стойности, поради което единствената алтернатива на Националният осигурителен институт за получаване на доход под формата на лихви е чрез инвестирането им в придобиване на български държавен дълг (държавни ценни книжа). Към 31.12.2017 г., не са налице свободни парични средства на УчПФ, оставени на съхранение в БНБ под формата на депозити.

През 2017 г. Министерство на финансите и БНБ организираха единадесет аукциона за продажба на ДЦК, като на тях бяха предложени дългови облигации от три емисии, емитирани в български лева. Не бяха предложени емисии ДЦК във валута. Учителският пенсионен фонд на НОИ участва в десет от тях, като успя да придобие ДЦК на обща стойност 123 609 544 лв., от които 23 103 515 лв. за средносрочна емисия със срок 4 години, 27 737 662 лв. за друга средносрочна емисия със срок 7,6 години и 72 768 367 лв. за дългосрочна емисия със срок 10,6 години.

Получените лихвени плащания през 2017 г. са в размер на 14 964 181,97 лв. От тях 2 764 828,83 лв. са от ДЦК в евро, 44 762,85 лв. са от валутни ЗУНК облигации (емисия № 97/1994 г. в щатски долари) и 12 154 590,30 лв. от ДЦК емитирани в лева.

През 2017 г. са падежирали ДЦК на обща стойност 49 550 763,54 лв. Получена е 1/3 част от държавните дългосрочни облигации, емитирани по реда на ЗУНК в щатски долари, в размер на 1 811 800,54 лв. Също така падежираха една дългосрочна емисия в лева (със срок 7 г.) – 19 542 352 лв. и една дългосрочна емисия в лева (със срок 10 г. и 6 м.) – 28 196 611 лв.

Изплатените такси и комисионни за обработка на сделки с ДЦК за изплащане на емисия с настъпил падеж през 2017 г. са на обща стойност 9 547,79 лв.

3. Разходи за административна издръжка

В края на 2017 г. бе обобщено очакваното изпълнение на разходите по бюджетите на ТП и ЦУ на НОИ по отношение на средствата за административна издръжка, капиталовите разходи и разходите за персонала. Извършено бе преразпределение на средствата в бюджета на НОИ между разходи, отчитани по съответните параграфи на Единната бюджетна класификация.

Разходите за дейност „Служби по социално осигуряване” през 2017 г. възлизат на 75 865 378 лв., при план 81 795 800 лв., или усвоените средства са 92,7% от предвидените в бюджета за годината. Постигната икономия е в размер на 5 930 422 лв.

През 2017 г. при планирани разходи за издръжка в размер на 18 293 749 лв. са отчетени 16 658 037 лв., или 91,1% от планираното. Реализираната икономия е 1 635 712 лв. По-значително намаление на разходите за издръжка спрямо отчетените през 2016 г. се наблюдава при разходите за вода, горива и енергия – с 47,8 хил. лв. и при разходите за материали – със 104,6 хил. лв. Постигнатите икономии на административни разходи са реализирани без да бъдат допуснати просрочени задължения към персонала и към доставчици на стоки и услуги.

При капиталовите разходи през 2017 г. по-значително намаление спрямо предходната година е отчетено при: основен ремонт на дълготрайни материални активи – с 495,0 хил. лв. и за придобиване на транспортни средства с 94,6 хил. лв.

4. Контролна дейност

В НОИ е внедрен web-базиран счетоводен софтуер, чиято цел е счетоводните данни на подразделенията да се получават в реално време в централно управление. Съществуващата обединена база от счетоводни данни, включваща счетоводните данни на 28-те териториални подразделения и централно управление, дава възможност за своевременно отдалечен контрол върху финансово-счетоводната дейност в териториалните подразделения, повишаване на надеждността при изготвяне на финансовите отчети и намаляване на риска от технически грешки при обобщаването им. Разширени са функционалностите на web-базираната версия на счетоводния продукт “Торнадо”, чрез разработване на допълнителни справки за анализ.

За осигуряването на взаимовръзка и зависимост между ползваните счетоводни сметки от индивидуалния сметкоплан на НОИ и съответните параграфи от Единната бюджетна класификация е извършван анализ на движението на средствата по фондове, обобщаване на данни на всички ТП и ЦУ, движението на паричните средства по Единната бюджетна сметка и сметките за възстановен разход – усвоени лимити, централизирани средства, суми на път, изразходвани средства по фондове и параграфи от ЕБК.

Във връзка с подготовката и преминаването към начисляване на амортизации бяха определени групите активи, подлежащи на амортизиране, срокът на годност на всички групи активи, както и групите активи с остатъчна стойност. Извърши се начисляване на амортизации за всички месеци от 2017 г. в ЦУ и ТП на НОИ.

Управлението на финансовите средства на Националния осигурителен институт се извършва под периодичен контрол на одитори от Сметната палата, която заверява годишните финансови отчети на института. През 2017 г. беше извършен одит на Годишния финансов отчет за 2016 г. на НОИ поотделно за фондовете на ДОО, Учителския пенсионен фонд, фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“ и приложенията към него. Резултатите от извършения от Сметната палата финансов одит, представени в одитния доклад, предоставят достатъчна и подходяща база за изразеното одитно становище. При заверката е изразено становище, че финансовият отчет дава вярна и честна представа за финансовото състояние и имуществото на НОИ. Въз основа на гореизложеното финансовият отчет на НОИ за 2016 г. беше заверен без резерви. Изготвянето на достоверни финансови отчети за дейността на НОИ е важна предпоставка за вземането на правилни управленски решения.

III. УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

Националният осигурителен институт е една от големите държавни администрации със сложна йерархична структура на територията на цялата страна. За да осигури изпълнението на своята стратегия и ефективно да функционира, НОИ управлява и развива компетентността и потенциала на своите служители, както на индивидуално, така и на организационно равнище. През 2017 г. основните дейности по управлението на човешките ресурси бяха свързани с разработването и реализирането на подходящи стратегии и политики за управление и развитие на персонала насочени към по-доброто изпълнение на дейностите и към ефективно организиране на нарастващия поток на документооборота при различните процедури, свързани с администриране и управление на персонала.

1. Структура и разпределение на щатната численост в НОИ

Планово определената щатна численост на Националния осигурителен институт за 2017 г. е 3 467 бройки, от които в ЦУ на НОИ – 388 щ. бр. (11,2% от общата численост) и 3 079 щ. бр. (88,8% от общата численост) в ТП на НОИ. Дейността на института се подпомага и от 164,5 извънщатни бройки, наети по реда на ПМС № 66/1996 г. Съобразно функциите, които се изпълняват в ЦУ и ТП, преобладаващият човешки ресурс е концентриран в териториалните подразделения.

Разпределението на обща и специализирана администрация е в съответствие с изискванията на чл. 12, ал. 1, т. 4 на Наредбата за прилагането на Класификатора на длъжностите в администрацията, според която числеността на общата администрация е до 35 на сто от общата численост на персонала, а на специализираната – не по-малко от 60 на сто.

През годината в отговор на текущо заявена потребност са реализирани вътрешни промени в разпределението на числеността по длъжности и административни звена. Промените са извършвани при съобразяване с политиката на ръководството за оптимизиране на дейностите и числеността, като за всяка промяна е изготвяно мотивирано становище.

Разпределението на щатната численост между общата и специализираната администрация по ТП и в ЦУ на НОИ към 31.12.2017 г. е показано в следващата таблица:

Таблица № 20 : Разпределение на щатната численост между общата и специализираната администрация по ТП и ЦУ на НОИ към 31.12.2017 г.

ТП/ЦУ	Обща численост	Обща администрация		Специализирана администрация	
		щатни бройки	% от общата численост	щатни бройки	% от общата численост
Благоевград	106	19	17,9	83	78,3
Бургас	152	23	15,1	124	81,6
Варна	151	23	15,2	123	81,5
Велико Търново	104	17	16,4	84	80,8
Видин	55	13	23,6	38,5	70,0
Враца	97	14	14,4	80	82,5
Габрово	67	14	20,9	49	73,1
Добрич	77	14	18,2	59	76,6
Кърджали	70,5	14	19,9	54	76,6
Кюстендил	102	15	14,7	84	82,4
Ловеч	93,5	14	15,0	76,5	81,8
Монтана	73	15	20,6	54	74,0
Пазарджик	95	16	16,8	76	80,0
Перник	67	13	19,4	51	76,1

Плевен	120	18	15,0	96	80,0
Пловдив	247	31	12,6	211	85,4
Разград	63	16	25,4	44	69,8
Русе	103	19	18,5	80	77,7
Силистра	74	15	20,3	55,5	75,0
Сливен	77,5	15	19,4	59	76,1
Смолян	65,5	14	21,4	48,5	74,1
София-град	457	63	13,8	383	83,8
София-област	108	15	13,9	87	80,6
Стара Загора	133	18	13,5	110	82,7
Търговище	78	13,5	17,3	61,5	78,9
Хасково	98	19	19,4	76	77,6
Шумен	80	14	17,5	62	77,5
Ямбол	65	14	21,5	48	73,9
Общо в ТП на НОИ	3 079	508,5	16,5	2 457,5	79,8
ЦУ на НОИ	388	115	29,6	237	61,1
ОБЩО в НОИ	3 467	623,5	18,0	2 694,5	77,7

Относителният дял на общата администрация в НОИ е 18,0% и е доста по-нисък от максимално допустимите 35%. И през 2017 г. се запази тенденцията териториалните поделения с по-малка численост да имат по-висок относителен дял на общата администрация.

Разпределението на специализираната администрация по функционални направления показва, че най-голям е относителният дял на специалистите, ангажирани с дейността по пенсионно производство (41,4%), която изисква високо ниво на специфични познания и натрупване на експертен опит в тясноспециализирана област.

Таблица № 21 : Разпределение на щатната и извънщатната численост в ТП по функционални направления през 2017 г.

Функционално направление	Щатна численост	% от общата щатна численост	Численост по ПМС № 66/96	% от общата численост по ПМС № 66/96
ЧРАСО/ Административен	508,5	16,5	43,5	26,4
Пенсии	1 275	41,4	40	24,3
КПК	992	32,2	31	18,9
ООА/ОА	190,5	6,2	50	30,4
Директори на ТП	28	0,9	-	-
Пряко подчинени на директора на ТП	85	2,8	-	-
ОБЩО	3 079	100%	164,5	100%

Персоналът, нает по реда на ПМС № 66/1996 г. (извънщатни бройки), се ползва за подпомагане на дейности, в които е необходим допълнителен трудов ресурс във връзка със значителната по обем техническа работа по прием, извличане на данни и съхраняване на документация. Данните показват, че след електронизиране на процесите по прием и обработка на документи за изплащане на парични обезщетения и помощи от държавното обществено осигуряване в началото на 2016 г., за втора поредна година извънщатните бройки се ползват най-вече за подкрепа на дейността на осигурителния архив (30,4%) за извършване на прием, електронизиране и съхраняване на документацията на прекратени осигурители без правопреемник.

2. Прилагане на системата за натовареност на звената и дейностите в ТП на НОИ

Състоянието на натовареността е водещ фактор при вземането на управленски решения относно разпределянето на числеността. Действията по прилагане на системата за определяне на планови потребности от персонал през 2017 г. са свързани с пренасочване и трансфер на щатни и извън щатни бройки от недостатъчно натоварени звена и дейности към по-натоварени в рамките на отделните териториални поделения. През периода ноември 2016 – октомври 2017 г. са извършени трансформации на 78 щатни бройки. Основната част от движението на числеността е в рамките на специализираната администрация (64 щ. бр.), като в звената „Пенсии“ са осъществени трансформации на 33 щ. бр., в звената „КПК“ – 28 щ. бр. и 3 щ. бр. в звената „ООА/ОА“. В рамките на общата администрация са осъществени трансформации на 8 щатни бройки, а към специализираната са пренасочени 6 щатни бройки.

Данните, за състоянието на натовареност на наблюдаваните звена и дейности в териториалните поделения на НОИ за периода 2015 – 2017 г., са представени в следващата таблица.

Таблица № 22 : Състояние на натовареността на наблюдаваните звена и дейности в ТП на НОИ за периода 2015 – 2017 г. (брой)

Натовареност на звената и дейностите	2015 г.	2016 г.	2017 г.
Балансирани	66	70	61
Натоварени	6	4	6
Ненатоварени	99	94	101

От наблюдаваните общо 168 звена и дейности през 2017 г., 101 са с параметри под долната граница на натовареност (- 15%), 6 са над границата на натовареност (+15%) и 61 са балансирани (попадащи в диапазона от -15% до 15%). В сравнение с 2016 г. балансирани звена са намалели с 9, ненатоварените са се увеличили със 7, а тези със значителна натовареност – с 2 повече.

Основен принцип на системата за отчитане на натовареността е отнасянето на териториалните поделения към групата от ненатоварени, балансирани или претоварени, според преобладаващия брой на претоварените/ненатоварените звена или дейности. Въз основа на това класифициране са изведени следните констатации:

- Със значителни отрицателни отклонения в натовареността на заетите в основните структурни звена/дейности са 17 териториални поделения – Благоевград, Велико Търново, Видин, Габрово, Добрич, Кюстендил, Ловеч, Монтана, Перник, Плевен, Разград, Русе, Силистра, Сливен, Смолян, София-област и Ямбол с общо 78 ненатоварени звена/дейности;
- Без съществени отклонения в натовареността на заетите в основните структурни звена/дейности спрямо средното за системата на НОИ равнище са 10 териториални поделения – Бургас, Варна, Враца, Кърджали, Пазарджик, Пловдив, Стара Загора, Търговище, Хасково и Шумен;
- Със значителни положителни отклонения е единствено ТП на НОИ – София-град с три натоварени и три балансирани звена.

3. Администриране на персонала и управление на възнагражденията

Дейността по администриране на персонала през 2017 г. генерира много висок вътрешен документооборот, основната част от който се осъществява чрез Интегрираната система за управление на човешки ресурси HeRMeS. Системата дава възможност и за директно участие на служителите в различни процеси, като заявяване на отпуски, обучения, заемане на свободни места и други, чрез системата си за самообслужване HeRMeS SelfServices.

Таблица № 23 : Вид и брой на обработените/изготвените документи по администриране на персонала в НОИ през 2017 г.

ТП/ЦУ	Брой заповеди по служебни правоотношения	Брой документи, регламентиращи трудови правоотношения	Брой заповеди за отпуск	Брой въведени и експортирани болнични листове	Брой издадени служебни бележки
ТП	3 050	1 528	27 385	5 729	895
ЦУ	480	121	3 724	773	207
ОБЩО	3 530	1 649	31 219	6 502	1 102

Средно разпределено на 248 работни дни за 2017 г. само в ЦУ на НОИ са изготвени, издадени или въведени в информационната система по 33 броя документи на ден.

Администрирането на персонала през 2017 г. включва още и дейности свързани с издаване на служебни книжки на служителите, които за първи път заемат държавна служба, обработването на заявки за трансформации и за заемане на работни места, изготвяне на обяви за конкурси и заповеди за определяне състава на конкурсните комисии, заповедите за подбори, изготвяне на отговори по жалби и запитвания, всички становища, докладни записки и придружителни писма към тези преписки и редица други документи.

През 2017 г. в системата за управление на човешките ресурси HeRMeS са внедрени три нови модула: Работни места – имущества и инструктажи, Трудова медицина – медицински прегледи и Референтни стойности на рискови фактори, а системата за самообслужване HeRMeS SelfServices беше развита с пет нови модули: Заявки към ЧР/ФСД, Работа извън работното място, Гъвкаво работно време, Заявка за аванс и Актуализация на банкови сметки.

4. Профил на персонала, зает в основната численост на администрацията на НОИ

Общият брой реално заети служители по основен щат в системата на НОИ към 31.12.2017 г. възлиза на 3 387 служители, от тях 2 867 (84,6%) жени и 520 (15,4%) мъже. Разпределението на служителите по длъжности показва, че 1,2% са на висши ръководни длъжности, 8,9% заемат ръководни длъжности, 64,9% са експертен персонал с аналитични и контролни функции, 23,1% експертен персонал със спомагателни функции и 1,9% са ангажирани на технически длъжности.

Разпределението по признак пол на ниво ръководни длъжности показва преобладаващ дял на жените (78,7%), а при висшите държавни служители преобладават мъжете – 60%.

Таблица № 24 : Разпределение на персонала на НОИ по пол към 31 декември 2017 г.

Видове длъжности	Общо заети	Жени		Мъже	
		брой	%	брой	%
Длъжности по чл. 19а от ЗА	2	1	50,0	1	50,0
Висши държавни служители	40	16	40,0	24	60,0
Ръководни длъжности	301	237	78,7	64	21,3
Експертни длъжности с аналитични и контролни функции	2 198	1 857	84,59	341	15,5
Експертни длъжности със спомагателни функции	781	742	95,0	39	5,0
Технически длъжности	65	14	21,5	51	78,5
ОБЩО	3 387	2 867	84,6	520	15,4

Според възрастовата структура на персонала с най-висок дял са служителите между 30 и 59 години, следвани от служителите на възраст над 60 години. Най-малко са заетите от възрастовата група до 29 години. От възрастовия профил на заетите на ръководни длъжности е видно, че преобладаващият брой ръководители са на възраст между 30 и 59 години.

Таблица № 25 : Разпределение на персонала на НОИ по възраст към 31 декември 2017 г.

Видове длъжности	Общо заети	до 29 г.		30-59 г.		над 60 г.	
		бр.	%	бр.	%	бр.	%
Длъжности по чл. 19а от ЗА	2	0	0,0	2	0,1	0	0,0
Висши държавни служители	40	0	0,0	33	1,0	7	0,2
Ръководни длъжности	301	0	0,0	282	8,3	19	0,6
Експертни длъжности с аналитични и контролни функции	2 198	122	3,6	1 936	57,2	140	4,1
Експертни длъжности със спомагателни функции	781	46	1,4	676	20,0	59	1,7
Технически длъжности	65	1	0,03	46	1,4	18	0,5
ОБЩО	3 387	169	5,0	2 975	87,84	243	7,2

Болшинството от длъжностите в Националния осигурителен институт са определени за заемане от служители с висше образование. Това произтича от характера на служебните задължения на служителите, заети в основните административни звена, които са ангажирани с експертна преценка на осигурителни права и необходимостта от познаване, тълкуване и прилагане на широк кръг от нормативни разпоредби. Длъжности, с минимално изискване за заемането им средно образование, са определени за позициите в специализираната администрация, осъществяващи прием и архивиране на документи, както и за отделни позиции в общата администрация.

Таблица № 26 : Разпределение на персонала на НОИ по образование към 31 декември 2017 г.

Видове длъжности	Общо заети	Научна степен		Магистър		Бакалавър		Проф. бакалавър		Средно		Основно	
		бр.	%	бр.	%	бр.	%	бр.	%	бр.	%	бр.	%
Длъжности по чл. 19а от ЗА	2	0	0,0	2	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Служебно правоотношение	2 438	2	0,1	2 007	82,3	377	15,5	52	2,1	0	0,0	0	0,0
Трудово правоотношение	947	0	0,0	215	22,7	68	7,2	28	3,0	635	67,1	1	0,1
ОБЩО	3 387	2	0,1	2 224	65,7	445	13,1	80	2,4	635	18,8	1	0,03

Профилът на зетите в НОИ показва висок дял на служителите с висше образование, като 81,2% от зетите са висшисти. От тях 80,9% притежават образователно-квалификационна степен магистър, 16,2% притежават степен бакалавър и 2,9% – степен професионален бакалавър.

Общият брой служители, напуснали администрацията на НОИ през 2017 г., възлиза на 389 души (11,5%), от които 74 (19,0%) са освободени поради придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст. От напусналите преобладава дялът на служителите, заети на експертни длъжности с аналитични и контролни функции (222 броя) и зетите на експертни длъжности със спомагателни функции (130 броя).

Таблица № 27 : Текучество на персонала в НОИ през 2017 г.

Видове длъжности	Общо заети в адм. на НОИ (брой)	Общо напуснали адм. на НОИ (брой)	Поради придобиване право на пенсия за ОСВ		По други причини		Текучество (%)
			бр.	%	бр.	%	
Длъжности по чл. 19а от ЗА	2	1	0	0,0	1	100,0	50,0
Висши държавни служители	40	5	2	40,0	3	60,0	12,5
Ръководни длъжности	301	21	9	42,9	12	57,1	7,0
Експертни длъжности с аналитични и контролни функции	2 198	222	25	11,3	197	88,7	10,1
Експертни длъжности със спомагателни функции	781	130	35	26,9	95	73,1	16,7
Технически длъжности	65	10	3	30,0	7	70,0	15,4
ОБЩО	3 387	389	74	19,0	315	81,0	11,5

5. Набиране, подбор и професионално развитие на персонала в администрацията на НОИ

Заемането на свободни щатни бройки в администрацията на Националния осигурителен институт се извършва на конкурентен принцип, чрез набиране на външни и/или вътрешни кандидати за заемане на съответната длъжност. При решение за допускане на външни кандидати се организира конкурс по реда на Закона за държавния служител (за длъжностите, определени за заемане по служебно правоотношение) или външен подбор по реда на Вътрешните правила за набиране, подбор и назначаване на служители (за длъжностите, определени за заемане по трудово правоотношение).

Общият брой на обявените през 2017 г. конкурси е 162, като 24 от тях са за длъжности в ЦУ на НОИ и 138 – в ТП на НОИ.

Таблица № 28 : Резултати от проведени конкурсни процедури през 2017 г.

Конкурсни процедури	Общо	За длъжности в ЦУ на НОИ	За длъжности в ТП на НОИ
Обявени конкурсни процедури	162	24	138
Конкурсни процедури, приключили с назначение	130	15	115
Конкурсни процедури, приключили без класиране	15	7	8
Конкурсни процедури, стартирани през 2017 г., които ще приключат през 2018 г.	17	2	15

Проведените конкурсни процедури през 2017 г. са с 53 по-малко спрямо същите през предходната година, което е в следствие на осъществено преструктуриране през 2016 г. в ТП на НОИ и увеличаването на служебните щатни бройки за сметка на щатните бройки по трудово правоотношение. Най-голям брой конкурси през 2017 г. са обявени в ТП София-град – 28, ЦУ – 24, ТП гр. Пловдив – 13, ТП гр. Варна, гр. Велико Търново и гр. Хасково – по 10. В ТП на НОИ гр. Кърджали, гр. Монтана, гр. Пазарджик, гр. Силистра и гр. Смолян е обявен по един конкурс, а в ТП гр. Враца няма обявен конкурс през 2017 г.

Кандидатите, подали документи за участие в конкурсите обявени през 2017 г., са 2 744 при 2 978 за 2016 г. Въпреки, че като цяло броят на кандидатите през 2017 г. е по-малък спрямо предходната година, средният брой кандидати за един конкурс е нараснал, като през 2017 г. те са 16,93, а за 2016 г. – 13,85. Болшинството от конкурсите през 2017 г. (143) са проведени на два етапа – 142 чрез решаване на тест и интервю, и 1 чрез защита на писмена разработка и интервю, а 19 от конкурсите са проведени на три етапа – решаване на тест, практически изпит и интервю.

Освен чрез подбор сред външни кандидати, заемането на свободни длъжности в администрацията на НОИ се извършва и по линията на вътрешно израстване на служители от института. През 2017 г. в администрацията на НОИ са обявени и проведени 99 процедури за конкурентен подбор, в това число 14 в ЦУ и 85 в ТП на НОИ.

През 2017 г. са проведени 17 процедури за заемане на ръководни длъжности (директор/началник на отдел/началник на сектор) и 82 процедури за заемане на експертни длъжности. От осъществените процедури за експертни длъжности в общата администрация на ТП/ЦУ на НОИ са проведени общо 22, а в специализираната администрация – 77 процедури. Най-голям брой процедури са проведени за заемане на длъжности в експертно ниво 4 - старши експерт/инспектор по осигуряването, старши юрисконсулт, старши счетоводител, старши експерт, старши вътрешен одитор – 51.

Най-голям брой конкурентни подбора (26 бр.) са проведени в ТП на НОИ – София-град. Разпределението по функционални направления в териториалните поделения показва, че най-много процедури за повишаване в длъжност по линия на конкурентен подбор през 2017 г. са проведени във функционално направление „КПК“ (40 броя) и във функционално направление „Пенсии“ (32 броя).

И през 2017 г. беше изготвен Годишен план за обучение на служителите (ГПОС) в съответствие с Вътрешните правила за обучение и професионална квалификация. Потребностите от обучения на служителите от ТП и ЦУ бяха заявени от ръководителите, конкретизирайки тематиката, формата на обучение, служителите по функционални направления, за които е предназначено обучението.

За осигуряване участието на служителите в проведените обучения през 2017 г. са изразходвани 65,4% от планираните за обучение средства в размер на 127,0 хил. лв. Неусвоените средства включват, както икономии от непроведени обучения, така и реализираната икономия от средства вследствие оптимизиране числеността на участниците, съобразно служебната им ангажираност.

През 2017 г. са преминали обучение по реда на чл. 35б, ал. 1, т. 1 и т. 2, и чл. 35б, ал. 4 от Закона за държавния служител, общо 151 служители на института. Проведените от Института за публична администрация обучения на служители от НОИ през годината са 98 броя, като са обучени 715 служители. Като се изключат задължителните обучения по ЗДСл и отложените за провеждане през следващата година обучения от ИПА, през 2017 г. са проведени 123 обучения и са обучени 1 018 служители.

От планираните дванадесет методологични обучения за служители от общата и специализирана администрация са проведени осем.

През 2017 г. са проведени 9 обучения за административни единици в системата на НОИ, отговарящи за вътрешния контрол, одит и сигурност.

6. Осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд

В Националния осигурителен институт функционира Системата за управление на здраве и безопасност при работа, с която е утвърдена и Единна политика по осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд в администрацията на НОИ.

За изпълнение на задачите, свързани с осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд, се работи съвместно със Служба по трудова медицина. През 2017 г. от службата по трудова медицина са изготвени три анализа:

- Анализ на временната неработоспособност за ЦУ и ТП на НОИ;
- Анализ на проведените профилактични медицински прегледи за ЦУ и ТП на НОИ;
- Обобщен анализ на здравното състояние за 2016 г. в системата на НОИ.

Анализите, включващи заключения и препоръки на службата, са публикувани на вътрешната интранет страница на НОИ за запознаване на служителите.

В края на 2017 г. приключи изпълнението на сключеният през 2015 г. договор с предмет „Изработка и доставка на очила за работа с видеодисплей за нуждите на работещите в

Националния осигурителен институт (ЦУ и 28-те ТП на НОИ)“. За двугодишния срок на договора бяха изработени и осигурени 1 017 броя очила.

Продължи изпълнението на сключения през 2016 г. договор с предмет „Осигуряване на комплексно обслужване от служба по трудова медицина на работещите в ЦУ и 28-те ТП на НОИ“. В изпълнение на договора през 2017 г. са извършени редица дейности, по-важните от които са: Актуализация на оценката на риска в 4 ТП и ЦУ на НОИ и мониторинг на оценката на риска в 28-те ТП и ЦУ на НОИ; Извършено е измерване на факторите на работната среда (микроклимат и осветеност) и представени сертификати и протоколи от измерванията в 28-те ТП и ЦУ; Изготвени са заключения на база Карта за предварителен медицински преглед и са изпратени в ЦУ и ТП на НОИ за прилагане към досието на служителя; Изготвени и изпратени са анализи на здравословното състояние на всички служители на ЦУ на НОИ и 28-те ТП на НОИ на база проведените профилактични прегледи и изследвания и временната неработоспособност през 2016 г. и други.

В административната система на института през годината са декларирани и приети за трудови 14 злополуки.

IV. ОБЩЕСТВЕНИ КОМУНИКАЦИИ

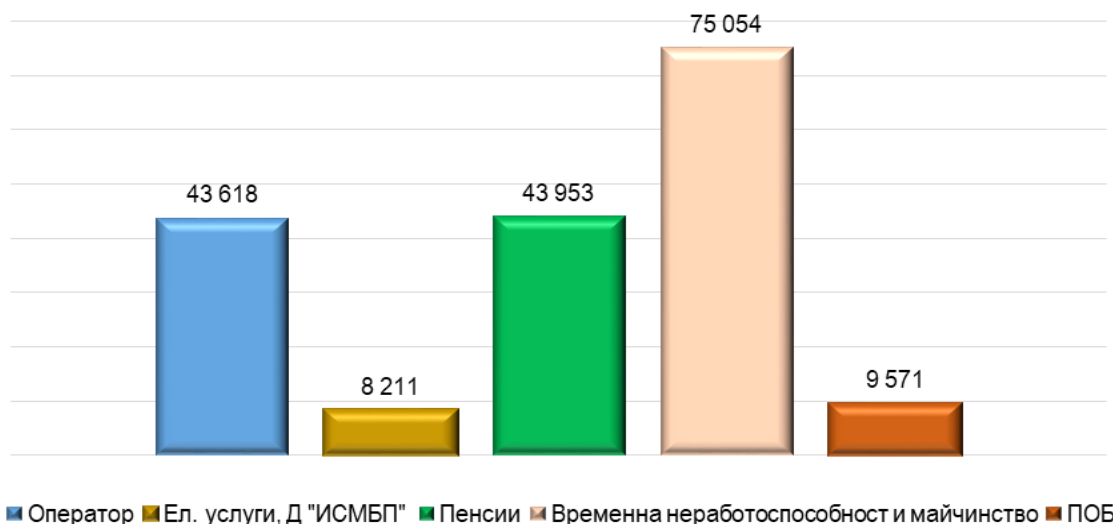
1. Контактен център

Контактният център (КЦ) на НОИ активно съдейства за повишаване на социално-осигурителната култура на клиентите и предоставяне на актуална информация. Основен фокус в работата на центъра е повишаване информираността на гражданите. През 2017 г. от Контактния център са обслужени 180 411 запитвания.

Най-натовареното направление и през 2017 г. е „Парични обезщетения за временна неработоспособност и майчинство“. В Интегрираната система за електронен обмен на документи и данни бяха извършени редица подобрения, които улесниха електронното подаване на данни и ускориха обработването и изплащането на паричните обезщетения за временна неработоспособност и майчинство. Поради това броят на обажданията за неизплатени в срок обезщетения намаля значително в сравнение с този през 2016 г., когато системата беше все още в период на адаптиране. През 2017 г. регистрираните сигнали за неизплатени в срок парични обезщетения за временна неработоспособност, подадени към съответните ТП на НОИ за проверка, са общо 3 690 броя. От тях 3 440 сигнала са подадени към ТП на НОИ – София-град и 250 сигнала към останалите ТП на НОИ.

Статистическата информация на постъпилите и обслужените запитвания в КЦ на НОИ през 2017 г., според вида на търсената от клиентите информация (фигура № 10) показва, че преобладаващият дял от въпросите са свързани с паричните обезщетения за временна неработоспособност и по-конкретно с изплащането на обезщетения по издадени болнични листове. Във връзка с постъпилите обаждания служителите най-често предоставят информация относно: сроковете за предаване на данни от органите на медицинската експертиза и задължените лица и сроковете за обработка на данните и изплащането на обезщетенията. Въпреки създаването на календар на плащанията, който е публикуван на сайта на НОИ, в края на всеки календарен месец и началото на новия към КЦ постъпват стотици обаждания от майки, които се интересуват от точната дата на плащанията за предходния месец.

Фигура № 10 : Статистика на обслужените запитвания според вида на търсената информация от клиентите за 2017 г. (бр.)

Обажданията във връзка с пенсии и осигурителен архив са двойно по-малко, в сравнение с тези, свързани с обезщетения. От Контактния център са подадени 9 сигнала за извършване на проверка във връзка с пенсии по регламенти.

Съществен ръст на запитванията се наблюдава при поява на информация в медиите за промени, свързани с пенсионното законодателство. През 2017 г. това бяха промените в Кодекса за социално осигуряване, приети със Закона за бюджета на ДОО, като най-многобройните запитвания се отнасяха до получаването на уведомителните писма по чл. 33, ал. 5, т. 13 от КСО, преизчислението на пенсиите за трудова дейност от месец юли 2017 г. и увеличението на минималните им размери от месец юли и месец октомври 2017 г.

2. Връзки с обществеността

Националният осигурителен институт осъществява дейността си като активен посредник между осигурените лица, осигурителите и държавата, и е в непрекъснато взаимодействие с обкръжаващата среда, включително медийната. Основополагаща в комуникативната активност на института и през 2017 г. остана целта по осъществяването на прозрачна и достъпна медийна политика с цел разпространяване на обективна информация за дейността на НОИ. За постигане на целите на НОИ от ключово значение остава изграждането на ефективни комуникации, взаимодействия и установяването на резултатни партньорства с медиите в съответствие с популяризиране визията на НОИ като иновативна социалноосигурителна институция, ползваща се с високо обществено доверие и функционираща в услуга на обществото.

През 2017 г. на интернет страницата на института са публикувани 49 прессъобщения, които са станали база на 1 488 отделни публикации и излъчвания в електронни медии. Общият брой на посещенията в новинарската секция на официалния сайт на института е 581 869. Най-четената новина е тази за старта на програмата за профилактика и рехабилитация на НОИ – 26 544 прочита.

Своевременно са предоставяни експертни отговори на около 50 журналистически запитвания, реализирани са 32 целеви интервюта с експерти, от които 9 с ръководството на НОИ в лицето на управителя и подуправителя. Като резултат от тази специфична активност са регистрирани 447 публикации.

В края на 2017 г. бе внедрен нов технологичен ресурс за осъществяване на целеви медия мониторинг относно публикации, касаещи дейността на НОИ. Той ще позволи още по-

задълбоченото им проследяване и в резултат на това достоверен анализ на медийната среда и възможности за оперативна реакция в случай на нужда от типа на неправилна интерпретация или фалшива новина.

Акцент в медийната активност и през 2017 г. бе популяризирането на предоставяните от НОИ електронни услуги чийто общ брой е над 65, което ги превръща в основен елемент от усилията за модернизация на административното обслужване. За популяризирането на електронните услуги през годината бяха подготвени 11 прессъобщения, които са били база за 311 публикации в печатни, електронни и интернет медии.

3. Интернет страница

Официалната интернет страница на НОИ е основен комуникационен канал в изпълнение на провежданата политика за прозрачност и публичност, като поддържането ѝ осигурява основния принцип на съвременните комуникации – полезното съдържание да бъде намирано за възможно най-кратко време. Остава и задачата оформянето и поддържането на информацията да е такава, че да се възприема лесно и безпроблемно от всички потребители. НОИ постоянно актуализира съдържанието на сайта в двете му езикови версии – на български и на английски език.

С цел своевременното информиране на обществеността и улесняване достъпа до електронни услуги през 2017 г. са направени над 3 000 актуализации във всички менюта и подменюта на сайта, включително портала „Профил на купувача“. Публикуват се и се актуализират обобщени статистически данни и анализи относно дейността по пенсиите и краткосрочните обезщетения, промени в нормативната уредба, свързани със социалното осигуряване, информационни материали с полезна потребителска информация.

През годината са публикувани в електронен вариант четири броя от официалния „Бюлетин на НОИ“, в който се представят актуални и дискуссионни теми в областта на социалното осигуряване. Фокусът на повечето публикации е насочен към промените в действащото законодателство и популяризиране на международния опит и добри практики в сферата на социалната сигурност. За годината те са посетени в глобалната мрежа около 1 000 пъти.

Бюлетин на НОИ:

Начало > За потребителя > Информационни материали > Издания на НОИ > Бюлетин на НОИ

<http://www.nssi.bg/forusers/infomaterials/385-izdania/biuletin/buletin2017>

Своевременно са публикувани актуални версии при промяна на разпространяваните от НОИ програмни продукти и справочни услуги. Актуализирани са публикациите в специализираните рубрики и подрубрики в съответствие с промени в нормативната уредба и законовите срокове за стартиране на електронни услуги – за разработващи софтуер и за задължени лица.

Фигура № 11 : Аналитични и информационни материали публикувани на интернет страницата на НОИ през 2017 г.

4. Проучване на удовлетвореността на клиентите на НОИ

Създаването и поддържането на обратна връзка с потребителите и измерването на резултатите за удовлетвореността на клиентите е особено важно, тъй като позволява навременно идентифициране на разминаванията между очаквания и резултат и предприемане на коригиращи действия.

През 2017 г. за първи път беше извършено онлайн допитване за удовлетвореността на потребителите на услугите на НОИ чрез анкета, публикувана на интернет страницата на института. Изследването бе проведено от 1 септември до 30 ноември 2017 г., като въпросникът бе попълнен от 2 579 потребители. Онлайн анкетата идентифицира вида на използваните услуги и пет основни критерии за удовлетвореност на потребителите: достъпност на информацията за предоставяните услуги; качество на услугата; време за предоставяне на услугата; поведение на служителите и използване на електронните услуги.

Резултатите показаха, че над 92% от осигурените лица, попълнили анкетата, посещават приемните на института поне веднъж годишно. Лицата, които правят това по повод на краткосрочни обезщетения са 32,4% от всички обслужени, интересуващите се от пенсионен въпрос са 24%, търсещите консултация и информация – 18,4%. За услугите на осигурителния архив процентът на посетителите е бил 5,6, а за обезщетения по регламенти и международни договори – 2,3.

Средният процент на удовлетвореност от качеството на услугата по различните критерии надвишава 70. Най-доволни са останали потребителите на услугите по критерия „достъпност на информацията за предоставяните услуги“ – над 77% от респондентите са успели без затруднения да намерят информация за предоставяните услуги. Висока оценка за удовлетвореност е получило и поведението на служителите – 70,8% от потребителите са били удовлетворени от начина, по който са обслужени. По критерия „време за предоставяне на услугата“ процентът на удовлетворените е 66. Относително по-ниското ниво тук се дължи на факта, че отговорите включват както времето за изчакване в приемната, така и времето за

През 2017 г., както и досега, НОИ работи за постигане на висока прозрачност и широка публичност на резултатите в управлението на ДОО.

Разработени и публикувани бяха десетки информационни и аналитични материали, статистически бюлетини и справочници с данни, за всички социалноосигурителни програми.

Съобразно изискванията за навременност, точност и надеждност на информацията, данните за различните програми се публикуват с месечна, тримесечна и годишна честота.

получаване на самата услуга, т. е. обработване на документите, отпускане на пенсията в пълен размер, превеждане на обезщетението и т. н.

Близо 72% от запитаните са отговорили, че използват електронните услуги на НОИ и са доволни от тях. Едва около 18% са оценили получената услуга като незадоволителна.

V. МЕЖДУИНСТИТУЦИОНАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО И МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ

Националният осигурителен институт има позицията на активен и авторитетен национален и международен партньор в областта на социалното осигуряване. Междоинституционалното сътрудничество и международната дейност включват активно партньорство с институции и организации в страната, в рамките на ЕС и извън него, членство и участие в дейността на международни организации за социална сигурност, организиране и участие в конференции и семинари, както и представителство в постоянни експертни работни групи, проекти, форуми и мрежи с международно участие в сферата на социалното осигуряване.

1. Междоинституционални работни групи

НОИ осъществява резултатно и ефективно административно сътрудничество и обмен на информация с други държавни институции, организации и социални партньори и предоставя планова и отчетна информация от своята компетентност във връзка с национални програми, стратегии и планове, съдържащи ангажименти на института. През 2017 г. представители на НОИ участваха в следните междоуведомствени работни групи:

- Във връзка с изменения в Наредбата за работното време, почивките и отпуските към Министерство на труда и социалната политика.
- Във връзка с промените в осигурителното законодателство, за обсъждане на промени в Наредба № Н-8 на министъра на финансите, както и за разработването на Наръчник за самоосигуряващите се лица и промените в НООСЛБГРЧ, с експерти от НАП.
- За изработване на проект на постановление на МС за приемане на Наредба за медицинската експертиза към Министерство на здравеопазването.
- За изготвяне на проект на Концепция за реформиране на системата на експертизата на работоспособността към Министерство на труда и социалната политика.
- Извършване на анализ на действащата нормативна уредба, свързана с медицинската експертиза и изготвяне на предложение за промяна на съществуващата организация на медицинската експертиза, включително на методологията на медицинската и социалната оценка на хората с увреждания към Министерство на здравеопазването;
- За координация на Плана за действие на Република България за прилагане Конвенцията за правата на хората с увреждания (2015 – 2020 г.).
- За изготвяне на проект за изменение и допълнение на Наредба № 8 от 26.11.2007 г. за условията и реда за финансиране на диагностиката на професионалните болести от фонд „Условия на труд“.
- За изготвяне на Архитектурна рамка на електронното управление към ДА „Електронно управление“.
- По координация на системите за социална сигурност.
- РГ 31 Стратегия Европа 2020.
- За разработване на Национален план за действие по заетостта през 2018 г.
- За изпълнението на Националната стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020.
- За изработване на условия и ред за получаване на отличителен знак за значими постижения в ефективното изпълнение на политиката по равнопоставеност на жените и мъжете.

- Експертни групи към Националния съвет по закрила на детето „Координация на дейностите и политиките“ и „Превенция на насилието и злоупотребата с деца“.
- Междуетовмствената работна група по демографските въпроси към министъра на труда и социалната политика.
- Междуетовмствената работна група към министъра на труда и социалната политика в областта на социалната икономика.
- За изпълнение на Националната стратегия за хората с увреждания 2016 – 2020 г. и Плана за действие за периода 2016 – 2018 г.

2. Международна дейност

Международната дейност и изпълнението на задълженията по международни споразумения за сътрудничество, обмен на експерти и информация, както и връзките на НОИ с чуждестранни организации и осигурителни институции заемат важно място в дейността на института. При осъществяване на международната си дейност НОИ се стреми към разширяване на контактите с чуждестранни партньори и развитие на сътрудничеството за проучване и прилагане на добри практики и обмен на знания.

2.1. Двустранно сътрудничество (включително по двустранни международни договори и европейски регламенти в областта на социалната сигурност)

През 2017 г. бяха организирани 57 посещения в чужбина на представители на НОИ за провеждане на работни срещи, а на посещение в института бяха три чуждестранни делегации, с цел обмяна на опит и добри практики в областта на администрирането на осигурителните институции, както следва:

- През месец март 2017 г. четиричленна делегация, водена от управителя на НОИ, посети сръбския Институт за социално осигуряване в гр. Белград. Бяха проведени разговори между органите за връзка на Република България и *Република Сърбия* в областта на социалното осигуряване. Беше постигната договореност за обмен на информация между двете институции при промени на законодателството, касаещи социалното осигуряване.

- От 11 до 23-ти юни на посещение у нас бе тричленна делегация от *Чешката социалноосигурителна администрация*, ръководена от Генералния ѝ директор. Представен беше административният профил на НОИ, структурата и функциите на отделните дирекции. Обсъждаха се въпроси от взаимен интерес, както и възможности за сътрудничество за организация на медицинската експертиза на работоспособността, електронните услуги и други дейности в социалната област.

- През месец юни 2017 г. петчленна българска делегация участва в международни консултациялни дни в Берлин, съгласно двустранно споразумение между НОИ и *Съюза на германското пенсионно осигуряване на Средна Германия*. Консултациялни дни бяха проведени и във Варна от 25 до 29-ти септември с участието на български и немски екипи. Състояха се две работни срещи в гр. Хале и в гр. Берлин по споразумение за експертен обмен между НОИ и Федерацията на германското пенсионно осигуряване. В срещите участваха експерти от дирекция „Европейски регламенти и международни договори“ в ЦУ.

- Представители на НОИ осъществиха работно посещение за проучване на германския опит в областта на експертизата на работоспособността на хора с увреждания през месец ноември в гр. Берлин.

- През месец септември Националният осигурителен институт беше домакин на работна среща между представители на институцията и служители на Банката за социално осигуряване (SVB), която е службата на *Кралство Нидерландия*, компетентна по отношение на пенсиите за старост и наследствените пенсии. По време на разговорите беше обсъден обменът на информация между двете администрации относно грешките и злоупотребите при пенсионните обезщетения при прилагане на регламентите за социална сигурност на Европейския съюз. Основни акценти в дискусиата бяха анализът на риска от подобни ситуации и възможностите за превенцията срещу тяхната проява. Сред темите на срещата бяха

още последните промени в законодателствата на двете държави, както и сътрудничеството между двете страни в сферата на пенсионното производство.

➤ През месец октомври в Баку се проведе вторият кръг от преговори по проекта за социална спогодба в областта на социалната сигурност с *Азербайджан*. В преговорите НОИ беше представен от двама експерти.

➤ През месец ноември в София се проведе преговори по проект на Спогодба между Република България и *Кралство Белгия* за сътрудничество в борбата с трансграничната злоупотреба при обезщетения и вноски за социална сигурност от заетост и недеklarирана заетост, както и при нелегална трансгранична заетост.

➤ В края на 2017 г., по покана на Министерство на труда и социалната политика, в България бе тричленна делегация от *Тунис*, ръководена от Министъра на социалните въпроси. Подписано беше Административно споразумение за прилагане на Спогодбата за социална сигурност и се обсъдиха въпроси относно бъдещото сътрудничество в социалната област.

2.2. Участия в работни групи и комисии на Европейския съюз и сътрудничество с международни организации

През 2017 г. служители от НОИ участваха в заседания на работни групи към Европейската комисия и Съвета на Европейския съюз, както следва:

- ❖ Представител на НОИ участва като редовен член на Техническата комисия за обработка на данни (ТКОД) към Административната комисия за социална сигурност към Европейската комисия, която проведе 5 работни срещи. Разгледани са въпроси, свързани с електронния обмен на данни между държавите, тяхната обработка и съвместимост на различни версии на структурирани електронни документи.
- ❖ Представители на МТСП и на института, взеха участие в заседание на Административната комисия за координация на системите за социална сигурност в Брюксел. На срещата беше обсъден въпросът за реимбурсацията на обезщетения за безработица в рамките на ЕС.
- ❖ В качеството си на координатор за България по прилагането на новата интегрирана Система за електронен обмен на информация за социалното осигуряване (EESSI) представител на НОИ, който е и член на Изпълнителния борд на EESSI, взе участие в 15 работни срещи и семинари. Разисквани са оперативни въпроси, свързани с отчитане на изпълнението на дейностите и планиране на предстоящите етапи на работа по интегриране на държавите със системата EESSI.
- ❖ НОИ има представител в три работни групи към Европейската комисия: (1) Работна под-група по индикаторите (Indicators' Sub-Group), (2) ad-hoc Работна група по въпросите на стареенето за разработване на Европейския доклад за адекватността на пенсиите за 2018 г. (WG-AGE) към Комитета за социална закрила и (3) Работна група по въпросите на стареенето (Working Group on Ageing Populations and Sustainability – AWG) към Комитета по икономическа политика за разработване на Европейския доклад по застаряването (European Ageing Report). Като част от работата към Работната група по въпросите на стареенето, бе изготвен пенсионен фиш, съдържащ резултатите от дългосрочната прогноза за пенсиите за периода 2017 – 2070 г.
- ❖ Служители на института участваха в работни семинари организирани от Европейската комисия по актуални теми, в т. ч. „Риска от застаряване в социалното осигуряване“, методологическите и техническите въпроси на пенсионните задължения на социалноосигурителните системи и др.
- ❖ Експерти на НОИ участваха в работна група по чл. 83 от Вътрешния правилник и работна група за злоупотреби и грешки при прилагане на Регламент 883/2004.

- ❖ Националният осигурителен институт има свои представители в две постоянни работни групи към Съвета на ЕС – Работна група 2 „Свободно движение на хора“ и Работна група 13 „Социална политика и заетост“.

Националният осигурителен институт членува в Международната асоциация по социално осигуряване (МАСО) и в Европейската платформа по социално осигуряване (ЕПСО) и редовно участва в международни събития. Като член на Европейската платформа по социално осигуряване, през 2017 г. институтът имаше свой представител в Общото събрание и в срещите на Комитета по пенсиите. През месец април 2017 г. Подуправителят и експерт от НОИ взеха активно участие в Интерактивен семинар за комуникация в социалната сигурност организиран от Академията на МАСО.

3. Проекти с международно финансиране

Приоритет в дейността на Националния осигурителен институт през 2017 г. беше работата по проекти, за които е осигурено финансиране.

През 2017 г. завърши последният етап от четиригодишния проект „Консорциум SAFE“ (Социални агенции за бъдеща Европа). Той се осъществява с финансовата подкрепа на Европейската комисия през периода от 1 февруари 2015 г. до 31 януари 2018 г. Проектът осигурява тестване между компетентните осигурителни институции на Европейската система за електронен обмен на данни, която предстои да влезе в експлоатация през 2018 г. по силата на Регламент 883/2004 на Европейския парламент. Целта на проекта е постигане на съвместимост между информационните системи на 13 институции от 11 държави. През годината се състояха работни срещи в Амстердам, Брюксел, Будапеща, Виена, Дъблин и Рим, в които участваха 14 служители на НОИ, включително и един представител – член на Борда на консорциума.

Проектът „Изграждане на система за електронен обмен на данни за социална сигурност между България и ЕС“ на НАП, НОИ, НЗОК и АСП се изпълнява през 2017 и 2018 г. и основната дейност е разработване и инсталиране на софтуерни продукти за осигуряване на съвместимост с европейската система. Осъществява се с финансовата помощ на европейската програма „Механизъм за свързване с Европа – сектор „Телекомуникации“.

Съвместен проект на НОИ, Министерство на здравеопазването и Дирекция „Трудово право, обществено осигуряване и условия на труд“ на МТСП BG05M9OP001-3.010 „Експертиза на работоспособността“ ще допринесе за създаване на експертен капацитет за прилагане на нови методи за оценка на остатъчната способност за труд и подобряване на контрола при отпускане на пенсии за инвалидност. Проектът се финансира от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“.

ДРУГИ ДЕЙНОСТИ

I. СИГУРНОСТ

Цялостната организация по получаването, създаването, отчитането и съхранението на документите и носителите, съдържащи класифицирана информация по Закона за защита на класифицираната информация и Правилника за прилагането му, за отбранително-мобилизационната подготовка на централно и териториално ниво, както и за дейностите по управление на кризи и стихийни бедствия се осъществяват от специално обособено звено в ЦУ на НОИ. Дейността се извършва в три направления, както следва:

1. Регистратура за класифицирана информация и контролни пунктове в НОИ

В регистратурата за класифицирана информация (КИ) се получават, създават, регистрират, разпределят, изпращат и съхраняват документите и материалите, съдържащи класифицирана информация. През годината са извършвани следните дейности:

- Приемани, регистрирани и разпределяни са за обработка класифицирани документи за отпускане на пенсии, за изплащане на парични обезщетения и помощи от ДОО, за признаване на трудови злополуки, за заверка на осигурителни книжки, за изготвяне на справки за осигурители и осигурителен доход;
- Чрез регистратурата за КИ в ЦУ на НОИ са получавани и препращани всички класифицирани документи за контролните пунктове на НОИ;
- Осъществявано е методическото ръководство и контрол на дейността на контролните пунктове, като в тази връзка са проведени и два семинара със служителите в тях;
- Отразени са промените в регистъра на декларациите по чл. 12 от ЗПУКИ и своевременно същите са публикувани на сайта на НОИ при спазване на изискванията на ЗЗЛД;
- Организирана е процедура и се води входяща и изходяща документация по издаване на разрешения за достъп до класифицирана информация на служители в ЦУ и ТП на НОИ;
- Осъществявана е кореспонденция с дирекция „Класифицирана информация в ДАНС“ и териториалните дирекции „Национална сигурност“ и са проведени работни срещи с експерти от СД „Информационна сигурност“ на ДАНС за обсъждане на дейностите по сертификацията на АИС „Регистратура“ на НОИ.
- Актуализирани са списъците на длъжностите и заемащите ги лица в института с достъп до държавна и служебна тайна;
- Извършено е обучение на служителите включени в списъка по чл. 37 от ЗЗКИ и чл. 23 от ППЗЗКИ;
- Изготвяни са справки за ДКСИ, ДАНС и ТП на НОИ.

2. Специален регистър

В регистъра се съхраняват данните за социално и здравно осигуряване, трудовите договори и паричните обезщетения за временна неработоспособност и помощи от ДОО на военнослужещите по Закона на отбраната и въоръжените сили на Република България, държавните служители, офицерите, сержантите и гражданските лица по Закона за МВР и държавните служители, офицерите и гражданските лица по Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (съгласно чл. 4, ал. 1, т. 4 от КСО), както и ведомствата заявили се в „специален регистър“ на Агенция по вписванията.

През 2017 г. са извършени дейности свързани с:

- Изготвяне на справки във връзка с парични обезщетения за безработица, за осигурителен стаж и доход, при пенсиониране, при подаване на жалби и образуване на съдебни производства;
- Ежемесечно са получавани и проверявани болнични листове за временна неработоспособност или бременност и раждане на служители от специалните служби и документите, придружаващи тези болнични листове, като са изчислявани и изплащани обезщетенията свързани с тях;
- Проведени са работни срещи с експерти от СД „Информационна сигурност“ на ДАНС за продължаване работата по сертификацията на АИС „Специален регистър“ на НОИ.

3. Управление при кризи и отбранително-мобилизационна подготовка (УК и ОМП)

Разработен и утвърден е План за привеждане на НОИ в готовност за работа във военно време и е извършена актуализация на пакетите за оповестяване в системата на НОИ.

Изготвени са Годишен план за дейностите по УК и ОМП в ЦУ и ТП на НОИ и „Вътрешни правила за осъществяване на контрол по изпълнение на изискванията на Закона за защита на класифицираната информация, Закона за защита при бедствия и дейностите и задачите по отбранително-мобилизационна подготовка в НОИ“.

Своевременно е актуализиран списъкът с длъжностите, съгласно Националната класификация за професиите и длъжностите, изпълнявани от запасни в ЦУ и ТП на НОИ София-град.

Комисия, определена със заповед на управителя на НОИ, извърши дейност по унищожаването на класифицирани документи с изтекъл срок на защита.

Извършван е първоначален инструктаж на новоназначени служители в ЦУ и ТП на НОИ София-град за запознаване с пропускателния режим, мерките за защита при бедствия, пожари и извършване на евакуация и е проведено обучение за запознаване с видовете сигнали за ранно предупреждение и оповестяване на населението на територията на Република България и Правила за правилно поведение и реакция при земетресение.

Проведени са два семинара с ръководния състав и отговорниците по УК и ОМП в ТП на НОИ по въпросите за дейността на института във военно време, военновременното планиране и защитата при бедствия.

Други дейности през 2017 г. са свързани с: поддържането на пунктовете за управление на НОИ в техническа готовност за използване, както и с провеждане на ежемесечни тренировки по оповестяване на директорите в ЦУ и ТП на НОИ и тренировки по оповестяване на органите на изпълнителната власт при бедствия и въздушна опасност, от Национална система за ранно предупреждение и оповестяване на органите на изпълнителната власт на Единната спасителна система.

II. ФИНАНСОВ КОНТРОЛ

Финансовият контрол в НОИ се осъществява чрез изградени и ефективно функциониращи системи за финансово управление и контрол, обезпечени чрез разписани правила и процедури, съгласно разпоредбите на ЗФУКПС.

Всички действия в областта на финансовото управление и контрол през 2017 г. са насочени към получаване на разумна увереност за постигане на стратегическите цели на НОИ, оперативните цели за годината, основните цели на системите за финансово управление и контрол и набеязаните области за тяхното подобрене.

През 2017 г. финансовите контролори осъществяваха методическо ръководство и координация на дейностите в процеса по целеполагане и управление на риска и поддържането на адекватна вътрешно-нормативна уредба за упражняване на всички дейности спрямо настъпили промени в законодателство, вътрешни актове и/или рисковия профил на териториалното поделение. Съобразно промените в нормативната уредба през годината и във връзка с регулиране и дефиниране на вътрешните процеси, финансовите контролори от системата на НОИ са съгласували и подпомагали процеса по изготвяне и актуализация на работни инструкции и поддържане на ефективни и адекватни контролни дейности.

Предварителният контрол за законосъобразност е извършван постоянно и е интегриран в цялостната дейност на НОИ. През 2017 г. е осъществяван предварителен контрол по законосъобразност на документи и действия и са изготвяни становища, касаещи вземане на решения за поемане на задължения и/или извършване на разходи, свързани с финансово-стопанската дейност, провеждане на процедури по реда на Закона за обществените поръчки и Закона за държавната собственост, изплащане на парични помощи за профилактика и рехабилитация и гарантирани вземания на работници и служители при несъстоятелност на работодателя.

Извършената самооценка на системите за финансово управление и контрол за целите на годишното докладване по чл. 8, ал. 1 от ЗФУКПС, се утвърди като полезен инструмент за цялостен преглед, анализ и оценка на състоянието на системите в института. В изпълнение на нормативно установената линия за докладване и отчетност на състоянието на системите за финансово управление и контрол и изпълнение на управленската отговорност, в началото на 2017 г. финансовите контролори подготвиха информация за състоянието на СФУК през 2016 г., която се представи на министъра на финансите в законоустановения срок.

През 2017 г. общият брой на изразените мнения, обективирани в контролни листи, след осъществен предварителен контрол по законосъобразност в централно управление, е 1 968 броя контролни листи, в т.ч. 819 преди поемане на задължение и 1 149 преди извършване на разход. В 42 от случаите е изисквано допълването на документации и отстраняване на установени пропуски и неточности.

Чрез създадените условия и определения ред през 2017 г. в Националния осигурителен институт при извършване на всички действия е спазвано приложимото законодателство, вътрешните актове и клаузите на сключените договори, финансовата и оперативна информация е всеобхватна и надеждна, а активите и информацията се опазват с грижата на добър стопанин. От това може да се направи изводът, че основните цели на финансовото управление и контрол са постигнати.

И през 2017 г. функционирането на елементите на финансовото управление и контрол е поддържано и доразвивано с цел тяхното усъвършенстване, на база резултатите от самооценката на СФУК през предходната година. Постигнатите ефективност, ефикасност и икономичност на дейностите, осъществявани от НОИ, показват, че доброто финансово управление е регулиран и стабилен управленски процес.

III. ВЪТРЕШЕН ОДИТ

Дейността по вътрешен одит през 2017 г. се осъществи в съответствие с изискванията на Закона за вътрешния одит в публичния сектор, Стандартите за вътрешен одит в публичния сектор, Етичния кодекс на вътрешните одитори и Статута на дирекция „Вътрешен одит“. Вътрешният одит предоставя увереност и консултации, предназначени да допринасят за добавянето на стойност и подобряване дейността на НОИ.

Одитните ангажименти в НОИ се извършват от сформирани специализирани екипи:

- ❖ „Одит на пенсии“;
- ❖ „Одит на краткосрочни плащания и ревизионна дейност“;
- ❖ „Одит на финанси и управленска дейност“.

През 2017 г. бяха утвърдени от управителя на НОИ Стратегически план за дейността по вътрешен одит за периода 2017 – 2019 г. и Годишен план за 2017 г.

През годината бяха планирани 22 одитни ангажимента за даване на увереност, от които са извършени 20 в осем териториални поделения на НОИ. Във връзка с изпълнение на по-приоритетни задачи, възложени от подуправителя на института, два от ангажиментите бяха отложени за 2018 г. Всички одитни ангажименти са завършили с окончателен одитен доклад.

През 2017 г. одитите обхващаха дейностите: пенсии, краткосрочни плащания и ревизионна дейност, финанси и управленската дейност, осигурителен архив, както и процеса по определяне на цели, управление на риска и отчитане изпълнението на целите. През годината дейностите, свързани с осигурителния архив бяха разпределени за одит на екип „Пенсии“. Извършен е и одит в Обединен осигурителен архив – с. Невестино. Приоритетно изпълнените задачи бяха свързани с одитни ангажименти за консултиране и целева проверка в едно ТП на НОИ.

През 2017 г. дирекция „Вътрешен одит“ е посочила в одитните доклади 94 отрицателни констатации, от които 34 са за нарушение на нормативни актове. В същото време са отразени и 85 положителни констатации.

Извършено е проследяване изпълнението на препоръките, дадени във връзка с одитите, проведени през 2016 г. Всичките препоръки са изпълнени, с изключение на три, за които има отчетено „частично изпълнение“. През 2017 г. са дадени общо 52 препоръки, които са отразени в Общия регистър на препоръките в НОИ. От териториалните поделения са изготвени планове за действие. Планираните мерки за изпълнение на препоръките могат да бъдат квалифицирани като адекватни и навременни.

През годината са предприети редица действия за привеждане на дейността в съответствие с промените в Закона за вътрешния одит в публичния сектор и Международните стандарти за професионална практика по вътрешен одит, като са актуализирани следните документи:

- Статутът на дирекцията е актуализиран в началото на 2017 г., като по-късно през годината беше извършена и последваща актуализация (в сила от 01.11.2017 г.);
- Програмата за осигуряване на качеството и усъвършенстване на одитната дейност, като е допълнена с текстове за усъвършенстване и допълнителни приложения;
- Вътрешните правила на дирекцията и длъжностните характеристики на одиторите.

С цел подобряване на качеството и осъществяване на текущ надзор върху дейността по вътрешен одит, след приключването на одитните ангажименти се прави оценка на извършения одит, чрез Програмата за осигуряване на качеството и усъвършенстване на вътрешния одит от ръководителя на вътрешния одит. Към всеки одитен доклад ръководителите на ТП на НОИ попълват „формуляр за обратна връзка“.

През 2017 г. приключи започналата в началото на годината втора външна оценка на качеството на одитната дейност в НОИ, която съгласно Закона за вътрешния одит в публичния сектор и Стандартите за вътрешния одит в публичния сектор се извършва веднъж на пет години. От външния оценител беше дадена най-високата оценка – „Работи в съответствие“ със Закона, Стандартите и Етичния кодекс на вътрешните одитори. Дадени са препоръки и е изготвен план за действие. Към края на 2017 г. са изпълнени всичките четири препоръки на външния оценител.

Сметната палата двукратно през 2017 г. извърши преглед на одитни доклади в института, както и прегледи на Общия регистър на препоръките в НОИ и на Доклада до министъра на финансите за дейността по вътрешен одит в НОИ за 2016 г.

През 2017 г. беше осъществявана активна консултантска дейност в съответствие със статута и Годишния план. Под формата на официални и неофициални одитни ангажименти за консултиране бяха извършвани и по-приоритетни задачи, свързани с изготвяне на анализи и становища по планиране на обществени поръчки, описание на работни процеси, поставяне на ПОС устройства, оказване на помощ при изготвяне на заповеди, процедури и други. Изпълнени са четири официални и осем неофициални ангажименти за консултиране. Създаден беше Регистър за отразяване на изпълнените неофициални ангажименти за консултиране.

На вътрешната страница на НОИ се публикуват установени от одитите добри практики в областта на краткосрочните плащания и контрола, които се използват от териториалните подразделения, като форма на консултиране.

В рамките на одитните ангажименти одиторите извършват консултации, свързани с процеса по определяне на цели, управление на риска и отчитане изпълнението на целите. В края на годината беше изготвена обобщена информация за процеса от всички одитни доклади от 2017 г., която играе ролята на полезно обучение и консултиране за териториалните подразделения.

IV. ИНСПЕКТОРАТ

Основната дейност на Инспектората през 2017 г. бе насочена към осъществяване на административен контрол върху дейността на НОИ и на второстепенните разпоредители с бюджетни средства в института чрез всеобхватно, обективно, безпристрастно и точно изясняване на проверяваните проблеми и предлагане на мерки за решаването им.

В голяма степен фокусът на Инспектората е насочен и към повишаване на клиентската удовлетвореност и укрепване на доверието на гражданите към НОИ чрез своевременна проверка на постъпилите предложения и сигнали и ефективна реакция за отстраняване на констатираните нередности.

Общият брой извършени проверки през 2017 г. е 113 броя, като 103 от тях са проверки по сигнали и жалби.

1. Планови проверки

В Годишния план за дейността на Инспектората на НОИ за 2017 г. е заложено извършването на 8 планови проверки, като са извършени 6 от тях. Поради големия брой постъпили сигнали и извършените извънпланови специализирани проверки, една от

заложените в плана за 2017 г. проверки е прехвърлена за извършване през 2018 г., а друга е отпаднала от плана с оглед изпълнението на задачи с по-висок приоритет.

Извършени са 3 планови тематични проверки в 2 териториални поделения на НОИ по отношение на организацията на работа и извършваната дейност, с цел ограничаване на негативни явления и подобряване на дейността в администрацията на НОИ. В обхвата на проверките е срочното и законосъобразно изпълнение на задълженията за работа със запитвания, сигнали и предложения на граждани и спазване на указания на Инспектората за разглеждане на жалби и сигнали по реда на Кодекса за поведение на служителите в НОИ и анализ и оценка на ефективността на дейността на администрацията и оценка на корупционния риск.

Другите тематични проверки са във връзка със спазването на законите, подзаконовите и вътрешноведомствените актове за организацията на работа от служителите на ЦУ и ТП на НОИ.

2. Извънпланови проверки

През 2017 г. са извършени 5 броя извънпланови проверки, възложени от управителя по конкретни случаи. Извършените проверки са по сигнали, съдържащи твърдения за злоупотреба с власт и корупционни практики от страна на служители на НОИ, като за резултатите от проверките са изготвени доклади до управителя. В докладите се съдържат предложения, както до директорите на ТП на НОИ, така и до директорите на дирекции в ЦУ и препоръки и/или указания с цел отстраняване на условията за пропуски, слабости, грешки и незаконни или неправилни действия на длъжностни лица от администрацията на НОИ.

3. Проверки по сигнали и жалби

През 2017 г. в Инспектората на НОИ са постъпили 54 жалби и сигнали от граждани и институции по реда на Глава осма от АПК и по Кодекса за поведение на служителите в НОИ. За изясняването на съдържащите се в сигналите твърдения са извършени 48 проверки.

От извършените проверки 6 броя са за нарушаване на Кодекса за поведение на служителите в НОИ, 30 – за незаконни или неправилни действия или бездействия, 4 – за корупция и злоупотреба с власт, 3 – за некомпетентно, недобросъвестно и небрежно изпълнение на възложените функции, 2 – за неспазване на действащото законодателство, 2 – за неспазване правилата за защита на информацията и за нарушаване на вътрешните правила при оценка на изпълнението – 1 брой. За изясняване на съдържащите се в сигналите твърдения са извършени документални проверки съвместно с експерти от съответните функционални дирекции в ЦУ на НОИ. При проверките са изисквани документи от ТП на НОИ и обяснения от длъжностните лица, имащи отношение по случаите, като проверките в зависимост от съдържанието и констатациите са приключили с доклад и отговор до подателя, в рамките на определения законов срок.

В ТП на НОИ през 2017 г. са постъпили 49 сигнала, свързани с нарушения на Кодекса за поведение на служителите в НОИ, по които са извършени проверки от определените със заповеди на териториалните директори комисии по етика. За резултатите от извършените проверки на комисиите, директорите на ТП на НОИ са се произнесли с решения. Изпратени са уведомителни писма до Инспектората, въз основа на които са изготвяни доклади до управителя за резултатите от проверките.

Въз основа на извършени проверки по сигнали и жалби на граждани са наложени 5 дисциплинарни наказания на служители от ТП и е направена препоръка за образуване на дисциплинарно производство в едно ТП на НОИ.

След приключване на всяка проверка, подателят на жалбата/сигнала е информиран за резултатите от нея чрез изпращане на отговор, освен при анонимен подател на сигнал и когато на лицето не е изпратен отговор на основание чл. 124, ал.1 от АПК.

4. Обобщена информация за дадените препоръки, тяхното изпълнение и постигнатите резултати през 2017 г.

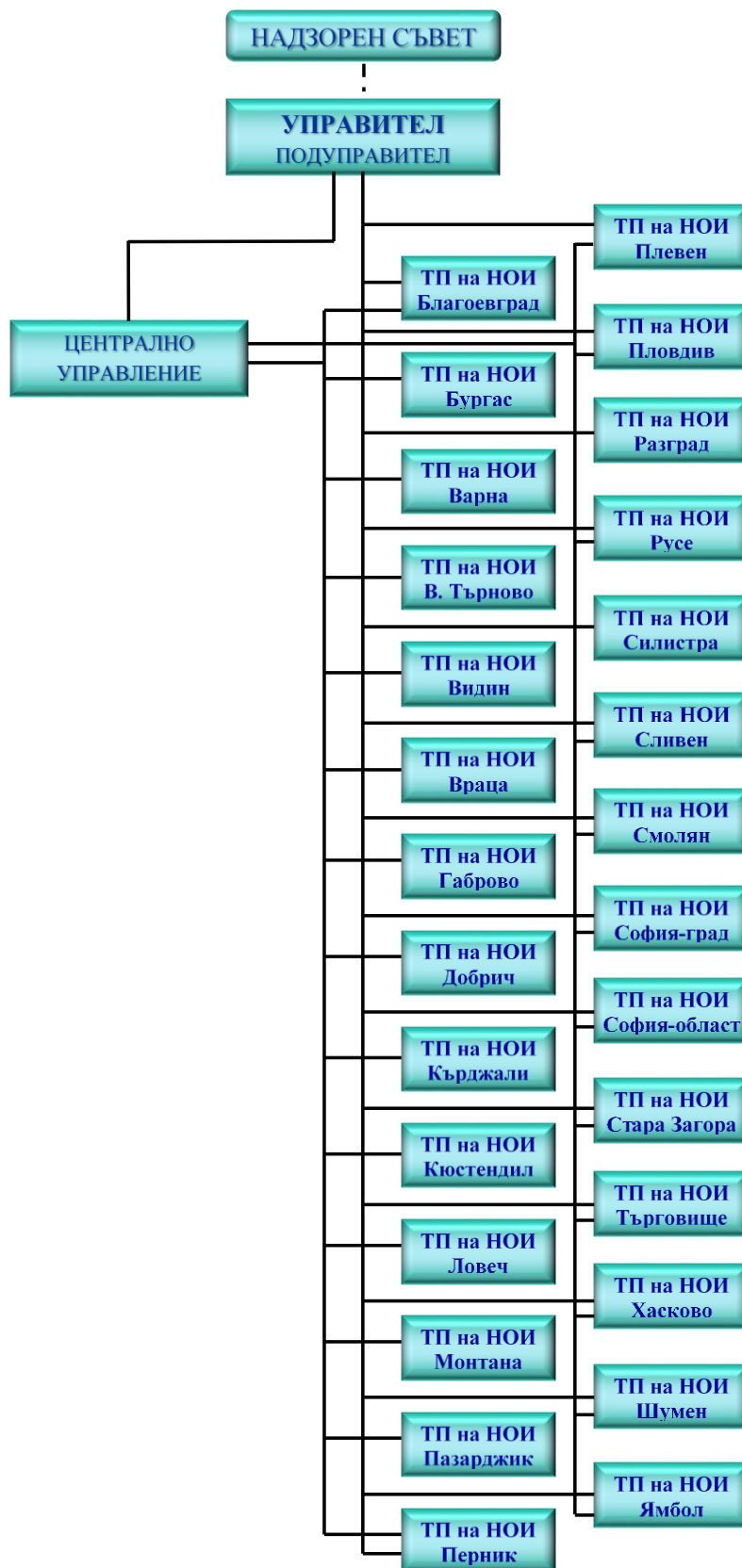
Инспекторатът осъществява мониторинг за изпълнение на препоръките и предложенията, дадени в резултат на извършените проверки. Чрез Регистъра на жалбите, сигналите и предложенията, се проследява изпълнението от страна на териториалните поделения на дадените от Инспектората указания за отстраняване на констатирани нарушения, и предприети действия, в резултат на направените препоръки. Контрол по изпълнението на препоръките и резултатите от въвеждането им се осъществява и при извършване на последващи проверки на място в ТП на НОИ.

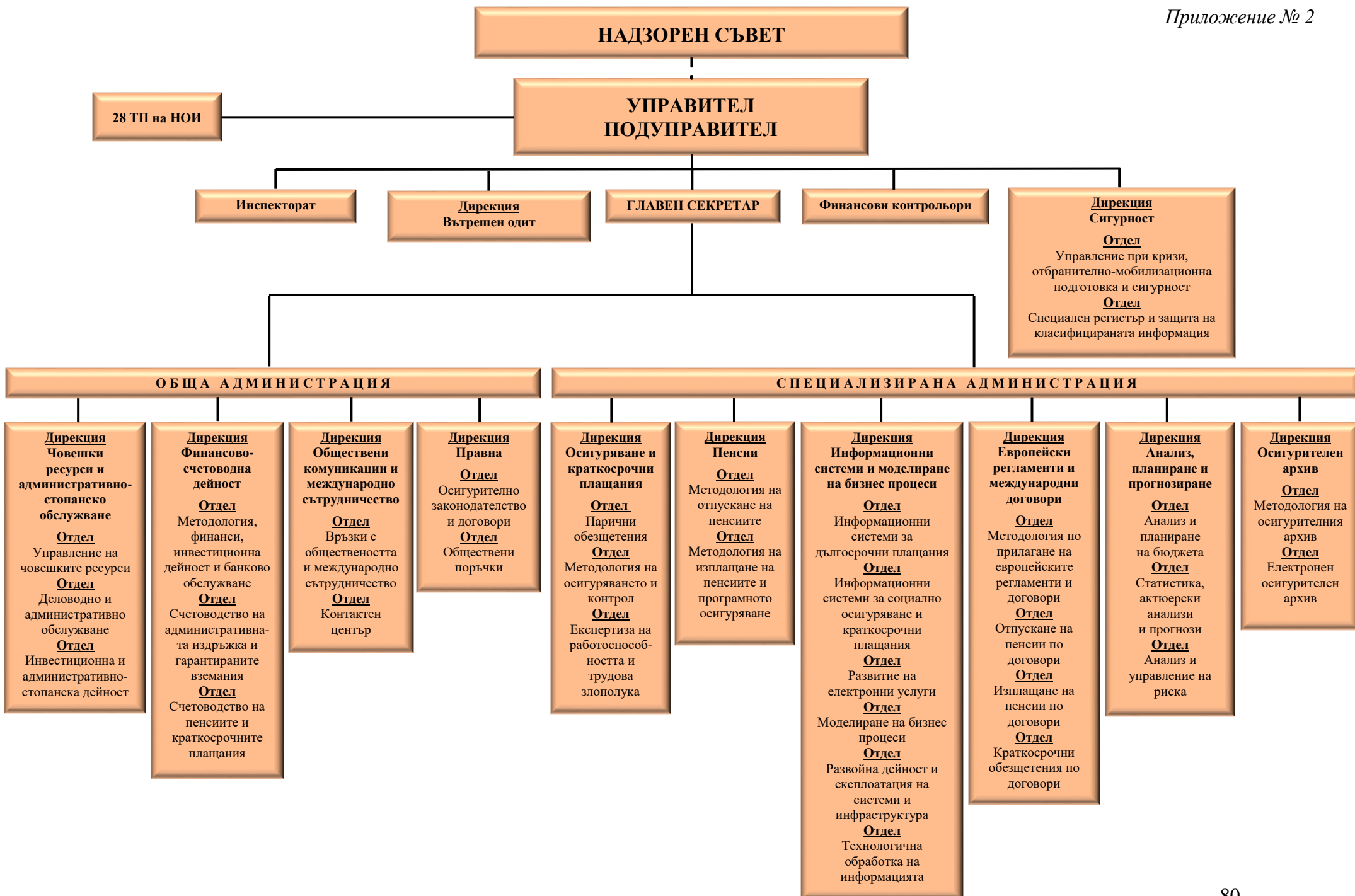
При 48 от извършените общо 97 проверки по сигнали, са дадени 32 препоръки за предприемане на конкретни действия във връзка с констатациите от проверките и с цел подобряване на организацията на дейността, недопускане в бъдеще на грешки, засягащи правата на гражданите и на поведение в разрез с Кодекса за поведение на служителите в НОИ. Образувани са 4 дисциплинарни производства, а в 12 случая на служителите е обърнато внимание за недопускане на пропуски в работния процес. Извършените 5 извънпланови проверки са приключили с едно предложение за освобождаване на служител поради наличие на несъвместимост и едно предложение за образуване на дисциплинарно производство.

До директорите на 28-те ТП на НОИ са изпратени указания за провеждане на срещи със служителите от съответното териториално поделение във връзка със спазването на Кодекса за поведение на служителите в НОИ и Кодекса за поведение на служителите в държавната администрация.

ПРИЛОЖЕНИЯ

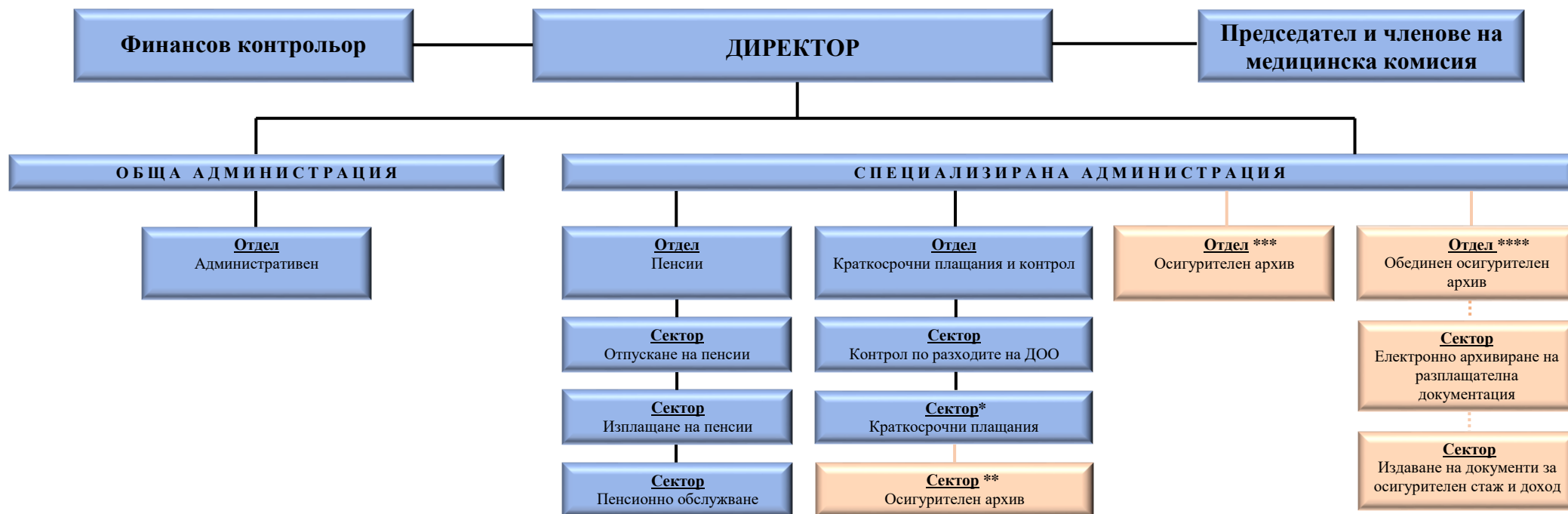
Обща организационна схема на Националния осигурителен институт

Структура на териториално поделение на НОИ

- * В ТП на НОИ – Пловдив, Варна и Бургас съществуват два сектора „Краткосрочни плащания“.
- ** Секторът съществува към отдел „КПК“ в 10 ТП на НОИ – Варна, Кърджали, Пазарджик, Русе, Сливен, София-област, Стара Загора, Хасково, Шумен и Ямбол.
- *** Отделът съществува към специализираната администрация в 1 ТП на НОИ – Бургас.
- **** Отделът съществува към специализираната администрация без обособени сектори в 1 ТП на НОИ – Силистра.
- Отделът съществува към специализираната администрация с два обособени сектора в 5 ТП на НОИ – Кюстендил, Ловеч, Пловдив, Търговище и Враца.

Структура на териториално поделение на НОИ – София-град

